

**LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
„BRAMA MAZURSKIEJ KRAINY”
13-100 NIDZICA
PLAC WOLNOŚCI 1**

***LOKALNA
STRATEGIA ROZWOJU
2009 – 2015***

AKTUALIZACJA 24.03.2011R.

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA „BRAMA MAZURSKIEJ KRAINY”

ZESPÓŁ KOORDYNUJĄCY OPRACOWANIE LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU

1. Ewa Lisek - Gmina Janowiec Kościelny
2. Barbara Kiwicka – Gmina Jedwabno
3. Elżbieta Miścierewicz –Otulakowska – Gmina Jedwabno
4. Piotr Szopiński – Gmina Świątajno
5. Anna Załoga – Starostwo Powiatowe Nidzica
6. Krystyna Łapa – Gmina Nidzica
7. Tomasz Winiarek – Gmina Rozogi
8. Zygmunt Dramiński – Gmina Kozłowo
9. Roman Bartoś – Gmina Iłowo-Osada
10. Sebastian Waśkiewicz – Gmina Nidzica
11. Andrzej Śledziński – Gmina Nidzica
12. Alicja Eidtner – Gmina Kozłowo
13. Przemysław Gawenda – Gmina Działdowo
14. Bogusława Zielińska – Gmina Działdowo
15. Barbara Jastrzębowska – Gmina Janowo
16. Krzysztof Fajbuś – Gmina Szczytno
17. Barbara Pac – Gmina Wielbark
18. Dorota Pilawska – Gmina Nidzica
19. Anna Szymańska – Gmina Płońnica
20. Kazimierz Kumosa – Gmina Płońnica
21. Czesława Niska – Gmina Janowo
22. Marzena Żmijewska – Gmina Działdowo
23. Marek Godlewski – Gmina Szczytno
24. Jolanta Drężek – Gmina Jedwabno
25. Dorota Raczkowska – Gmina Nidzica
26. Dorota Kierzkowska – Gmina Nidzica
27. Mirosława Gęsicka – Gmina Szczytno
28. Tadeusz Frączek – Gmina Dźwierzuty
29. Bernard Mius – Gmina Pasy
30. Bożena Judycka – Gmina Kozłowo

Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy” składa serdeczne podziękowania mieszkańcom obszaru LGD, którzy byli zaangażowani w przygotowanie niniejszego dokumentu

i podzielili się swoją wiedzą, doświadczeniem i doradztwem.

Zarząd LGD:

Krzysztof Margol – Prezes
Grzegorz Zapadka – Wiceprezes
Alicja Eidtner – Skarbnik
Iwona Błęcka – Członek
Jacek Jankowski - Członek

SPIS TREŚCI

I. Charakterystyka LGD	2
I.1. Dane podstawowe.....	2
I.2. Opis procesu budowania partnerstwa	2
I.3. Charakterystyka członków LGD i sposób rozszerzenia składu LGD	3
I.3.1 Struktura LGD	3
I.3.2 Sposób rozszerzenia składu LGD	4
I.4. Struktura Rady LGD – organu decyzyjnego	5
I.4.1 Reprezentatywność składu Rady	5
I.4.2. Określenie sposobu powoływania i zmiany w składzie Rady LGD.....	6
I.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz Rady LGD	7
I.5.1. Zasady funkcjonowania LGD	7
I.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady.....	9
I.7. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji.....	9
II. Opis obszaru LGD wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	13
II.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD	13
II. 2. Uwarunkowania.....	14
II.2.1. Uwarunkowania przestrzenne	14
II.2.2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze	15
II.2.3. Uwarunkowania historyczno-kulturowe	16
II.3. Ocena społeczno – gospodarcza obszaru LGD „Brama Mazurskiej Krainy”	19
II.4. Specyfika obszaru LGD.....	31
III. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR	33
III.1. Analiza SWOT	33
III.2. Wnioski wynikające z analizy SWOT	36
IV. Cele ogólne i szczegółowe, wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć i operacji	43
IV.1. Syntetyczne zestawienie celów.....	43
IV.2. Opis przedsięwzięć i operacji planowanych do realizacji w ramach LSR	46
V. Określenie misji LGD.....	59
VI. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR	60
VII. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.	62
VIII. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.	64
IX. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, wyboru operacji przez LGD, kryteriów zgodności i wyboru operacji z LSR	66
X. Budżet LSR dla każdego roku jej realizacji	85
XI. Opis procesu przygotowania LSR	90
XII. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR.....	93
XIII. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej	95
XIV. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	97
XV. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć i operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR.....	99
XVI. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich .	102
XVII. Informacja o załącznikach.....	104

I. Charakterystyka LGD

I.1. Dane podstawowe

Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy” jest Związkiem Stowarzyszeń, który został zarejestrowany w sądzie w Olsztynie 28.04.2006r Nr KRS 0000255619.

Podstawą prawną funkcjonowania LGD jest ustawa z dn. 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. nr 79 z 2001 r., poz.855 z późn. zmianami oraz ustawa z dn. 7 marca 2007 r o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. z 2007 r. nr 64,poz.427).

I.2. Opis procesu budowania partnerstwa

Proces budowania partnerstwa lokalnego w ramach LGD „Brama Mazurskiej Krainy” oraz opracowania strategii rozpoczęto w 2005 r. Inicjatorem powołania LGD była Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA (organizacja pozarządowa działająca na rzecz rozwoju lokalnego od 1994 r.), która we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Nidzicy oraz Bankiem Spółdzielczym w Nidzicy zainicjowała utworzenie partnerstwa na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Partnerstwo uczestniczyło w I schemacie Pilotażowego Programu LEADER + i już jako LGD w II schemacie Programu LEADR +.

W pierwszym etapie (2005-2007) budowania partnerstwa realizowanym w ramach schematu I uczestniczyli przedstawiciele czterech samorządów lokalnych, przedstawiciele organizacji pozarządowych i sektora gospodarczego z powiatu nidzickiego. Wynikiem budowania w pierwszym etapie partnerstwa było opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz powołanie LGD „Brama Mazurskiej Krainy”.

W drugim etapie (2007-2008) budowania partnerstwa uczestniczyli członkowie powołanej LGD oraz partnerzy z sektora publicznego (Powiatowy Urząd Pracy, przedsiębiorcy prywatni oraz organizacje pozarządowe) uczestniczący w realizacji działań w ramach II schematu Programu LEADER.

W trzecim etapie (2008 – styczeń 2009) budowania partnerstwa nastąpiło formalne rozszerzenie obszaru LGD oraz przyjęcie nowych członków, w tym 10 samorządów lokalnych z sąsiadujących powiatów działdowskiego i szczycieńskiego.

W procesie budowania partnerstwa oraz opracowania strategii od 2005 roku oraz jej aktualizacji w roku 2007 i 2008 zorganizowaliśmy kilkadziesiąt spotkań, warsztatów, konferencji i seminariów z udziałem przedstawicieli sektorów publicznego, gospodarczego i społecznego ze wszystkich gmin wchodzących w skład LGD.

Konsultacje obejmowały spotkania i warsztaty z młodzieżą, rolnikami, sołtysami, pracownikami administracji samorządowej, radnymi, przedsiębiorcami, nauczycielami, pracownikami instytucji kultury, organizacji rolniczych, organizacji pozarządowych i nadleśnictw. Wykaz zorganizowanych spotkań, szkoleń, konferencji i seminariów, podczas których wypracowywano i konsultowano strategię stanowi załącznik do LSR.

I.3. Charakterystyka członków LGD i sposób rozszerzenia składu LGD

I.3.1 Struktura LGD

Założycielami LGD było 6 organizacji pozarządowych. Obecnie po kilkakrotnym rozszerzeniu składu, członkami LGD „Brama Mazurskiej Krainy” są 44 organizacje społeczne, firmy i instytucje publiczne: **19 – sektor społeczny, 16 – sektor publiczny, 9 – sektor gospodarczy.**

Partnerzy reprezentujący sektor społeczny	Partnerzy reprezentujący sektor publiczny	Partnerzy reprezentujący sektor gospodarczy
1. Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA	1. Gmina Nidzica	1. Spółdzielnia Pszczelarzy „Polanka”
2. Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny	2. Gmina Kozłowo	2. Agencja Usługowo – Handlowa „Posejdon” Tadeusz Michalski
3. Towarzystwo Rozwoju Okolic Omulewa „Razem dla wszystkich”	3. Gmina Janowo	3. Bank Spółdzielczy w Nidzicy
4. Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Nidzickiego	4. Gmina Janowiec Kościelny	4. Dariusz Rokicki Zakład Stolarski
5. Konwencja Przedsiębiorców-Pracodawców	5. Gmina Iłowo - Osada	5. Gospodarstwo Pasieczne Piotr Szczepkowski, ALPI
6. Stowarzyszenie Przyjaciół Szpitala	6. Gmina Działdowo	6. „AGRINT” Sp. z o.o.
7. Ludowy Klub Sportowy ORZEŁ	7. Gmina Płońnica	7. AGRO-PARTNER Kompleksowa Obsługa Rolnictwa Iwona Miecznikowska
8. Stowarzyszenie Dla Ekorozwoju Ziemi Nidzickiej	8. Gmina Jedwabno	8. B I B Bożydar Marcin Błęcki

9. Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Janowskiej	9. Gmina Rozogi	9. Spółka Cywilna „KRAM” B. Wyrzykowska-Buk & W. Nideraus
10. Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kozłowo	10. Gmina Świętajno	
11. Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Wielbarskiej	11. Gmina Pasym	
12. Stowarzyszenie Społeczno-Kulturalne „Ziemia Kozłowska”	12. Gmina Dźwierzuty	
13. Orłowskie Centrum Aktywności Lokalnej OCAL	13. Gmina Szczytno	
14. Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Miejscowości Turza Wielka	14. Gmina Wielbark	
15. Nidzicki Uniwersytet III Wieku „Młodzi duchem”	15. Powiat nidzicki	
16. Stowarzyszenie Przyjaźni Polsko-Francuskiej	16. Powiat działdowski	
17. Stowarzyszenie „Integracja Poprzez Sztukę – spotkajmy się...”		
18. Stowarzyszenie Na Rzecz Wspierania Aktywności Mieszkańców Mazurskiej Wsi Grom		
19. Stowarzyszenie Forum Kobiet KOŁO Janowiec K.		

I.3.2 Sposób rozszerzenia składu LGD

Formuła LGD ma charakter otwarty i bez ograniczeń zgodnie z zasadami opisanymi w §7 statutu, który Walne Zebranie Członków uchwaliło określając zasady przystąpienia do LGD:

§7.

1. Przyjęcie członka zwyczajnego następuje na pisemny wniosek zainteresowanej organizacji, w drodze uchwały Walnego Zebrania Członków.
2. Przed rozpatrzeniem wniosku o przyjęcie musi on uzyskać pisemną rekomendację co najmniej trzech członków zwyczajnych.
3. Członek zwyczajny deklaruje swoją przynależność do jednej z trzech grup sektorowych:
  - 1) sektora publicznego,
  - 2) sektora pozarządowego, za wyjątkiem organizacji pracodawców,

3) sektora pracodawców.

4. Zarząd w każdym przypadku weryfikuje złożoną deklarację.

Organizacje, instytucje i przedsiębiorcy zainteresowane przystąpieniem do LGD składają w biurze LGD wnioski wraz z obowiązkowymi dokumentami (odpis z KRS, statut), rekomendacje trzech członków LGD. Wniosek prezentowany jest na posiedzeniu Zarządu LGD, a następnie Zarząd przedstawia go na Walnym Zebraniu Członków., które podejmuje w tej sprawie uchwałę.

Naczelnymi zasadami funkcjonowania LGD są przejrzystość, jawność oraz demokratyczny sposób podejmowania decyzji. Wszystkie organy stowarzyszenia działają w oparciu o opracowane i przyjęte przez Walne Zebranie Członków regulaminy pracy. Kadencja wszystkich władz stowarzyszenia trwa cztery lata. Każdy członek może uczestniczyć tylko w jednym organie LGD.

Ideą funkcjonowania LGD „Brama Mazurskiej Krainy” jest włączenie do współpracy jak największej liczby członków. Na bieżąco zgodnie z przyjętymi procedurami przyjmowani są nowi członkowie .

I.4. Struktura Rady LGD – organu decyzyjnego

I.4.1 Reprezentatywność składu Rady

Walne Zebranie Członków powołało **14 osobową Radę, w której znajdują się przedstawiciele z każdej gminy.**

Skład Rady LGD :

W Radzie LGD uczestniczą przedstawiciele wszystkich 14 gmin, z których:

4 osoby są przedstawicielami sektora społecznego

4 osoby są przedstawicielami sektora gospodarczego

6 osób jest przedstawicielami sektora publicznego

Lp.	Imię i nazwisko oraz reprezentowana instytucja/organizacja	Nazwa reprezentowanej Gminy	sektor
1.	Andrzej Zawieska Stowarzyszenie Nidzicki Fundusz Lokalny	Nidzica	społeczny
2.	Bożena Judycka Stowarzyszenie Społeczno-	Kozłowo	społeczny

	Kulturalne „Ziemia Kozłowska”		
3.	Barbara Pac Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Wielbarskiej	Wielbark	społeczny
4.	Radosław Dąbrowski Stowarzyszenie „Integracja Poprzez Sztukę – spotkajmy się	Dźwierzuty	społeczny
5.	Piotr Szczepkowski Gospodarstwo Pasieczne ALPI	Janowiec Kościelny	gospodarczy
6.	Bożena Wyrzykowska-Buk Spółka Cywilna „KRAM”	Jedwabno	gospodarczy
7.	Dariusz Rokicki Zakład Stolarski	Świątajno	gospodarczy
8.	Tadeusz Michalski Agencja Usługowo-Handlowa „Posejdon”	Pasym	gospodarczy
9.	Józef Zapert Gmina Rozogi	Rozogi	publiczny
10.	Paweł Cieśliński Gmina Działdowo	Działdowo	publiczny
11.	Marek Wiśniewski Gmina Iłowo-Osada	Iłowo Osada	publiczny
12.	Marek Dzieńkowski Gmina Płońnica	Płońnica	publiczny
13.	Czesława Niska Gmina Janowo	Janowo	publiczny
14.	Krzysztof Fajbuś Gmina Szczytno	Szczytno	publiczny

I.4.2. Określenie sposobu powoływania i zmiany w składzie Rady LGD

Zasady powoływania i zmian w składzie Rady LGD określa statut LGD oraz regulamin Rady LGD uchwalony przez Walne Zebranie Członków LGD „:Brama Mazurskiej Krainy” w dniu 5 listopada 2008 r. :

§ 22a. (statutu LGD)

1. Rada Związku składa się z 14 osób, po jednym przedstawicielu z każdej gminy objętej zasięgiem działania LGD, przy czym co najmniej połowę członków Rady stanowią partnerzy społeczni i gospodarczy (sektor pozarządowy i sektor pracodawców).

2. Członek Rady nie może pełnić funkcji Członka Zarządu ani członka Komisji Rewizyjnej.
3. Rada wybiera ze swego grona Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego.
4. Członkowie Rady mogą brać udział w posiedzeniach Zarządu z głosem doradczym.

Regulamin Rady LGD określa sposób zmian w składzie Rady:

§ 3

1. Członkowie Rady są wybierani przez Walne Zebranie Członków LGD.
2. Członek Rady może być odwołany przez Walne Zebranie Członków, na wniosek Przewodniczącego Rady lub Prezesa Zarządu, w wypadku, gdy:
  - a) trzy kolejne razy bez usprawiedliwienia nie wziął udziału lub opuścił posiedzenie Rady,
  - b) brał udział w ocenie wniosku, który sam złożył lub który został złożony przez osobę lub podmiot z którym Członek Rady pozostaje w związku małżeńskim, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa w linii prostej lub jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli albo z tytułu zwierzchnictwa lub podległości zawodowej,
  - c) został skazany prawomocnym wyrokiem sądowym.
3. Powołanie nowego Członka Rady następuje na tym samym posiedzeniu Walnego Zebrania Członków, na którym został odwołany poprzedni Członek Rady.

I.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz Rady LGD

I.5.1. Zasady funkcjonowania LGD

Strukturę LGD „Brama Mazurskiej Krainy” tworzą:

Walne Zebranie Członków
Rada LGD
Zarząd LGD
Komisja Rewizyjna (organ kontroli wewnętrznej)

Kadencja wszystkich władz LGD trwa 4 lata.

Walne Zebranie Członków tworzą podmioty sektora publicznego, gospodarczego i społecznego, które reprezentowane są przez swoich przedstawicieli. Do zadań Walnego Zebrania Członków zgodnie ze statutem należą:

- 1) uchwalanie statutu Związku i jego zmian,
- 2) wybór Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady Związku,
- 3) podejmowanie uchwał w sprawie przyjmowania i wykluczania członków zwyczajnych i wspierających,
- 4) rozpatrywanie odwołań dotyczących spraw członkostwa,

- 5) ustalanie kierunków i wytycznych działania Związku,
- 6) uchwalanie regulaminu pracy Walnego Zebrania,
- 7) przyjmowanie i zatwierdzanie sprawozdania merytorycznego i finansowego Zarządu
- 8) uchwalanie wysokości i terminów opłacania składek,
- 9) nadawanie honorowego członkostwa,
- 10) udzielanie absolutorium dla członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej,
- 11) podjęcie uchwały o rozwiązaniu Związku i przeznaczeniu jego majątku,
- 12) inne sprawy wniesione pod obrady, nie zastrzeżone dla kompetencji pozostałych władz Związku.

Rada LGD działa w oparciu o regulamin przyjęty przez Walne Zebranie Członków.

Określona została procedura wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji.

§ 31

1. Członkowie Rady przed każdym posiedzeniem podpisują „Oświadczenie o zachowaniu poufności i bezstronności” w ocenie wniosków, stanowiące załącznik nr 1 do niniejszego regulaminu.
2. W przypadku ubiegania się o dotację na realizację projektu osoby spokrewnionej z członkiem Rady lub organizacji, której członkiem jest członek Rady LGD wniosek rozpatrywany jest bez udziału tego członka.
3. Wyłączenie udziału członka Rady w posiedzeniu, o którym jest mowa w pkt.2 jest jednorazowe i dotyczy wyłącznie konkretnego wniosku podczas posiedzenia.

Żaden z członków Rady nie jest zatrudniony w biurze LGD.

Zarząd LGD składa się z 5 osób. Skład Zarządu jest reprezentatywny dla obszaru LGD. Zarząd kieruje bieżącą działalnością LGD. Zarząd działa w oparciu o regulamin.

Komisja Rewizyjna składa się z 3 osób i jest organem wewnętrznej kontroli LGD. Zasady funkcjonowania Komisji Rewizyjnej określa regulamin.

Biuro LGD zlokalizowane jest w Nidzicy, w centrum miasta, przy ul. Pl. Wolności 1 i składa się z 3 pomieszczeń o łącznej powierzchni 39,8 m².

W celu zagwarantowania jak najwyższej jakości pracy, określone zostały kryteria i procedury przyjmowania pracowników LGD. Określono wymagania obowiązkowe i pożądane w zakresie wykształcenia i doświadczeń, opracowano szczegółowe opisy stanowisk: dyrektor biura, asystent projektu, asystent dyrektora, specjalista ds. funduszy Unii Europejskiej. Wszyscy nowi pracownicy biura przyjmowani są do pracy w trybie otwartych konkursów, w których przy jednakowych ocenach komisji kwalifikacyjnej, preferencje będą miały osoby zamieszkałe na terenie LGD. Informacja o rekrutacji pracowników zamieszczana jest na

stronie internetowej LGD, w prasie lokalnej na obszarze LGD, wysyłana jest do wszystkich urzędów gmin z obszaru LGD oraz powiatowych urzędów pracy w Nidzicy, Działdowie i Szczytnie.

Po przyjęciu aplikacji, następuje etap selekcji na podstawie złożonych dokumentów, a następnie rozmowy kwalifikacyjne, które przeprowadza komisja złożona z członków Zarządu LGD oraz dyrektora biura LGD. Po rozmowach Zarząd podejmuje decyzję o przyjęciu pracownika, a Prezes Zarządu podpisuje umowę o pracę.

Opis szczegółowy procedury oraz opisy stanowisk pracy zawiera załącznik do niniejszej strategii.

Biurem LGD kieruje dyrektor, który odpowiedzialny jest bezpośrednio za organizację pracy całego personelu. Obsługa księgową LGD zlecona jest wyspecjalizowanej firmie zewnętrznej.

I.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady

12 członków Rady (spośród 14), - 85 % składu, stanowią osoby zameldowane na pobyt stały na obszarze objętym LSR przez okres co najmniej 3 lat. 8 członków (57 % składu Rady) posiada udokumentowane doświadczenie w realizacji operacji lub projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu UE. Jedna osoba posiada udokumentowaną znajomość języka angielskiego w stopniu umożliwiającym swobodne porozumiewanie się.

Szczegółowe kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład Rady przedstawia załącznik do niniejszej strategii.

I.7. Doświadczenie LGD i członków LGD w realizacji operacji

Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy” realizowała projekt w ramach pilotażowego Programu LEADER +. Była także realizatorem projektów z zakresu rozwoju obszarów wiejskich finansowanych ze środków Marszałka województwa warmińsko – mazurskiego oraz Funduszu Współpracy. Doświadczenie w realizacji projektów posiadają także inni członkowie LGD.

Wykaz projektów o zakresie podobnym do operacji, które mogą być realizowane w ramach działań osi 3 i osi 4 PROW zawiera poniższe zestawienie:

I.p.	Realizator projektu (LGD lub członek LGD)	Nazwa projektu	Termin realizacji	Miejsce realizacji	Koszt projektu	Źródło finansowania
1.	LGD „Brama Mazurskiej Krainy”	„Barwy Mazur”	03.2007-03.2008	Powiat nidzicki	683.100 zł	II Schemat Programu LEADER +
2	Gmina Janowo	Zagospodarowanie rynku w Janowie	02.2006 – 12.2006	Gmina Janowo	594.429,05 zł	Sektorowy Program Operacyjny działanie Odnowa Wsi oraz Zachowanie i Ochrona Dziedzictwa Kulturowego Wsi
3.	Nidzicka Fundacja Rozwoju „NIDA”	„Garncarska Wioska”	2006-2008	Powiat nidzicki	1 mln 27 tys. zł	IW EQUAL
4.	AGRO - PARTNER	„Inicjatywy lokalne szansą rozwoju obszarów wiejskich”	10.2008-12.2008	Powiat nidzicki	49.650,70 zł	PO KL 6.3
5.	Gmina Kozłowo	Uczeń na scenie - bawmy się w teatr	10.2008-03.2009	Gmina Kozłowo	45.000,40 zł	PO KL 9.5
6.	Powiat działdowski	"Stypendia dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych Powiatu Działdowskiego"	08.2006-02.2007	Powiat działdowski	1.261.600 zł	ZPORA
7	Gmina Świętajno	Budowa ścieżki rowerowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą na terenie Gminy Świętajno	03.2007-12.2007	Gmina Świętajno	516.434,84 zł	ZPORA
8	Gmina Janowiec Kościelny	Szkoła Marzeń	2005-2006	Gmina Janowiec Kościelny	161.085 zł	EFS/budżet państwa
9	Gmina Iłowo - Osada	Uwierz w siebie-aktywizacja społeczno-zawodowa podopiecznych jednostek pomocy społecznej	06.2008-12.2008	Powiat działdowski	702.000 zł	PO KL 7.1.1
10	Gmina Działdowo	Budowa boiska sportowego we wsi Ruszkowo"	2004	Ruszkowo - Gmina Działdowo	244.593 zł	SAPARD

11	Gmina Jedwabno	Równość dostępu do edukacji"	2007	Jedwabno	45.047 zł	Rządowy program „Aktywizacja jednostek samorządu terytorialnego i organizacji pozarządowych”
12	Gmina Pasym	Kształtowanie centrum wsi poprzez budowę placu zabaw w miejscowości Michałki	2008	Michałki, Gm. Pasym	38.039,60 zł	Sektorowy program operacyjny „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006
13	Gmina Płońska	Edukacja szansą na rozwój”	2008	Gmina Iłowo-Osada, Kozłowo, Działdowo, Płońska	47.560 zł	PO KL 9.5
14	Gmina Wielbark	Odnowienie centrum wsi Wielbark –	2006	Wielbark	254 872,96 zł	Sektorowy Program Operacyjny ”Restrukturyzacja i modernizacja sektora oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006” SPO
15	Orłowskie Centrum Aktywności Lokalnej OCAL	"Świetlica pod Aleją Grabową"	2008	Orłowo, gmina Nidzica	20.000 zł	Fundacja Wspomagania Wsi
16	Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Wielbarskiej	I Festiwal Grzybów "Grzybowanie 2008"	2008	Gmina Wielbark	15.000 zł	Poakcesyjny Program Wspierania Obszarów Wiejskich
17	Gmina Świętajno	Budowa Stacji Wodociągowej „Świątajno” w miejscowości Świętajno	2008	Świątajno	1.434.278,07 zł	WFOŚiGW
18	Gmina Płońska	Budowa wodociągu w Turzy Małej	2005	Turza Mała	257307,29 zł	ZPORR (61,3%) Budżet Państwa (7,8%) Budżet Gminy (30,9%)

19	Gmina Rozogi	Budowa parku spacerowo - wypoczynkowego w centrum miejscowości	2008	Rozogi	386.871,00 zł	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" SPO
20	Gmina Rozogi	Partnerstwo na rzecz rozwoju edukacji kulturalnej w gminie Rozogi	2008	Gmina Rozogi	49.595,50 zł	PO KL
21	Lokalna Organizacja Turystyczna Powiatu Nidzickiego	"Nidzickie Targi Rzemiosła"	2007	Nidzica	14.555,00 zł	Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko – Mazurskiego, środki własne LOT PN, rzemieślnicy

II. Opis obszaru LGD wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności

II.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD

Obszar LGD „Brama Mazurskiej Krainy” obejmuje 14 gmin, w trzech powiatach województwa warmińsko – mazurskiego. Wykaz gmin – członków LGD przedstawia poniższe zestawienie.

Lp.	Gmina	Liczba mieszkańców
1	Działdowo – obszar wiejski	9 711
2	Iłowo – Osada	7 296
3	Płońnica	5 955
4	Janowiec Kościelny	3 483
5	Janowo	2 890
6	Kozłowo	6 287
7	Nidzica – obszar miejsko- wiejski	21 624
8	Szczytno – obszar wiejski	10 602
9	Rozogi	5 769
10	Wielbark	6 376
11	Świątajno	5 952
12	Jedwabno	3 651
13	Pasym	5 148
14	Dźwierzuty	6 783
Razem		101. 527

II. 2. Uwarunkowania

II.2.1. Uwarunkowania przestrzenne

Mapa 1. Obszar funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Brama Mazurskiej Krainy

Powierzchnia obszaru LGD „Brama Mazurskiej Krainy” wynosi łącznie 3.423 km², a Powierzchnie wchodzących w jej skład 14 gmin przedstawia poniższa tabela:

GMINA	POWIERZCHNIA W KM 2
Działdowo	273 km ²
Iłowo-Osada	104 km ²
Płońnica	163 km ²
Szczytno	346 km ²
Jedwabno	312 km ²
Świątajno	280 km ²
Wielbark	348 km ²
Rozogi	224 km ²
Dźwierzuty	263 km ²
Pasym	149 km ²
Nidzica	379 km ²
Kozłowo	254 km ²
Janowo	192 km ²
Janowiec Kościelny	136 km ²
R A Z E M	3.423 km²

II.2.2. Uwarunkowania geograficzno-przyrodnicze

Obszar LGD „Brama Mazurskiej Krainy” posiada wyjątkowe walory przyrodnicze, tj. czyste środowisko, liczne kompleksy leśne zasobne w runo leśne (w przypadkach niektórych gmin, zalesienie sięga 70% powierzchni gminy), co w połączeniu z brakiem uciążliwego przemysłu daje czyste, nieskażone środowisko. Na terenie LGD występują obszary chronione w ramach sieci Natura 2000, co z jednej strony uznawane jest za szansę rozwoju obszaru LGD, w szczególności turystyki, z drugiej zaś za jego zagrożenie, z uwagi na kompleksowość przepisów środowiskowych, narzucanych inwestorom. Ponadto, występują liczne zbiorniki wodne, ostoje zwierzyny, parki krajobrazowe, rezerваты i pomniki przyrody.

Walory przyrodniczo-krajobrazowe sprzyjają rozwojowi agroturystyki, turystyki i rekreacji. Niektóre gminy posiadają swoje produkty turystyczne związane z bogactwem naturalnym, np. spływy kajakowe rzeką Wkrą, Krutynią, łowiectwo z rozwiniętymi usługami łowieckimi oferowanymi turystom polskim i zagranicznym, stawy udostępnione dla wędkarzy i jazda konna. Biorąc pod uwagę cały obszar LGD, turystyka i agroturystyka jest jednak słabo

rozwinęta. Występuje niewielka ilość gospodarstw ekologicznych, oferujących zdrową żywność i produkty lokalne. Nie ma wypromowanej marki, pod którą promuje się produkty lokalne. Istnieje potrzeba wspierania lokalnych grup producenckich na większą skalę.

Na obszarze LGD występują zagospodarowane kąpieliska, oznakowane ścieżki rowerowe i dydaktyczno – przyrodnicze, niestety jeszcze w niewielkiej ilości. Na całym obszarze LGD wykorzystanie tego potencjału jest niewielkie. Brak jest kompleksowego podejścia do eksponowania zasobów przyrodniczych, wspólnych dla całego obszaru LGD. Istnieje ogromna potrzeba odnowy i oznakowania miejsc atrakcyjnych przyrodniczo. Mieszkańcy obszaru LGD widzą szansę w wykorzystaniu walorów przyrodniczych, poprzez ich zagospodarowanie, stworzenie kompleksowej oferty promującej te walory, a także rozwój m.in. ekoturystyki i agroturystyki. Konieczne jest wytyczenie i oznakowanie bezpiecznych, nowych tras turystycznych, ścieżek pieszych i rowerowych. Istotne jest też podnoszenie świadomości mieszkańców w obszarze zachowania i wzbogacenia przyrodniczo - kulturowych walorów własnego środowiska i regionu.

Gminy posiadają tereny i budynki pod inwestycje, powstałe w większości po byłych PGR. Obszar LGD to w większości teren rolniczy. Na rozwój gospodarczy wpłynie odpowiednie wspieranie młodych rolników m.in. poprzez wsparcie lokalnej produkcji, pozyskiwanie środków zewnętrznych na działalność pozarolniczą.

Szansą jest także rozwój gospodarki leśnej (we współpracy z nadleśnictwami), która jest terytorialnie i funkcjonalnie związana z gospodarką wiejską, a która stanowi alternatywną w stosunku do rolnictwa formę aktywności ekonomicznej i społecznej.

II.2.3. Uwarunkowania historyczno-kulturowe

Obszar LGD jest bogaty w dziedzictwo kulturowe i historyczne. Do walorów historycznych zaliczane są m.in. szlaki bitewne, cmentarze, kurhany, wykopaliska, wały obronne, zabytkowe kościoły, pałace, dworki wraz z folwarkami, parki, charakterystyczna zabudowa późnopruska i mazurska.

Gminy posiadają swoje legendy, miejsca i postacie historyczne, odbywają się imprezy cykliczne, tj. turnieje wsi i dożynki, imprezy sportowe i integracyjne, aktywnie działają zespoły folklorystyczne, w tym zespoły śpiewacze i zespoły pieśni i tańca.

Stale imprezy

Gmina	Impreza cykliczna
Gmina Działdowo	Turniej Grand Prix pracowników samorządowych w tenisie stołowym. III Konkurs powożenia końmi.. Zawody wędkarskie. Drużynowe Mistrzostwa Gminy w Tenisie Stołowym. Mistrzostwa Gminy w piłce nożnej halowej o Puchar rady Gminy. Mistrzostwa Gminy w piłce nożnej o Puchar Wójta.. Mistrzostwa Gminy w halowej piłce siatkowej o Puchar Wójta. Turniej Wsi. Konkurs na najładniejszą zagrodę w Gminie Działdowo.. Gminny turniej piłki siatkowej plażowej.. Gminne zawody w strzelectwie sportowym.. Akademia z okazji 3 maja.. Akademia z okazji 11 listopada.. Wystawa wielkanocna.. Konkurs Poezji i Prozy.. Festiwal Poezji Śpiewanej.. Gminny Festiwal Artystyczny Dzieci i Młodzieży.. Gminny Plastyczny Konkurs Pożarniczy.. Mini Lista Przebojów.. Olimpiada Wiedzy o Zdrowiu.. Festyny Wakacyjne.. Konkurs modelarski "Makieta bezpiecznej zagrody wiejskiej".
Gmina Iłowo-Osada	Samorządowe Igrzyska Wsi, Gminny Turniej Wsi, Przegląd Twórczości Religijnej FERA, imprezy sportowe, dożynki
Gmina Płońsk	Ogólnopolski Przegląd Teatralny- Płońskie Lato Teatralne, Przegląd Młodzieżowych Orkiestr Dętych
Gmina Szczytno	Majówki, jarmarki antyków
Gmina Jedwabno	Święto chleba, Święto ziemniaka i kapusty, Dni Jedwabna, Noc Kupały, Międzynarodowy Konkurs „Kobieta w satyrze”, Plener Satyryków, Plener Malarzy Pejzażystów
Gmina Rozogi	dożynki gminne, festyny wiejskie, Festiwal Seniorów
Gmina Świętajno	festyn/ impreza rekreacyjno-rozrywkowy „Powrót Juranda do Spychowa, Turniej chórów o miecz Juranda, Mazurski Konkurs Sygnalistów Myśliwskich
Gmina Wielbark	Powiatowe mistrzostwa w zbieraniu grzybów, Noc Świętojańska
Gmina Dźwierzuty	Gminne Dożynki, Dni Nocy Świętojańskiej „Świętojanki” , Dzień Strażaka,
Gmina Pasym	Gminne Dożynki, Dni Pasymia, Przegląd Amatorskiego Ruchu Artystycznego „Kalwanaria”, Pasymska, Noc Świętojańska „Wianki, Dzień Strażaka, Dzień Sportu, Koncerty Muzyki Organowej i Kameralnej, Rajd Napoleoński
Gmina Janowiec Kościelny	Święto Pieczonego Ziemniaka, Majówki, Dni Rodziny, Święto Jana
Gmina Janowo	Gminne Święto Plonów, Wystawa Koni Zimnokrwistych, Dni Rodziny, Powitanie Lata, Bieg uliczny Marszałka Piłsudskiego
Gmina Nidzica	Powitanie Lata, Dni Nidzicy , Rajd Rowerowy „Kolonida”, Targi Rzemiosła, Dożynki, Pożegnanie lata, Jarmark

	Mazurski, Turniej Rycerski, Festiwal Prozy, Poezji i Piosenki Francuskiej Powiatowy Konkurs Wiedzy o Regionie, Powiatowy Przegląd Pieśni Patriotycznej ,Festiwal Piosenki Angielskiej
Gmina Kozłowo	Gminne Dożynki „Święto Plonów”, Dzień Ziemi Kozłowskiej, Powitanie Lata

Nie są to jednak imprezy międzygminne, czy międzypowiatowe, które promowałyby cały obszar LGD i zatrzymywały na dłużej turystów przejeżdżających tylko przez ten teren i jadących na Mazury.

Funkcjonują tu organizacje pozarządowe i grupy nieformalne: koła gospodyń wiejskich i grupy folklorystyczne, które kultywują lokalną kulturę i aktywizują młodzież i dorosłych.

W niektórych gminach obszaru LGD istnieją produkty lokalne (np. tradycyjne potrawy, miody pitne i nalewki, rzemiosło artystyczne), są one jednak w większości produkowane na użytek własny. Czynnikiem, który utrudnia ich rozwój jest mała liczba produktów lokalnych, charakterystycznych dla obszaru całego LGD i słaba ich promocja, słabo rozwinięte rzemiosło tradycyjne i artystyczne we wsiach, a także brak wiedzy na ich temat. Szansą rozwoju tego potencjału jest funkcjonowanie na terenie LGD przedsiębiorstwa społecznego "Garncarska Wioska", które jest miejscem wytwarzania, promowania i dystrybucji produktów lokalnych, pod wspólną marką "Garncarskiej Wioski". Charakterystyczną cechą architektoniczną obszaru LGD są budynki kryte czerwoną dachówką, coraz częściej remontowane w sposób zachowujący oryginalny wygląd.

Na terenie obszaru LGD znajdują się zaniedbane, niszczące stare budowle i zabytki, które nie są opisane, oznakowane ani wypromowane. Dużo do życzenia pozostawia estetyka wielu wsi, wymagająca zdecydowanej poprawy szczególnie w świetle rozwoju usług turystycznych. W gminach istnieją co prawda centra informacji turystycznej, natomiast słabą stroną obszaru LGD jest jego niedostateczna promocja. Nie ma kompleksowej oferty turystycznej, z wykorzystaniem Internetu, z którego to narzędzia korzysta najczęściej turysta. Brak jest produktów turystycznych, charakterystycznych dla obszaru LGD odpowiednio wyeksponowanych.

Szansą rozwoju atrakcji i produktów turystycznych jest modernizacja istniejących zasobów historycznych, w tym wytyczenie i zagospodarowanie szlaków historycznych i renowacja zabytków na obszarze LGD. Konieczna jest współpraca z lokalnymi partnerami (samorządy lokalne, przedsiębiorcy, organizacje społeczne) z obszaru LGD w zakresie wspólnego zagospodarowania szlaków, miejsc historycznych, oraz realizacja wspólnych działań promocyjnych. Szansą na odtworzenie produktów regionalnych oraz produktów rzemiosła artystycznego, jest nauka i odtwarzanie „ginących zawodów” oraz trendy w zakresie rozwoju turystyki i moda na regionalizm.

II.3. Ocena społeczno – gospodarcza obszaru LGD „Brama Mazurskiej Krainy”

Ludność

Ludność zameldowana na stałe na terenie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania Brama Mazurskiej Krainy **na 31.12 2006 r. liczyła 101.527 osób**. Z tej liczby zamieszkałych było 100.191 osób w tym 17.245 na obszarze miejskim (Nidzica, Pasy), a 82.946 zamieszkuje tereny wiejskie.

Ludność w wieku produkcyjnym i nieprodukcyjnym - stan na 31.12.2006 wg. zamieszkania przedstawia poniższa tabela:

Tab. Ludność zamieszkała na obszarze LGD Brama Mazurskiej Krainy – stan na 31.12.2006

	Działdowo*	Iłowo-osada	Płońnica	Jedwabno	Rozogi	Szczytno*	Świątajno	Pasym	Dźwierzuty	Wielbark	Janowiec Kościelny	Janowo	Kozłowo	Nidzica
ogółem	9478	7208	5848	3560	5678	10581	5887	5172	6640	6247	3449	2859	6143	21441
wiek przedprodukcyjny	2464	1771	1478	886	1604	2754	1421	1241	1685	1653	831	682	1618	4890
wiek produkcyjny	5799	4401	3402	2206	3366	6729	3667	3338	4051	3762	2047	1714	3781	13802
wiek poprodukcyjny	1215	1036	968	468	708	1098	799	593	904	832	571	463	744	2749

* gminy wiejskie

Źródło: Dane GUS

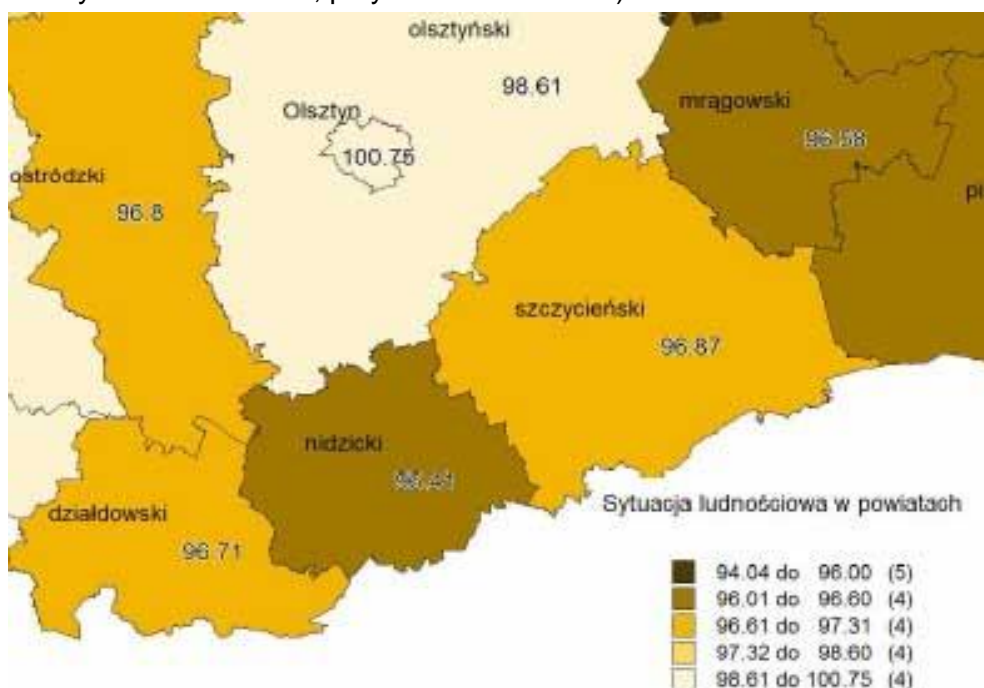
Ze względu na fakt, że przyrost naturalny przewyższa średnią dla kraju i Unii Europejskiej, na terenie LGD notowany jest wyższy udział dzieci i młodzieży (wiek przedprodukcyjny) w całości populacji LGD - 25% (województwo, 22%, kraj – 20,6%, UE-25 – 16,4%) oraz niższy – ludności w wieku poprodukcyjnym LGD - 14% (województwo – 14%, kraj – 15,4%, UE-25 – 16,5%).

Udział ludności w wieku produkcyjnym na terenie LGD - 62% - kształtuje się poniżej średniej zarówno dla województwa, jak i kraju oraz Unii Europejskiej (województwo – 65%, kraj – 64,0%, UE-25 – 67,1%), co przy niższym stopniu rozwoju przedsiębiorczości skutkuje wysokim bezrobociem. Liczba ludności na całym terenie LGD Brama Mazurskiej Krainy utrzymuje się w ostatnich latach na tym samym poziomie. W latach 2003-2006 nastąpił niewielki spadek 0,15%. Dzieje się tak pomimo faktu, że przyrost naturalny na terenie funkcjonowania LGD jest relatywnie bardzo wysoki i w 2006 r. wyniósł 2,4 na 1.000

mieszkańców (1,74 dla województwa i 0,12 dla kraju).

Główną przyczyną tego stanu rzeczy są migracje. **Wyjazdy dotyczą głównie ludzi młodych, którzy wybierają życie w dużych miastach Polski – takich jak pobliski Olsztyn, czy Warszawa.** Coraz większa grupa osób wyjeżdża też za granicę, szczególnie od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej i odkąd nastąpiły związane z tym faktem ułatwienia w podejmowaniu pracy.

Rys: Sytuacja ludnościowa w powiatach województwa warmińsko-mazurskiego w latach 1999-2004
(dynamika: ubytek ludności<100, przyrost ludności>100)

Źródło: „RPO Warmia i Mazury” (na podstawie Rocznika statystycznego województwa warmińsko-mazurskiego 2001-2004 oraz danych GUS)

Problemem w rozwoju wsi są także bierne postawy wielu mieszkańców oraz brak integracji i poczucia wspólnoty. Wzrost świadomości i tożsamości regionalnej z wykorzystaniem i włączeniem różnorodności kulturowej i religijnej spowoduje większą aktywność mieszkańców, integrację społeczną oraz włączenie w działania na rzecz rozwoju wsi osób napływowych, dla których wieś jest często tylko miejscem atrakcyjnego zamieszkania.

Organizacje pozarządowe

Na terenie LGD funkcjonuje 214 organizacji pozarządowych. Głównymi obszarami działań organizacji pozarządowych są: kultura, sport, rekreacja i turystyka, edukacja i wychowanie, ochrona zdrowia i pomoc społeczna. Jednocześnie brakuje przygotowanych do zarządzania organizacjami liderów wiejskich i animatorów życia społecznego. Liczba organizacji

pozarządowych (21 organizacji na 10 tys. mieszkańców, przy średniej woj. 19 organizacji na 10 tys. mieszkańców) i ich aktywność świadczy o dużym stopniu aktywizacji mieszkańców przez organizacje społeczne oraz o rosnącej świadomości obywatelskiej. Organizacje współpracują z samorządami głównie w zakresie realizacji ustawy z 24 kwietnia 2003 r. o działalności organizacji pożytku publicznego i wolontariacie. Jednocześnie występuje na obszarze LGD dużo zjawisk społecznego marazmu, brak angażowania się w działania społeczne wśród dużej grupy mieszkańców, w szczególności w środowiskach pracowników i miejscowości dawnych państwowych gospodarstw rolnych.

Infrastruktura społeczna

Na terenie LGD jest dość dobrze rozwinięta sieć szkół. Stan obiektów oświatowych jest dobry, wiele szkół zostało wyremontowanych i wybudowanych w ostatnich latach.

Szkoły podstawowe i gimnazja w roku szkolnym 2006/2007

Wyszczególnienie	Szkoły podstawowe	Uczniowie	Gimnazja	Uczniowie
Działdowo gm. wiejska	8	710	3	425
Iłowo-Osada	3	647	2	332
Płońnica	6	465	1	238
Nidzica	7	1622	5	1068
Janowiec Kościelny	2	269	1	154
Janowo	2	226	2	124
Kozłowo	6	506	3	286
Pasym	3	460	1	293
Dźwierzuty	5	548	1	320
Jedwabno	2	291	1	177
Rozogi	4	536	1	322
Szczytno gm. wiejska	8	608	3	291
Świątajno	5	476	1	274
Wielbark	5	553	1	355

Na części obszaru LGD funkcjonują społeczne programy stypendialne dla uczniów szkół średnich i studentów. Rocznie ok. 80 stypendystów otrzymuje stypendia w kwotach od 200 do 380 zł miesięcznie. Istnieje szansa i możliwość rozwoju tych programów na cały obszar LGD.

Bezpieczeństwa publicznego strzegą trzy komendy powiatowe policji z posterunkami terenowymi w gminach, o bezpieczeństwo przeciwpożarowe dbają 3 komendy powiatowe państwowej straży pożarnej oraz 63 Ochotniczych Straży Pożarnych.

Ważnym elementem infrastruktury społecznej są placówki kultury oraz obiekty sportowe. Na terenie LGD funkcjonuje 13 gminnych ośrodków kultury i miejski Nidzicki Ośrodek Kultury.

Działa także 6 muzeów:

Gmina Szczytno- Muzeum Mazurskie,

Gmina Rozogi – Muzeum Kurpiowskie
Gmina Wielbark- Wesołowo- Muzeum Regionalne
Gmina Świętajno – Spychowo – Muzeum Łowiectwa
Gmina Dźwierzuty – Sąpląty- Muzeum Regionalne
Gmina Nidzica – Muzeum Ziemi Nidzickiej w zamku.

Mocnymi stronami infrastruktury społecznej są aktywne kluby sportowe działające na terenie wszystkich gmin, osiągające wysokie wyniki w rywalizacji sportowej. Funkcjonuje także dużo świetlic wiejskich, które niestety mają zbyt mało atrakcyjnych ofert dla dzieci, młodzieży oraz seniorów. Brakuje środków na prowadzenie zajęć oraz remonty obiektów świetlicowych. Istnieje także potrzeba przygotowania kadr do prowadzenia atrakcyjnych zajęć.

Komunikacja

Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy” jest bardzo korzystnie ułożona komunikacyjnie. Obszar funkcjonowania LGD przecina z północy na południe trasa S7 łącząca Warszawę z Gdańskiem, która przechodzi tuż obok Nidzicy. W podobny sposób przebiega również zelektryfikowana linia kolejowa Warszawa –Działdowo - Olsztyn, posiadająca połączenie z magistralą kolejową Warszawa – Gdańsk.

Gminy wchodzące w skład LGD są ułożone po obu stronach drogi wojewódzkiej 545, która przecina trasę S7 pod kątem prostym. Gminy należące do LGD są więc połączone dogodną siecią komunikacyjną, która w naturalny sposób łączy partnerów i zapewnia łatwe podróżowanie – zarówno mieszkańcom, jak i turystom. Dobrze rozbudowana jest sieć drogowa na obszarze LGD, jednak niewystarczająca jest liczba połączeń kolejowych (zawieszono całkowicie połączenia kolejowe pomiędzy Nidzicą i Szczytnem).

Przedsiębiorczość

Nasylenie podmiotami gospodarczymi na 10 tys. ludności w powiatach, w których funkcjonuje LGD Brama Mazurskiej Krainy było na tle kraju i województwa warmińsko-mazurskiego zdecydowanie niekorzystne.

W 2005 r. powiat działdowski miał najniższą wartość tego wskaźnika w całym województwie (544), a pozostałe powiaty nie przekroczyły wartości 800.

Wskaźnik nasycenia podmiotami gospodarczymi dla gmin członkowskich LGD Brama Mazurskiej Krainy przedstawia się jeszcze bardziej niekorzystnie, ponieważ LGD nie obejmuje obszarów miejskich Działdowa i Szczytna. W 2006 r. na 10 tys. ludności mieszkającej na terenie LGD przypadło 538 podmiotów gospodarczych, przy średniej dla województwa 778 podmiotów i dla kraju 953 podmiotów. Wskaźnik na terenie LGD stanowił tylko 69% średniego poziomu dla województwa i 56,45% średniego poziomu dla Polski.

Tab. Podmioty gospodarcze na 10.000 mieszkańców w gminach LGD (stan na 31.12.2006)

	Działdowo*	Iłowo-osada	Płońnica	Jedwabno	Rozogi	Szczytno*	Świątajno	Pasym	Dźwierzuty	Wielbark	Janowice Kościelny	Janowo	Kozłowo	Nidzica
Podmioty gospodarcze	302	400	456	627	382	695	717	345	264	451	305	467	325	749
Podmioty gosp. osób fizycznych	220	306	354	501	293	598	584	289	201	369	234	327	234	556

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

W 2006 r. liczba podmiotów gospodarczych prowadzonych przez osoby fizyczne na 10 tys. ludności w gminach należących do LGD Brama Mazurskiej Krainy wynosiła 417, przy średniej dla województwa 578 i średniej dla kraju 725.

Jednocześnie warto zaznaczyć, że relacje wskaźnika liczby podmiotów na 10 tys. ludności uzyskanego w województwie do średniego poziomu w kraju uległy obniżeniu z 83,9% w 1999r. do 81,3% w 2005r. W odniesieniu do osób fizycznych relacja wskaźnika na 10 tys. ludności w województwie uległa obniżeniu z 83% w 1999r. do 79,2% w 2005r. Na obszarze LGD brakuje wspólnych projektów partnerskich realizowanych we współpracy przedsiębiorców oraz partnerów społecznych i władz samorządowych. Istniejące nieliczne przykłady mogą być inspiracją do wykorzystania w ramach programów UE. Jak wykazały wyniki badań przeprowadzonych przez Fundację NIDA, PUP w Nidzicy oraz Uniwersytet Warmińsko – Mazurski- Centrum Rozwoju Obszarów Wiejskich, przedsiębiorcy oczekują także na lepiej wykwalifikowane kadry oraz dostosowanie kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy.

Rys: Podmioty gospodarki narodowej, zarejestrowane w rejestrze REGON na 10 tys. mieszkańców w 2005r.

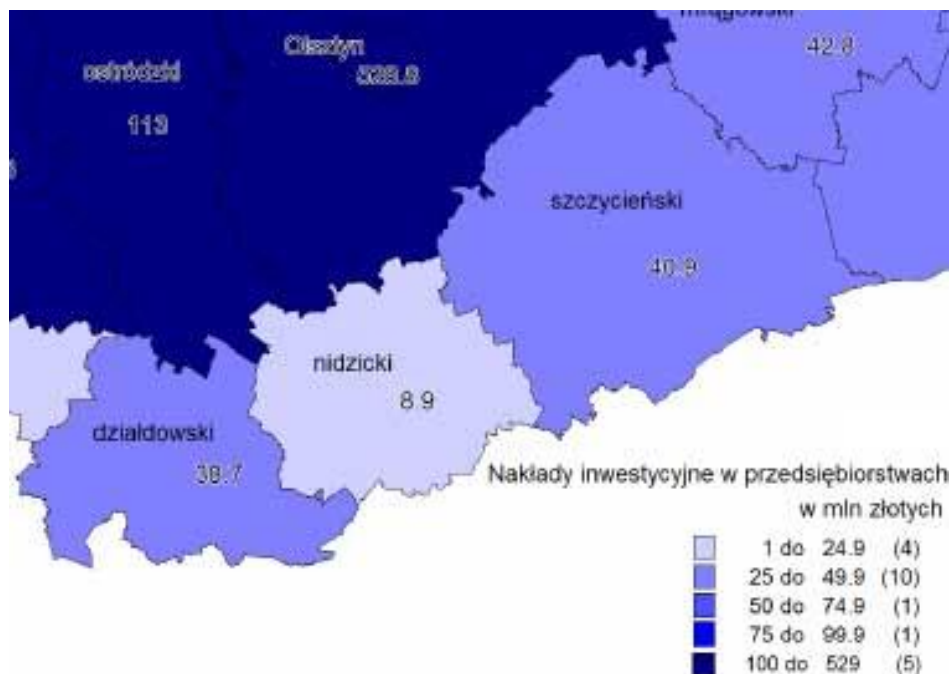

Źródło: „Zmiany strukturalne podmiotów gospodarczych w gospodarce narodowej w województwie warmińsko-mazurskim w 2005 roku” Urząd Statystyczny w Olsztynie

Inwestycje w przedsiębiorstwach

Wszystkie gminy charakteryzuje również bardzo niski poziom inwestycji – wszystkie trzy powiaty, na terenie których zlokalizowana jest LGD Brama Mazurskiej Krainy znalazły się wśród dwóch najniższych poziomów inwestycji z pięciu możliwych

Rys: Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach w roku 2004 wg powiatów

Źródło: Województwo warmińsko-mazurskie (podregiony, powiaty, gminy), Olsztyn, 2005

Rolnictwo

Na terenie LGD „Brama Mazurskiej Krainy” jest ponad 11 tys. gospodarstw rolnych. Największą grupę stanowią małe gospodarstwa rolne do 5 ha. Obszar LGD posiada duże tradycje rolnicze. Funkcjonowały tutaj jedno z większych w Polsce Kombinatów Rolnych „Łyna” i „Mazury”. Tradycje rolnicze posiadają także rolnicy indywidualni obszaru LGD, w tym szczególnie znane tradycje uprawy ziemniaka w Gminie Janowiec Kościelny. Jednocześnie brakuje inicjatyw w tworzeniu grup producenckich, wspólnych inicjatyw rolników. W ramach II schematu LEADER organizowane były szkolenia z zakresu tworzenia grup producentów. Położenie bardzo wielu gospodarstw rolnych stanowi znakomity, do wykorzystania dla rozwoju turystyki, ekoturystyki i agroturystyki potencjał: położenie, walory krajobrazowe, walory przyrodnicze i kulturowe.

Ilość i wielkość gospodarstw rolnych(stan na 31.12.2008r) przedstawia poniższa tabela:

Lp.	Gmina	Ilość gospodarstw rolnych	Średnia wielkość gospodarstwa w ha
1.	Nidzica	922	13,82
2.	Janowo	496	11,20
3.	Janowiec Kościelny	618	16,30
4.	Kozłowo	707	24,00
5.	Szczytno	1.411	7,98
6.	Jedwabno	519	9,00
7.	Wielbark	826	13,17
8.	Świątajno	772	9,30
9.	Dźwierzuty	840	16,08
10.	Pasym	641	8,35
11.	Rozogi	1.233	13,00
12.	Działdowo	950	20,00
13.	Łowo-Osada	437	14,23
14.	Płońnica	1.162	10,13
	Razem:	11.534	13,33

Dane Gmin stan na 31.12.2008r

Potencjał rozwojowy

Analiza podstawowych wskaźników w sferze ekonomicznej i społecznej pozwala na przedstawienie syntetycznych wskaźników dla gmin i całych powiatów, które pokazują całościowe różnice potencjału rozwojowego, mierzone poziomem zamożności gmin, ich nowoczesnością i konkurencyjnością.

Rys: Potencjał rozwojowy gmin LGD (wg danych za 2004 rok)

Źródło: „RPO Warmia i Mazury”

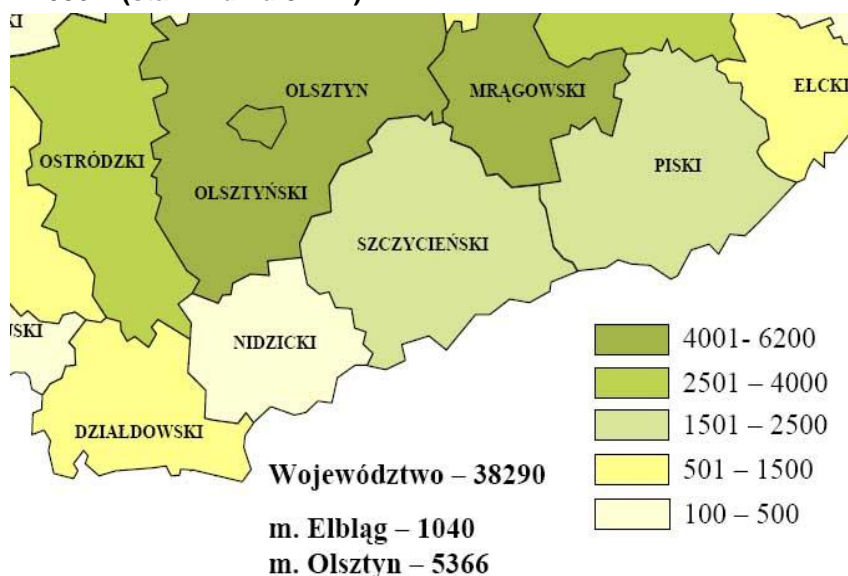
Tylko jedna gmina (Pasym) na obszarze LGD została uznana za gminę o wysokim potencjale rozwojowym. Z 14 gmin członkowskich, tylko 4 charakteryzują się potencjałem na poziomie przeciętnym. Pozostałe 8 gmin uznano za gminy o niskim potencjale rozwojowym. Jednocześnie gminy posiadają tereny pod inwestycje w atrakcyjnych z punktu widzenia inwestorów miejscach oraz doświadczenia w pozyskiwaniu środków z funduszy UE na projekty w zakresie rozbudowy infrastruktury technicznej. Czynnikiem, który przyczyni się do zwiększenia potencjału rozwojowego jest także większy, aniżeli dotychczas dostęp do Internetu dla mieszkańców wsi.

Turystyka

Z uwagi na położenie u wrót Mazur, **cały teren funkcjonowania LGD Brama Mazurskiej Krainy charakteryzuje się niewielkim stopniem wykorzystania ich potencjału turystycznego.** Głównym celem turystów są tereny położone w centrum pojezierza mazurskiego, natomiast pozostałe rejony pozostają niejako na uboczu. Zjawisko to jest wyraźnie widoczne przy analizie dostępnych miejsc noclegowych na terenie powiatów nidzickiego, działdowskiego i szczycieńskiego. **Brak dostatecznej liczby miejsc noclegowych jest również powszechnie wymieniany przez mieszkańców, jako jedna z najważniejszych słabych stron obszaru funkcjonowania LGD.**

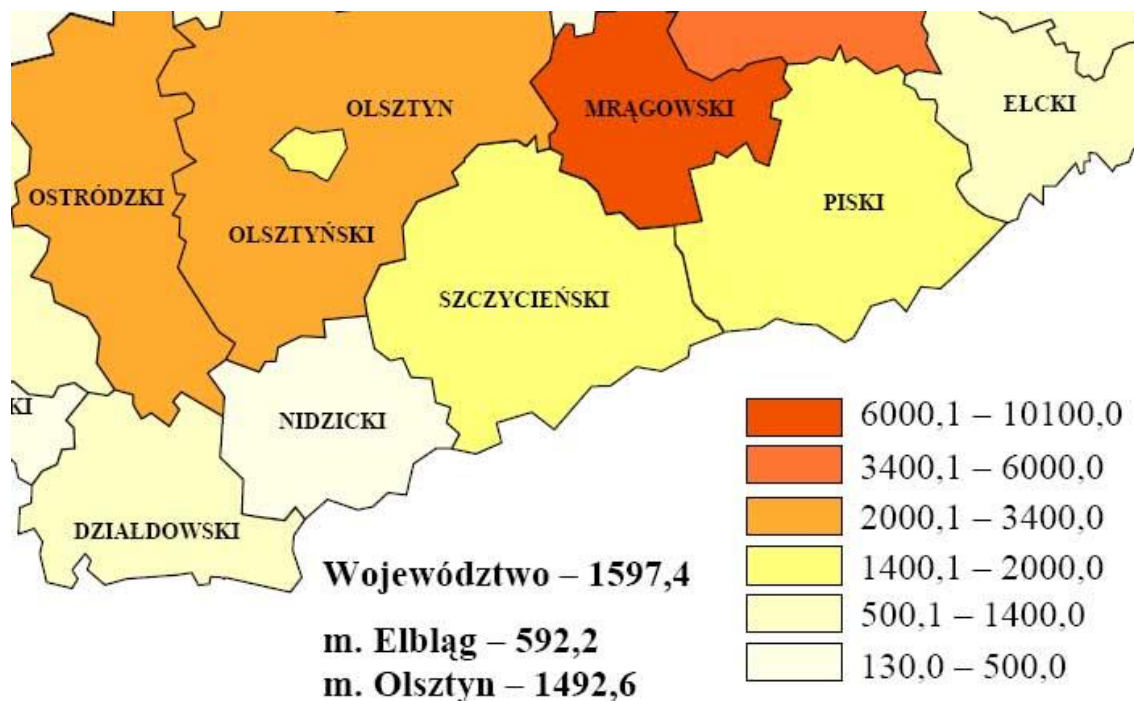
Liczba miejsc noclegowych jest najmniejsza na terenie powiatu nidzickiego. Jednak również w gminach leżących w powiatach działdowskim i szczycieńskim liczba dostępnych miejsc jest dużo niższa, niż w najlepiej pod tym względem plasujących się powiatach województwa warmińsko-mazurskiego.

Rys. Miejsca noclegowe w obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania według powiatów w 2006 r. (stan w dniu 31 VII)

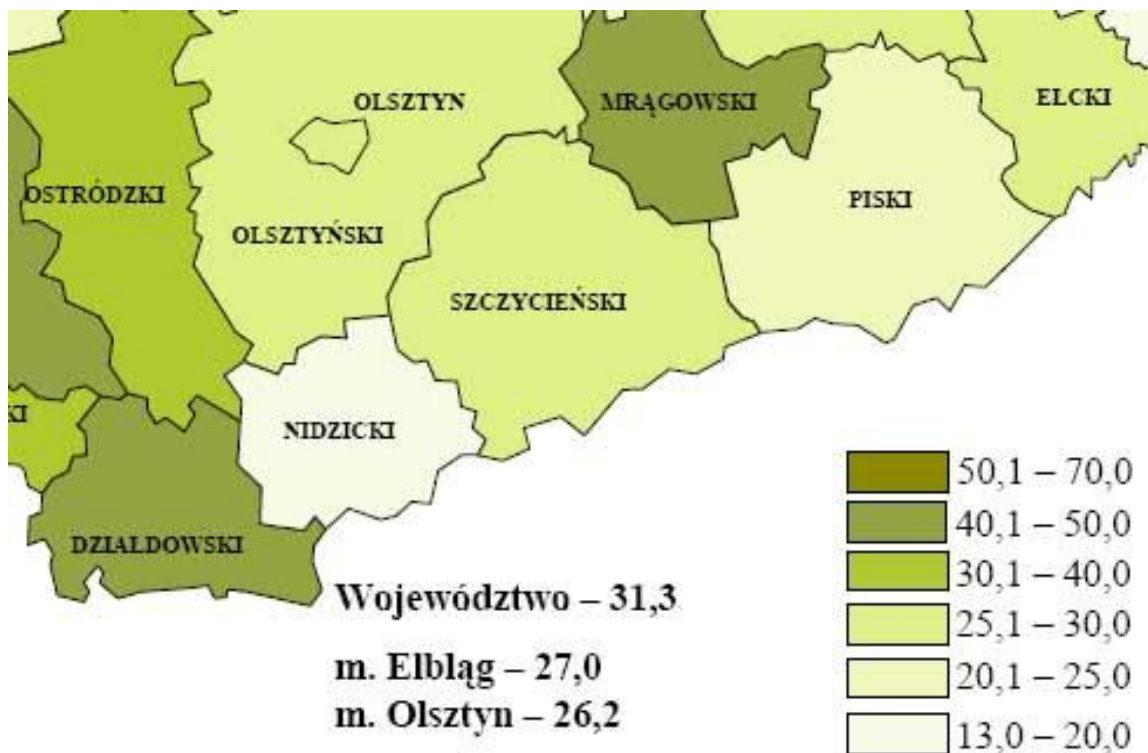
Źródło: „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”; Urząd Statystyczny w Olsztynie, 2007

Rys. Udzielone noclegi w obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania na 1000 ludności według powiatów w 2006 r.

Źródło: „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”; Urząd Statystyczny w Olsztynie, 2007

Rys. Stopień wykorzystania miejsc noclegowych w obiektach noclegowych zbiorowego zakwaterowania według powiatów w 2006 r. (w %)

Źródło: „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”; Urząd Statystyczny w Olsztynie, 2007

Tab. Obiekty noclegowe zbiorowego zakwaterowania oraz ich wykorzystanie (2006 r.)

	Obiekty	Miejsca noclegowe	Korzystający	Udzielone noclegi	Stopień wykorzystania miejsc (%)
województwo	365	38290	818723	2279662	31,3
Pow. działdowski					
Iłowo-Osada	1	12	281	1376	34,3
Płońnica	-	-	-	-	-
Działdowo (gm. wiejska)	-	-	-	-	-
Pow. nidzicki					
Nidzica	4	272	5835	10703	14,1
Kozłowo	1	158	569	3209	13,3
Janowiec Kość.	-	-	-	-	-
Janowo	-	-	-	-	-
Pow. szczycieński					
Dźwierzuty	4	151	639	3590	
Jedwabno	7	632	3567	20417	35
Pasym	5	934	15247	46708	
Rozogi	1	16	69	264	10,8
Szczytno	2	272	1495	9919	39,5
Świątajno	2	294	2012	11944	33,3
Wielbark	-	-	-	-	-

Źródło: „Turystyka w województwie warmińsko-mazurskim w 2006 r.”; Urząd Statystyczny w Olsztynie, 2007

Turystyka jest szansą na zwiększenie dochodowości wsi oraz tworzenie pozarolniczych miejsc pracy. Bogactwo przyrody, walory krajobrazowe, charakterystyczna mazurska architektura, wielokulturowość i wieloreligijność występująca na obszarze LGD, zasoby niematerialne to znakomite czynniki decydujące o rozwoju tej formy przedsiębiorczości. Dodatkowymi atutami jest opracowana w ramach II schematu LEADER + koncepcja „szlaku dziedzictwa kulturowego” obejmującego wszystkie gminy LGD oraz funkcjonujące, wzorcowe przedsiębiorstwo społeczne „Garncarska Wioska” we wsi Kamionka.

Działalności ekoturystyczne i agroturystycznej powinien towarzyszyć intensywny rozwój usług gastronomicznych, transportowych i rzemiosła.

Zatrudnienie

Teren działania LGD „Brama Mazurskiej Krainy” nie stanowi ważnego ośrodka gospodarczego w regionie. W 2006 r. na 1 tys. ludności pracowały tutaj średnio zaledwie 114 osoby (187 osób w województwie i 198 w kraju). W poszczególnych gminach liczby te wahały się od 45 osób w gminie Janowiec Kościelny do 198 osób w Nidzicy (tak niska liczba osób pracujących w gminie Janowiec Kościelny wynika z jej rolniczego charakteru – statystyka nie uwzględnia osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie).

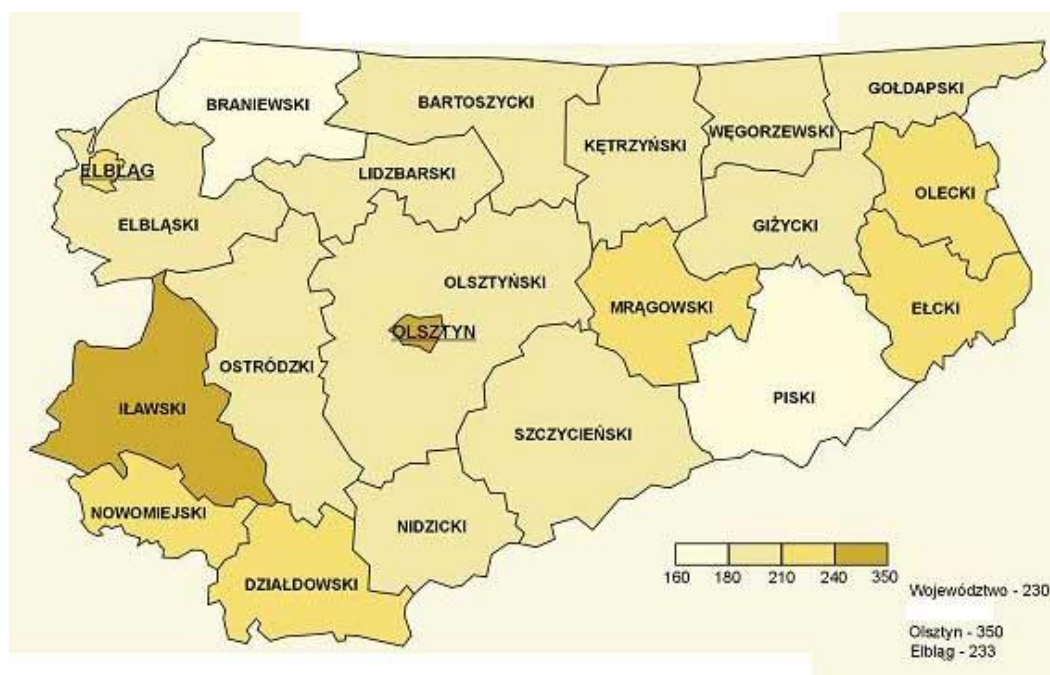
Tab. Liczba pracujących na 1000 mieszkańców (stan na 31.12.2006)

Działdowo*	Iłowo-Osada	Płońnica	Jedwabno	Rozogi	Szczytno*	Świątajno	Pasym	Dźwierzuty	Wielbark	Janowiec Kościelny	Janowo	Kozłowo	Nidzica
118,6	108,16	55,15	103,19	54,53	116,86	76,02	90,87	51,81	77,19	45,03	54,01	73,92	198

Według faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz duchowieństwa, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji.

Źródło: Obliczenia własne na podstawie danych Urzędu Statystycznego w Olsztynie

Rys. Pracujący na 1.000 ludności wg powiatów (stan na 31.12.2006)

a) bez podmiotów o liczbie pracujących do 9 osób, z pracującymi w rolnictwie indywidualnym, wg faktycznego miejsca pracy

Źródło: Urząd Statystyczny w Olsztynie

Dochody ludności

Województwo warmińsko-mazurskie, na terenie którego funkcjonuje LGD Brama Mazurskiej Krainy, generuje stosunkowo niewielki popyt konsumpcyjny głównie ze względu na niski i ciągle zmniejszający się poziom przeciętnych wynagrodzeń (spadek z 87% średniej krajowej w 2002 r. do 84,1% w 2006 r.) oraz emerytur i rent z pozarolniczego systemu ubezpieczeń (87% średniej – 12 lokata w 2005 r.). Dochód rozporządzalny na 1 osobę w gospodarstwach domowych wynosił w roku 2005 92% średniej krajowej (11 miejsce w kraju).

Bezrobocie

Stopa bezrobocia w gminach należących do LGD Brama Mazurskiej Krainy należy do najwyższych w Polsce (bezrobocie w Warmińsko-Mazurskim jest najwyższe spośród wszystkich 16 województw). Przez wiele lat bezrobocie w tym regionie utrzymywało się na poziomie niemalże dwukrotnie wyższym od średniego w Polsce.

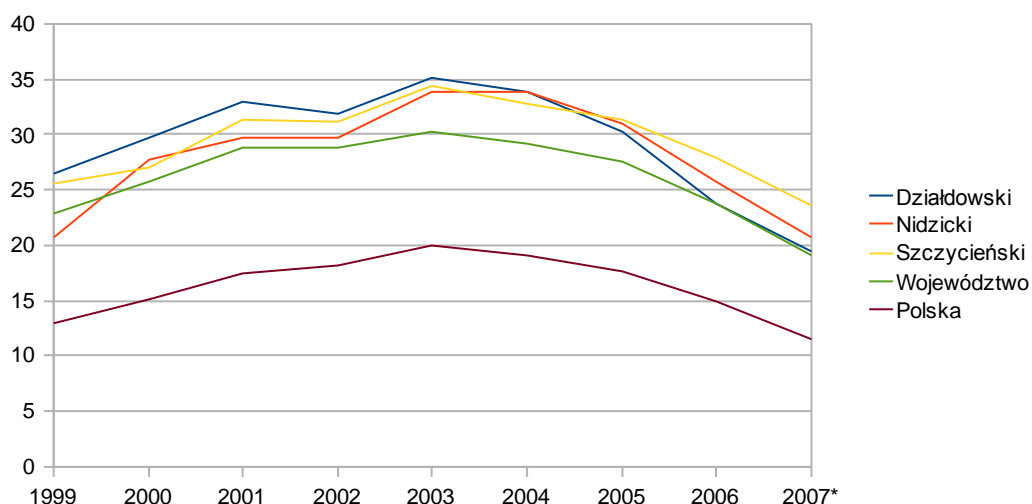
Wszystkie trzy powiaty, na terenie których funkcjonuje LGD cechuje stopa bezrobocia wyższa od średniej dla województwa.

Tab. Stopa bezrobocia w wybranych powiatach

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007*
Działdowski	26,4	29,7	32,9	31,9	35,1	33,9	30,2	23,8	19,4
Nidzicki	20,7	27,7	29,7	29,7	33,8	33,8	30,9	25,8	20,7
Szczygieński	25,5	27,0	31,4	31,1	34,5	32,8	31,4	27,9	23,5
Województwo	22,8	25,8	28,9	28,8	30,3	29,2	27,5	23,7	19,0
Polska	13,0	15,1	17,5	18,1	20,0	19,1	17,6	14,9	11,4

* na dzień 31.12.2007, Źródło: Dane GUS

Rys. Stopa bezrobocia w wybranych powiatach na tle województwa i kraju

Problemy rynku pracy na całym terenie działania LGD Brama Mazurskiej Krainy pogłębia niska mobilność zawodowa i przestrzenna pracowników (dalekie i kosztowne dojazdy do pracy) oraz wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (ponad 65% bezrobotnych pozostaje bez pracy powyżej 12 miesięcy).

Poważnym problemem jest niezwykle wysokie bezrobocie na obszarach wiejskich. Na terenie powiatu nidzickiego (który zawiera zarówno obszary wiejskie, jak i miejskie) prawie 64% wszystkich bezrobotnych mieszka na wsi, podczas gdy ludność wiejska stanowi tylko 57% wszystkich mieszkańców powiatu. Szansą na rozwijanie przedsiębiorczych postaw mieszkańców wsi jest uruchomienie na całym obszarze LGD programów wspierania rozwoju przedsiębiorczości poprzez programy mikropożyczkowe, poręczeniowe oraz informacyjno – doradcze realizowane przez Fundację NIDA oraz stworzenie sieci ośrodków – punktów doradczo – informacyjnych na terenie wszystkich gmin obszaru LGD.

II.4. Specyfika obszaru LGD

Obszar LGD „Brama Mazurskiej Krainy” położony jest w południowo-zachodniej części województwa warmińsko – mazurskiego. **Jest to obszar, który charakteryzuje się wspólnymi cechami krajobrazu , szaty przyrodniczej oraz wspólnymi uwarunkowaniami historyczno – kulturowymi.** Charakterystyczna jest także zabudowa i architektura Mazur oraz pogranicza z zachowanymi jeszcze w południowej części zabudowaniami pobożańskiej szlachty. **Zachowane liczne zespoły dworskie na terenach wiejskich, które przez kilkadziesiąt lat pełniły role siedzib PGR, są także charakterystyczną cechą obszaru LGD.** Przez okres kilkadziesiąt lat, do przemian w 1990 roku funkcjonowały tutaj jedne z dwóch największych w Polsce kombinatów rolnych „ŁYNA” i „MAZURY”.

Wspólną cechą obszaru jest charakter gospodarki. Głównym działem gospodarki jest rolnictwo, dawniej w zdecydowanej większości we władaniu państwowych gospodarstw rolnych, a obecnie niemal w całości są to gospodarstwa indywidualne.

Specyfiką obszaru „Bramy Mazurskiej Krainy” jest turystyczna atrakcyjność, różnorodność fauny i flory, czyste wody rzek i jezior, liczne zabytki historyczne. Cechą wspólną jest niskie wykorzystanie turystyczne tego obszaru i stanowi to wyzwanie do wykorzystania w strategii. To także teren, który ma wspólną przeszłość gospodarczą, dawniej wyróżniający się różnorodnością rzemieślniczą, do której nawiązują dzisiaj mieszkańcy inicjując projekty z zakresu dziedzictwa kulturowego.

Specyfika obszaru LGD „Brama Mazurskiej Krainy”, będzie wykorzystana we wdrażaniu LSR poprzez realizację przedsięwzięć z zakresu rozwoju i promocji turystyki oraz wspólny dla

całego obszaru szlak dziedzictwa kulturowego. W ten sposób wykorzystane zostaną silne strony obszaru LGD oraz wykorzystane będą szanse wynikające z położenia geograficznego, spójności komunikacyjnej oraz uwarunkowań historyczno-kulturowych.

O spójności społecznej obszaru LGD świadczy struktura ludności: 82,8% mieszkańców obszaru stanowią mieszkańcy wsi.

III. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR

III.1. Analiza SWOT

Zebrane podczas warsztatów i spotkań opinie, wypowiedzi, pozwoliły na określenie silnych i słabych stron, które mają wewnętrzny charakter, na które partnerstwo LGD ma wpływ i może je kształtować oraz szans i zagrożeń, które są czynnikami otoczenia zewnętrznego. Zdefiniowane zostały obszary 3 obszary analizy SWOT, które stały się podstawą określenia celów ogólnych i szczegółowych Lokalnej strategii Rozwoju LGD „Brama Mazurskiej Krainy”.

GOSPODARKA I INFRASTRUKTURA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Atrakcyjne położenie turystyczno – rekreacyjne (jeziora, zabytki) tereny – Tradycje rolnicze, – Skuteczne pozyskiwanie funduszy UE przez organizacje pozarządowe i samorządy gminne, – Dobre położenie komunikacyjne (połączenie Warszawa – Gdańsk, Warszawa – Mrągowo oraz kolejowe Warszawa – Działdowo -Olsztyn) – Dobrze rozbudowana sieć drogowa, – Duża ilość obiektów infrastruktury społecznej np. ośrodki kultury, świetlice wiejskie, place zabaw, – Dobry stan obiektów placówek oświatowych. – Posiadanie terenów inwestycyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> – Niski poziom współpracy i zrzeszania rolników i producentów (mała ilość grup producenckich), – Niski poziom współpracy przedsiębiorców z innymi sektorami i podmiotami, – Niewykorzystany potencjał do rozwoju agroturystyki i turystyki wiejskiej, – Brak miejsc bezpośredniej sprzedaży lokalnych produktów – Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, – Niedobór wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy. – Mała ilość ścieżek rowerowych i pieszych (niskie bezpieczeństwo na drogach), – Mała liczba lokalnych połączeń kolejowych – Ograniczony dostęp do Internetu, – Zbyt mało rozwinięta infrastruktura turystyczna
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Dostępność środków unijnych na rozwój przedsiębiorstw i modernizację gospodarstw rolnych, – Rozwój turystyki i agroturystyki – Wzrastające zapotrzebowanie na zdrową żywność, – Wzrastająca świadomość ekologiczna mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> – Wysokie podatki i ubezpieczenia społeczne, – Coraz niższa opłacalność produkcji rolnej, – Ograniczenia prawne w rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego w gospodarstwach rolnych – Skomplikowane procedury pozyskiwania

<ul style="list-style-type: none"> - Wzrost liczby grup producenckich, przedsiębiorstw społecznych, klastrów, - Tworzenie i rozwój małych firm - Dostępne środki na rozwój infrastruktury technicznej z UE, 	<ul style="list-style-type: none"> środków finansowych, - Kryzys gospodarczy na rynkach światowych. - Niestabilny system prawny, podatkowy - Opuszczenie terenu przez aktywnych mieszkańców - Niska skuteczność w poszukiwaniu funduszy zewnętrznych
--	---

EDUKACJA, JAKOŚĆ ŻYCIA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - Dobry dostęp do edukacji na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum, - Funkcjonowanie lokalnego programu stypendialnego - Aktywizacja społeczności lokalnej przez organizacje społeczne - Umiejętność dostosowania się do zmieniających się warunków przez ludność wiejską, - Duża aktywność sportowa zwłaszcza wśród młodzieży, oferta klubów sportowych, - Wzrastająca świadomość obywatelska, 	<ul style="list-style-type: none"> - Mało atrakcyjna oferta ośrodków kultury i świetlic wiejskich dla seniorów, - Dużo świetlic wiejskich niewykorzystanych z powodu braku środków finansowych na utrzymanie obiektów, i zatrudnienie personelu, - Bierność i małe zainteresowanie sprawami społecznymi, publicznymi w znacznej części społeczeństwa, - Brak ciekawej oferty dla dzieci i młodzieży wiejskiej, mało ofert zagospodarowania czasu wolnego młodzieży - Brak integracji i poczucia wspólnoty, - Brak zaangażowania napływowej ludności w inicjatywy lokalne, - Niski poziom estetyki miejscowości, - Mała ilość liderów lokalnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - Możliwość pokazania się poza LGD (zespołów artystycznych i sportowych) - Wyjście z propozycjami i możliwościami innowacyjnych projektów aktywizacji mieszkańców wsi, - Tworzenie Wiejskich Centrów Edukacji w parciu o bazę świetlic wiejskich - Możliwość realizacji projektów edukacyjnych w ramach programów UE (PROW, POKL) - Wzmocnienie umiejętności organizowania się i współpracy 	<ul style="list-style-type: none"> - Zagrożenie wykluczeniem społecznym - Niska skuteczność w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych, wysoki poziom trudności w pozyskiwaniu funduszy unijnych dla wiejskich społeczności lokalnych, - Emigracja ludzi młodych i wykształconych do dużych miast i za granicę

DZIEDZICTWO KULTUROWE I TURYSTYKA	
SILNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> – Atrakcyjne położenie (jeziora, walory krajobrazowe, rezerваты przyrody), – Charakterystyczna architektura mazurska – Bogactwo zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego w szczególności: , parki, kościoły, zabytkowe budowle , różnorodność kulturowa, – Stworzona koncepcja Szlaku Dziedzictwa Kulturowego – Funkcjonujące grupy folklorystyczne – Funkcjonowanie wzorcowego przedsiębiorstwa społecznego „Garncarska Wioska” – Wielokulturowość i wieloreligijność – Zasoby niematerialne dziedzictwa kulturowego (legends, podania,) 	<ul style="list-style-type: none"> – Duża ilość niszczących starych budowli , obiektów zabytkowych – Słaba promocja lokalnych produktów i usług opartych na tradycjach regionalnych, – Stopniowy zanik starych, rzemieślniczych „ginących” zawodów – Niskie poczucie związku społeczności ze środowiskiem lokalnym. – Mała liczba miejsc noclegowych – Brak skonsolidowanej promocji turystycznej – Niski poziom tożsamości regionalnej
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> – Wzrastająca świadomość i tożsamość regionalna w oparciu o wielokulturowość i wieloreligijność – Moda na regionalizm zwłaszcza wśród turystów i nowych mieszkańców, – Możliwość korzystania z programów pomocowych i innych środków publicznych na działania w obszarze kultury, – Trendy w zakresie rozwoju turystyki „krótkopobytowej” – Powstanie nowych grup inicjatywnych, organizacji, podejmujących działania na rzecz zachowania i ochrony dziedzictwa przyrodniczo-kulturowego. – Utworzenie i promocja nowych produktów turystycznych – Wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych w utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kulturowego 	<ul style="list-style-type: none"> – Wyparcie tradycji, kultury na rzecz wygodnego stylu życia – Utrudnienia proceduralne w zakresie ochrony zabytków,

III.2. Wnioski wynikające z analizy SWOT

Na podstawie analizy SWOT określone zostały najważniejsze **obszary problemowe dla terenu LGD „Brama Mazurskiej Krainy”**, które stały się podstawą wytyczenia celów strategicznych LSR.

OBSZAR 1 – SŁABY ROZWÓJ GOSPODARCZY OBSZARU LGD

Obszar ten powiązany z problemem małej ilości inwestycji, słabą kondycją funkcjonujących MŚP a co za tym idzie, małą ilością miejsc pracy zwłaszcza w sektorze prywatnym (poza rolnictwem). Mała ilość miejsc pracy pogłębia problem odpływu osób młodych z obszarów wiejskich.

Na problem składa się m.in.:

- niewystarczające wsparcie dla osób zakładających działalność gospodarczą, z różnych branż, w tym branży leśnej, turystycznej i okołoturystycznej;
- niewystarczające wsparcie dla MŚP (zwłaszcza mikroprzedsiębiorstw) – w zakresie prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej w tym aspekty prawne, podatkowe, księgowość, podnoszenie kwalifikacji kadry menadżerskiej i pracowniczej a także informacji o możliwościach pozyskania środków inwestycyjnych – umiejętność tworzenia biznes planów, w tym kampanii marketingowych;
- niewystarczające wsparcie udzielane rolnikom, szczególnie tym, którzy posiadają małe i średnie gospodarstwa (działania systemowe promują duże gospodarstwa co powoduje ubożenie małych);
- konieczność konkurowania przedsiębiorców oraz rolników z korporacjami
- niewystarczające wsparcie szkoleniowe i doradcze udzielane mieszkańcom w tym młodzieży, osobom 40+, młodym rolnikom - zwłaszcza na prowadzenie działalności okołorolniczej i pozarolniczej, wyborze ścieżki rozwoju zawodowego
- atuty środowiska naturalnego (Natura 2000) jednocześnie ograniczają rozwój przedsiębiorczości bądź nakładają na inwestorów konieczność ponoszenia dodatkowych kosztów związanych z restrykcyjną polityką ochrony środowiska
- niewystarczające wykorzystanie potencjału środowiskowego – energia odnawialna (bioenergia, energia słoneczna, wodna, geotermiczna, wiatrowa. Słabe rozpoznanie tematu.
- niski obrót pieniężny (duży dopływ gotówki do regionu wstępuje sezonowo – sezon turystyczny oraz rolniczy – żniwa.). Niestety struktura własności atrakcji turystycznych jest dla nas niekorzystna – ich właściciele to w większości osoby spoza regionu, którzy poza regionem płacą podatki oraz wydają zarobione nadwyżki.
- mała ilość ośrodków edukacyjno-szkoleniowych, doradczych (w tym z zakresu

pośrednictwa pracy), ukierunkowanych na rynek pracy świadczących usługi wysokiej jakości
- starzejące się społeczeństwo, duży odsetek rencistów i emerytów z dezaktualizowanymi kwalifikacjami

OBSZAR 2. NISKA AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNOŚCI LOKALNYCH. EDUKACJA I MŁODZIEŻ.

Problem dotyczy lokalnych społeczności, ogółu mieszkańców, młodzieży i osób dorosłych - w szerokim przedziale wiekowym. Objawia się to:

- małą ilością liderów lokalnych
- niewiedzą mieszkańców jak można działać na rzecz społeczności
- niezaradnością życiową dużej liczby mieszkańców
- występowaniem u znacznej ilości mieszkańców kłopotów rodzinnych, patologii społecznych (alkoholizm) dodatkowo potęgowanych zawiścią sąsiedzką
- słabymi więziami międzyludzkimi, zamknięciem się mieszkańców na problemy społeczne „zajmowanie się własnymi problemami” nie dostrzeganiem kontekstu i powiązań problemów własnych oraz społecznych
- problemy finansowe dużej liczby mieszkańców obszarów wiejskich (niski poziom dochodów)
- niedobrą konotacją związaną z pracą społeczną / wolontariatem (zaszczości poprzedniego ustroju – czyny społeczne)
- postrzeganiem gminy, samorządu lokalnego jako „władzy” a nie koordynatora czy partnera do realizacji wspólnych działań.

Analizując poziom aktywności społeczności lokalnej można zaobserwować, że miejscowości, w których dochodzi do pobudzenia działań społecznych to miejsca gdzie niedawno osiedliły się napływowe osoby (z zagranicy bądź dużych miast). Mazury poza walorami turystycznymi są także atrakcyjnym miejscem do życia dla osób z dużych miast, które zakończyły pracę zawodową i poszukują ciszy oraz dla osób, które chcą zająć się niestandardową produkcją okolorolniczą (m.in. gospodarstwa ekologiczne, agroturystyczne) bądź dla osób pracujących w większych ośrodkach (np. Olsztyn, Warszawa – część tych osób to tak zwani ”mieszkańcy weekendowi”). Nowi mieszkańcy często stają się katalizatorem rozwoju miejscowości i pełnią funkcję liderów lokalnych, ich „praca społeczna” najczęściej zaczyna się od ciekawego/ estetycznego zagospodarowania swojej posesji. Następnie nowa osoba we wsi zaczyna poszukiwać ciekawych form spędzania wolnego czasu i w ten sposób pokazuje mieszkańcom inny model życia.

Do pobudzenia aktywności środowisk lokalnych dochodzi także w miejscach, gdzie inne organizacje realizują swoje działania/ projekty. Tu przykładem może być wieś Kamionka,

wraz z wioskami sąsiednimi, gdzie po realizacji jednego z projektów mieszkańcy założyli stowarzyszenia/ nieformalne grupy na rzecz rozwoju swoich miejscowości. W takim przypadku mieszkańcy mogą liczyć na instytucjonalne wsparcie organizacji realizującej działania projektowe. Tu najczęściej rola lidera przejmowana jest przez sołtysa.

Problemem jest także działalność świetlic wiejskich.

Objawia się on brakiem: dobrej bazy lokalowej, osób kompetentnych do prowadzenia zajęć, społeczników - liderów (mieszkających w danych miejscowościach) oraz niskim poziomem inicjatywy samych mieszkańców. Najczęściej miejscem spotkań na wsi jest sklep albo przystanek PKS.

Często brak miejsca spotkań/ edukacji powoduje marginalizowanie części mieszkańców obszarów wiejskich. Utrudniony jest dostęp do najnowszych osiągnięć technologicznych, informacji, mały dostęp do Internetu. Powoduje to niski poziom integracji społeczności wiejskich zwłaszcza w obszarze samopomocowym. Utrudniony dostęp do wiedzy, informacji, kontaktu ze specjalistami powoduje obniżanie się kompetencji zawodowych, społecznych mieszkańców, co często objawia się patologiami (pijaństwo) oraz migracją młodych osób do większych miast bądź za granicę.

Często rodzice nie są zainteresowani bądź nie zdają sobie sprawy z konieczności kształcenia dzieci już od najmłodszych lat. Niechętnie dowożą dzieci na zajęcia pozalekcyjne organizowane w istniejących ośrodkach kultury. Niestety istnienie problemu pokazuje niski poziom integracji społeczności wiejskich, prowadzi także do zaprzepaszczania potencjału twórczego tkwiącego w dzieciach mieszkających na tych obszarach.

Obecnie istniejące świetlice nie spełniają oczekiwań mieszkańców (brak oferty zagospodarowania czasu wolnego, niedostateczne wyposażenie świetlic, brak wykwalifikowanej kadry pracującej w świetlicach, kłopoty z finansowaniem stałej działalności świetlic). Często mieszkańcy traktują istniejące świetlice jako miejsce gdzie można zorganizować wesele, lokalną dyskotekę bądź zebranie wiejskie. Duża część mieszkańców nie kojarzy świetlicy wiejskiej z miejscem edukacji (dla wszystkich grup wiekowych), zdobywania informacji. Świetlica na wsi jest, ale nic się w niej nie dzieje – mieszkańcy nie czują się współodpowiedzialni za prowadzenie tego miejsca, oczekują na działania podejmowane przez samorząd gminny.

Jednocześnie występuje duży odpływ młodzieży do miast i za granicę.

Jest to rezultat m.in. niedostosowania rynku edukacyjnego do wymagań rynku pracy. Oferta edukacyjna jest mało elastyczna w stosunku do tempa zmian zachodzących na rynku pracy. Obecnie przykładem tego zjawiska może być mała ilość osób z wykształceniem zawodowym, technicznym. Mamy dużo młodych ambitnych osób, które kończąc szkoły nie mają doświadczenia zawodowego, wymaganego przez przedsiębiorców. Przedsiębiorcy niechętnie zatrudniają osoby bez doświadczenia, zwłaszcza osoby młode, bądź płacą im

najniższe wynagrodzenie (związane jest to z efektywnością wykonywanej pracy oraz kondycją samych przedsiębiorstw). W tym miejscu oczekiwania, co do wynagrodzenia za pracę osób młodych oraz przedsiębiorców bardzo się rozmiągają. Młodzi ludzie nie widząc możliwości dobrych zarobków na terenie swojej miejscowości, gminy wyjeżdżają do dużych ośrodków miejskich lub za granicę.

Migracja ludzi młodych spowodowana jest także zdobywaniem wiedzy poza obszarem LGD (lokalizacja centrów akademickich) oraz naturalną chęcią poznawania świata i samorozwoju, która wśród młodzieży jest bardzo silna. Działania „prorozwojowe” podejmowane przez różne podmioty na poziomie gminnym i powiatowym często w zbyt małym stopniu angażują młodzież, w wyniku czego nie pokazują możliwości rozwoju zawodowego. W wyniku tego młodzież po ukończeniu nauki (zwłaszcza studiów wyższych) nie planuje powrotu do swojego miejsca zamieszkania. Sytuacja ta jest dodatkowo wzmocniana niskim poziomem rozwoju gospodarczego obszaru LGD, małą ilością miejsc pracy z sektorze MŚP oraz w organizacjach pozarządowych. Stan ten potęgowany jest poprzez reformę szkolnictwa, w wyniku czego szkoły średnie, a także gimnazja często znajdują się poza miejscem zamieszkania. Dojazdy do szkoły bardzo mocno ograniczają możliwości angażowania się młodzieży w działania na rzecz swoich społeczności.

Już na poziomie gimnazjum należy motywować młodych ludzi do pracy, dawać im możliwości sprawdzenia swoich umiejętności. Dobrym miejscem do realizacji tego typu zadań są np. organizacje pozarządowe.

OBSZAR 3. NIEDOPRECYZOWANA TOŻSAMOŚĆ KULTUROWA REGIONU. NISKI STOPIEŃ WYKORZYSTANIA ZASOBÓW KULTUROWYCH I PRZYRODNICZYCH W ROZWOJU TURYSTYKI I PROMOCJI OBSZARU LGD

Problem związany jest z brakiem jednoznacznej odpowiedzi na pytanie:

„jaka jest nasza kultura/ tradycja regionalna/ lokalna?”

Przyczyny tego stanu rzeczy są wielorakie:

1. Ekonomiczne, migracja mieszkańców w poszukiwaniu lepszych miejsc pracy („za chlebem”)
2. Społeczne, na naszym obszarze w większości mieszkają osoby napływowe, mimo tego, że dorosło już drugie pokolenie urodzone na miejscu, to nadal osoby młode nie utożsamiają się ze swoimi miejscowościami.
3. Na naszym obszarze dominuje historyczna migracja powojenna, w wyniku której zostały tu wymieszane różne kultury, narodowości, religie. Pod tym względem obszar LGD jest wyjątkowy na tle reszty kraju. Niestety powoduje to także wiele ubocznych skutków społecznych między innymi brak zainteresowania/ odpowiedzialności za rozwój swojej

miejsowości, wycofywanie się z życia społecznego. Dodatkowo obszar LGD leży na pograniczu historycznym (Prusy – Polska) oraz administracyjnym (zmiany województw, powiatów), co także w przeszłości utrudniało budowanie tożsamości lokalnej (niski poziom utożsamiania się z regionem)

Powyższe czynniki powodują, że mieszkańcy posiadają zbyt niską wiedzę o walorach, zasobach regionu. Ich wiedza często ogranicza się do obszaru kilku miejscowości, nie obejmuje nawet jednej gminy. Do tego należy zaznaczyć, że na obszarach wiejskich mieszkają coraz starsze osoby, które niechętnie opuszczają swoje miejscowości. Związane jest to także z niskim poziomem dochodu na jednego mieszkańca oraz kosztami związanymi z każdym wyjazdem. Podróżuje się niemal wyłącznie po to by załatwić „sprawy urzędowe”, do szkoły, do pracy oraz na zakupy.

Występowanie powyższego problemu obserwujemy w:

- migracji ludzi młodych,
- brakiem kultywowania tradycji lokalnej, na co dzień (tak jak kultywujemy tradycje kurpiowską, tak musimy doszukiwać się/ domyślać się jak wyglądało życie dawnych Mazurów- wszystko musi być odtworzone, stroje, kulinaria, język, zachowania, tradycje).

Brakuje także wspólnej strategii promowania miejscowości, gmin, powiatu, LGD. W komórkach odpowiedzialnych za promocję często odpowiadają osoby bez przygotowania specjalistycznego bądź ich zakres obowiązków (zwłaszcza w małych gminach oraz mikro i małych przedsiębiorstwach) jest bardzo szeroki, nie mają, więc czasu i możliwości skutecznego zaplanowania działań promocyjnych. Realizowane kampanie mają charakter szcątkowy i robione są samodzielnie, nie jest wykorzystywany w tym zakresie tak zwany „efekt skali” (łączenie potencjałów najmniejszych nawet organizacji). Przejawem powyższego faktu jest chociażby brak wspólnego kalendarza imprez stałych regionalnych/ LGD, ustalonego z zainteresowanymi podmiotami (samorządy, przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe). Jeśli istnieją takowe kalendarze to najczęściej wskazują one na imprezy realizowane na poziomie gmin lub powiatu, rzadko obejmują działania podejmowane przez podmioty prywatne.

Opracowywane materiały promocyjne nie trafiają do kluczowych odbiorców (trudno je znaleźć w miejscach gdzie zatrzymują się turyści – stacje benzynowe, restauracje, przystanki autobusowe, dworce PKP, ośrodki wypoczynkowe itp.). W niektórych miejscowościach (zwłaszcza gminnych) materiały dostępne są w punktach informacji turystycznej bądź u pracowników gminnych/ powiatowych działów promocji. Dodatkowo promocję (rozumianą jako komunikację pomiędzy turystą/ klientem) utrudnia niski poziom wiedzy mieszkańców o regionie i jego atrakcjach. Istnieją szcątkowe bądź rozproszone informacje inwentaryzujące lokalne atrakcje turystyczne (te istniejące oraz potencjalne).

Działania promocyjne kierowane są do niedoprecyzowanych grup docelowych odbiorców, w

połączeniu z „kapryśną” pogodą objawia się małą liczbą turystów (zwłaszcza poza sezonem).

Każda miejscowość, sołectwo, gmina, powiat, LGD powinny mieć swój produkt, z którym są kojarzone, identyfikowane. Różnorodność pozwoli na dłuższe zatrzymanie turysty oraz długotrwałe utrzymanie zainteresowania obszarem. W chwili obecnej część gmin należących do LGD posiada swoje „produkty lokalne” lecz wiedza o ich istnieniu nie jest powszechna na całym obszarze LGD. Poza tym część firm działających na terenie LGD posiada swoje produkty markowe, które nie są wprzęgane w działania informacyjno- promocyjne realizowane przez gminy. W tym kontekście tracony jest potencjał wspólnej szeroko zakrojonej promocji. Większe są także koszty związane z samą promocją, co dla potencjalnego turysty objawia się chaosem komunikacyjnym/ informacyjnym bądź też informacja w ogóle do niego nie trafia.

Należy pamiętać, że produkty lokalne nie zawsze muszą być kojarzone z twórczością ludową. Mogą to być na przykład sposoby zagospodarowania terenu (nietyпова infrastruktura miejscowości), imprezy lokalne, produkty żywnościowe, ustandaryzowana oferta spędzenia wolnego czasu. Przyczynami takiego stanu są m.in.:

- brak świadomości mieszkańców o wadze, znaczeniu produktów lokalnych regionalnych (zwłaszcza wśród samorządowców jak i przedsiębiorców, działaczy organizacji pozarządowych)
- marazm, niechęć do zmiany sposobu życia, myślenia przez mieszkańców
- niewykorzystanie potencjału przyrodniczego, historycznego, kulturowego, zasobów ludzkich
- niski poziom tożsamości regionalnej, nieznanostwo przez mieszkańców historii, tradycji regionu i okolicy,
- niewystarczająca ilość lokalnych liderów, animatorów

Obszar LGD „Brama Mazurskiej Krainy” posiada ogromny, ale jeszcze w niewielkim stopniu wykorzystany kapitał społeczny i gospodarczy. **W realizacji LSR należy w szczególności wykorzystać unikalne walory przyrodnicze i turystyczne obszaru LGD „Brama Mazurskiej Krainy” oraz zasoby kulturowe i historyczne,** które wyróżniają ten obszar na tle innych obszarów.

Z analizy zebranych informacji wynika konieczność bardzo dokładnego planowania wszystkich działań kierowanych do mieszkańców obszaru LGD. **Bardzo ważne dla rozwoju całego obszaru LGD jest tworzenie pozarolniczych miejsc pracy** oraz duże wsparcie na etapie nie tylko zakładania, ale także prowadzenia działalności gospodarczej, w tym związanej z ekonomią społeczną. Walory ekonomii społecznej, związanej z zakorzenianiem w miejscowościach działalności gospodarczej jest także bardzo istotne z punktu widzenia zmniejszenia odpływu młodych, wykształconych osób w poszukiwaniu „dobrej pracy”. To

także stanowi o innowacyjnym podejściu do rozwoju wsi na obszarze LGD. Do działań podejmowanych w ramach LGD **należy umiejętnie wykorzystywać potencjał organizacji społecznych w innowacyjnym podejściu do aktywizacji społeczno – zawodowej mieszkańców**. W sposób szczególny zaplanować wszechstronne kształcenie mieszkańców wsi oraz przygotowanie do skutecznych działań liderów wiejskich. Wszystkie działania związane z wdrażaniem LSR muszą być związane z przemyślaną i kompleksową kampanią promocyjną i integracyjną.

Bogactwo kultury materialnej oraz atrakcje przyrodnicze są szansą dla tego obszaru na rozwój turystyki wiejskiej, opartej na historii i tradycjach. Atutem dla rozwoju jest wielokulturowość i wieloreligijność na obszarze LGD. Położenie na pograniczu dawnych Prus Wschodnich i Królestwa Polskiego stwarza wyjątkowe szanse na wzrost zainteresowania tym terenem zarówno ze strony turystów, jak i mieszkańców, którzy często sami nie znają historii swojego miejsca zamieszkania.

Nadal jednak **infrastruktura turystyczna i rekreacyjna pozostawia wiele do życzenia**, wciąż nakłady na ten cel są ograniczone.

Obecnie obszar LGD „Brama Mazurskiej Krainy” charakteryzuje się dużą aktywnością społeczną wśród organizacji pozarządowych, które powstają i funkcjonują w coraz większej liczbie na wsi.. Jednak **zauważalne jest także negatywne zjawisko wykluczenia społecznego coraz większych grup mieszkańców**, zwłaszcza w większych miejscowościach, gdzie postępuje anonimowość, alienacja społeczna. W szczególności to zjawisko dotyczy młodzieży, dla której wieś przestaje być atrakcyjna i coraz częściej młodzi ludzie szukają swojej szansy poza wsią. Z tym wiąże się problem emigracji młodych oraz braku następców w gospodarstwach rolnych.

Problemem poważnym jest starzejące się społeczeństwo, zwłaszcza w mniejszych miejscowościach i brak oferty dla seniorów.

W działaniach LGD, zasadniczym zadaniem będzie jak najbardziej skuteczne wykorzystanie mocnych stron i szans dla rozwoju społeczno-gospodarczego obszaru oraz rozwiązywanie problemów poprzez partnerskie inicjatywy lokalne.

IV. Cele ogólne i szczegółowe, wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć i operacji

IV.1. Syntetyczne zestawienie celów

Na podstawie analizy SWOT oraz problemów występujących na obszarze LGD Brama Mazurskiej Krainy, opracowano poniższe cele ogólne, szczegółowe oraz przedsięwzięcia i operacje, których realizacja zapewni osiągnięcie przyjętych celów..

Cele ogólne:

- I. Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzmocnienie i rozwój sektora MŚP na obszarze LGD**

- II. Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD poprzez budowanie kapitału społecznego na wsi oraz samoorganizację mieszkańców w zakresie działań związanych z edukacją i rynkiem pracy**

- III. Wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych do rozwoju gospodarczego obszaru LGD.**

Cel ogólny I:

Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzmocnienie i rozwój sektora MŚP na obszarze LGD

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie ilości miejsc pracy pozarolniczych w sektorze MŚP
2. Podniesienie kondycji firm wiejskich i promocja działalności gospodarczej na wsi
3. Rozwój innowacyjnych form przedsiębiorczości oraz ekonomii społecznej

Cel ogólny II

Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD poprzez budowanie kapitału społecznego na wsi oraz samoorganizację mieszkańców w zakresie działań związanych z edukacją i rynkiem pracy

Cele szczegółowe:

1 Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich w tym młodzieży i dzieci, w działania na rzecz samorozwoju oraz rozwoju społeczności lokalnych (w tym zdobycia doświadczenia zawodowego, zwiększenie oferty edukacyjnej)

2 Tworzenie i rozwój zaplecza do rozwoju aktywności mieszkańców

3 Zwiększenie estetyki wsi oraz wzmocnienie infrastruktury na obszarach wiejskich, w tym doposażenie, remonty budynków i posesji służących jako miejsca spotkań i edukacji mieszkańców

Cel ogólny III:

Wykorzystanie zasobów przyrodniczych , kulturowych i historycznych do rozwoju gospodarczego obszaru LGD

Cele szczegółowe:

1. Poprawa estetyki przestrzennej wsi i wiejskiego budownictwa mazurskiego.
2. Rozwój nowych produktów lokalnych, atrakcji i usług turystycznych oraz ich promocja
3. Budowanie świadomości i tożsamości regionalnej bazującej na wielokulturowości i wieloreligijności mieszkańców obszaru LGD.

Wytyczne cele strategiczne są zbieżne z celami Osi 4 LEADER określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

<p>LSR</p> <p>PROW</p>	<p>Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzmocnienie i rozwój sektora MŚP na obszarze LGD</p>	<p>Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD poprzez budowanie kapitału społecznego na wsi oraz samoorganizację mieszkańców w zakresie działań związanych z edukacją i rynkiem pracy</p>	<p>Wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych do rozwoju gospodarczego obszaru LGD</p>
<p>Poprawa jakości życia</p>			
<p>Różnicowanie działalności gospodarczej, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy</p>			
<p>Aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego</p>			
<p>Zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi</p>			
<p>Polepszanie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja</p>			
<p>Poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym</p>			

IV.2. Opis przedsięwzięć i operacji planowanych do realizacji w ramach LSR

Nazwa przedsięwzięcia:

„MAŁE FIRMY – DUŻY EFEKT”

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji celów:

Ogólnego:

Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzmocnienie i rozwój sektora MŚP na obszarze LGD

Szczegółowych:

1. Zwiększenie ilości miejsc pracy pozarolniczych w sektorze MŚP
2. Podniesienie kondycji firm wiejskich i promocja działalności gospodarczej na wsi
3. Rozwój innowacyjnych form przedsiębiorczości oraz ekonomii społecznej

Uzasadnienie

Funkcjonowanie małych, konkurencyjnych firm na obszarze LGD ma ogromne znaczenie dla rozwoju całego obszaru. Zastosowanie kompleksowych i innowacyjnych narzędzi wsparcia sektora MŚP wpłynie na ogólną poprawę warunków życia mieszkańców, utworzenie nowych miejsc pracy pozarolniczych na obszarze LGD oraz zmniejszenie bezrobocia.

Grupy docelowe beneficjentów:

Mieszkańcy obszaru wdrażania LSR, rolnicy, przedsiębiorcy prowadzący działalność na terenie wiejskim, przedsiębiorstwa zatrudniające do 10 pracowników, podmioty ekonomii społecznej, organizacje pozarządowe, jednostki samorządu terytorialnego,

Rekomendowane operacje (zakres tematyczny projektów)

Operacje w ramach Odnowa i rozwój wsi	Operacje w ramach Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Operacje w ramach Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Operacje w ramach Małe projekty	Operacje w ramach Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja
Liczba operacji - 4	Liczba operacji - 6	Liczba operacji - 10	Liczba operacji - 50	Liczba operacji - 10
<p>- budowa, przebudowa i remont infrastruktury turystycznej,</p> <p>- budowa, przebudowa , remont i wyposażenie obiektów przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług</p> <p>- rewitalizacja budynków wpisanych do rejestru zabytków</p>	<p>- przedsięwzięcia inwestycyjne i promocyjne związane z usługami turystycznymi, rzemiosłem, rękodziełem ludowym</p> <p>- rozwój rynku produkcji i sprzedaży spożywczych produktów rolnych</p> <p>- budowa nowych pól campingowych</p> <p>- uruchamianie dodatkowych usług rekreacyjnych (wypożyczalnie sprzętu turystycznego, korty, etc..)</p>	<p>- przedsięwzięcia inwestycyjne i promocyjne związane z usługami turystycznymi, gastronomią</p> <p>- przedsięwzięcia z zakresu rozwoju przedsiębiorstw społecznych na obszarze LGD</p>	<p>- organizacja szkoleń w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej</p> <p>- organizacja seminariów i konferencji oraz imprez promujących produkty lokalne i małe firmy</p> <p>- organizacja szkoleń nt. ekonomii społecznej</p> <p>- organizacja jarmarków, wystaw, targów produktów lokalnych</p> <p>- organizacja warsztatów rzemieślniczych</p> <p>- promocja przedsiębiorczości na obszarze LGD</p> <p>- rozwój usług doradczych, szkoleniowych, informacyjnych i finansowych (pożyczki i poręczenia) dla przedsiębiorców</p> <p>- tworzenie i rozwój klastrów na obszarze LGD</p> <p>- promocja dobrych praktyk z zakresu ekonomii społecznej</p>	<p>- usługi informacyjno-doradcze w zakresie działań LGD na rzecz rozwoju MŚP</p> <p>- badanie klimatu rozwoju przedsiębiorczości na obszarze LGD</p> <p>- badania w zakresie potrzeb przedsiębiorców</p> <p>- informowanie, doradztwo i szkolenia w zakresie tworzenia klastrów</p>

**MATRYCA LOGICZNA DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA
„MAŁE FIRMY - DUŻY EFEKT”**

CELE	WSKAŹNIKI			
Cel ogólny 1	Wskaźniki oddziaływania		Źródła weryfikacji	
Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru LGD oraz wzmocnienie i rozwój sektora MŚP na obszarze LGD	<ul style="list-style-type: none"> wzrost liczby podmiotów gospodarczych do roku 2015 o 5 % (stan na 2009 – 5.523) 		dane z GUS dane z PUP	
Cel szczegółowy 1	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Zwiększenie ilości miejsc pracy pozarolniczych w sektorze MŚP	<ul style="list-style-type: none"> Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem finansowym przez LGD do 2015 r. (2009 – 0, 2015 – 10) Liczba rolników, którzy podjęli dodatkową działalność do roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 6) 	Dane własne LGD, ankiety monitorujące	<ul style="list-style-type: none"> do 2015 roku powstanie lub rozwinię swoją działalność 10 firm do 2015 roku utworzenie minimum 15 nowych miejsc pracy Do 2015 roku minimum 6 gospodarstw rolnych uruchomi dodatkową działalność 	Dane własne LGD, ankiety monitorujące
Cel szczegółowy 2	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji

Podniesienie kondycji firm wiejskich i promocja działalności gospodarczej na wsi	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby osób posiadających kompetencję z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej do roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 100) • Liczba osób odwiedzających stoiska promocyjne do roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 2.000) 	Ankiety ewaluacyjne, ankiety monitorujące, dokumentacja z udzielonych usług doradczych i informacyjnych dane własne LGD	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 roku przeprowadzonych będzie minimum 7 szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej, dla 100 osób • Do 2015 r. zorganizowane zostaną minimum 5 razy targi i jarmarki rzemieślnicze promujące firmy z obszaru LGD 	listy obecności, dokumentacja z udzielonych usług doradczych i informacyjnych, artykuły w prasie lokalnej, dokumentacja fotograficzna
Cel szczegółowy 3	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Rozwój innowacyjnych form przedsiębiorczości oraz ekonomii społecznej	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba klastrów branżowych do 2015 r. (2009 – 0, 2015 – 1) • Wzrost liczby przedsiębiorstw społecznych do 2015 r. (2009 - 0, 2015 -2) 	dane własne LGD, ankiety monitorujące	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 roku zorganizowane będą minimum 3 szkolenia na temat zakładania klastrów branżowych • Do 2015 roku zorganizowane będą minimum 2 szkolenie dotyczące przedsiębiorstw społecznych • Do 2015 r. wydane zostaną minimum 2 publikacje nt. zakładania klastrów oraz tworzenia przedsiębiorstw ekonomii społecznej 	dane własne LGD, ankiety monitorujące

Nazwa przedsięwzięcia

„EDUKACJA NA WSI – WIEJSKIE CENTRA AKTYWNOŚCI”

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji celów:

Ogólnego

- Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD poprzez budowanie kapitału społecznego na wsi oraz samoorganizację mieszkańców w zakresie działań związanych z edukacją i rynkiem pracy

Szczegółowych

1. Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich w tym młodzieży i dzieci, w działania na rzecz samorozwoju oraz rozwoju społeczności lokalnych (w tym zdobycia doświadczenia zawodowego, zwiększenie oferty edukacyjnej)

2 Tworzenie i rozwój zaplecza do rozwoju aktywności mieszkańców

3 Zwiększenie estetyki wsi oraz wzmocnienie infrastruktury na obszarach wiejskich, w tym wyposażenie, remonty budynków i posesji służących jako miejsca spotkań i edukacji mieszkańców

Uzasadnienie

Na obszarze LGD brakuje ofert edukacyjnych dostępnych w miejscach zamieszkania. Młodzież w niewielkim stopniu angażuje się w działania na rzecz rozwoju swoich miejscowości. Istniejące świetlice nie spełniają zakładanej roli. Na obszarze LGD funkcjonuje ponad 100 organizacji pozarządowych, które potrzebują wsparcia w zakresie sprawnego zarządzania. Potrzebni są na obszarze LGD wiejscy liderzy, animatorzy społeczni, którzy skutecznie będą aktywizować mieszkańców. Potrzebna jest intensyfikacja działań edukacyjnych na wsi.

Grupy docelowe beneficjentów:

Organizacje pozarządowe, domy kultury, biblioteki, samorządy lokalne, lokalni przedsiębiorcy, rolnicy.

Rekomendowane operacje

Operacje w ramach	Operacje w ramach	Operacje w ramach	Operacje w ramach	Operacje w ramach
Odnowa i rozwój wsi	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Małe projekty	Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja
Liczba operacji - 14	Liczba operacji - 2	Liczba operacji - 4	Liczba operacji- 50	Liczba operacji - 15
-budowa, przebudowa, remont i wyposażenie budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno – kulturalne, w tym świetlic i domów kultury z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków - budowa, przebudowa, remont przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych z wyłączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół i przedszkoli. - urządzenie i porządkowanie terenów zielonych, parków, miejsc wypoczynku - inwestycje związane z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu i rozwiązywaniu kontaktów społecznych	- przedsięwzięcia z zakresu usług rzemieślniczych, turystycznych i edukacyjnych	- wytwarzanie lokalnych produktów, pamiątek regionalnych	szkolenia animatorów i liderów lokalnych - działania w zakresie poprawy estetyki wsi - tworzenie punktów dostępu do Internetu - tworzenie i wzmacnianie instytucjonalne organizacji pozarządowych - wspieranie tworzenia i rozwoju nieformalnych grup młodzieżowych, kół zainteresowań, kół gospodyń wiejskich - remont lub wyposażenie świetlic wiejskich; - projekty w zakresie opieki nad dziećmi - tworzenie i rozwój społecznych grup samopomocowych - wykorzystanie energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych w celu poprawienia warunków prowadzenia działalności kulturalnej lub gospodarczej.	- doradztwo i informacje w zakresie przygotowywania wniosków o pomoc - promocja kształcenia ustawicznego - tworzenie lokalnych partnerstw i paktów na rzecz rozwoju - szkolenia pracowników, członków Rady i Zarządu LGD

**MATRYCA LOGICZNA DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA
„EDUKACJA NA WSI – WIEJSKIE CENTRA AKTYWNOŚCI”**

CELE	WSKAŹNIKI			
Cel ogólny 1	Wskaźniki oddziaływania		Źródła weryfikacji	
Aktywizacja mieszkańców obszaru LGD poprzez budowanie kapitału społecznego na wsi oraz samoorganizację mieszkańców w zakresie działań związanych z edukacją i rynkiem pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby organizacji pozarządowych na obszarze LSR o 10 % po roku 2015 (2009 - 217) • Wzrost liczby mieszkańców deklarujących poczucie więzi z lokalnymi społecznościami o 300 osób, po roku 2015 		dane z Krajowego Rejestru Sądowego dane z GUS badania sondażowe	
Cel szczegółowy 1	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Aktywizacja mieszkańców obszarów wiejskich w tym młodzieży i dzieci, w działania na rzecz samorozwoju oraz rozwoju społeczności lokalnych (w tym zdobycia doświadczenia zawodowego, zwiększenie oferty edukacyjnej)	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba animatorów lokalnych, liderów organizacji posiadających wiedzę i umiejętności z zakresu aktywizacji lokalnych społeczności na obszarze LSR do roku 2015 (2009 -0, 2015 – 100) • Do 2015 r. utworzonych zostanie minimum 5 nowych organizacji pozarządowych • Liczba osób biorących udział w przedsięwzięciach edukacyjnych do roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 1.000) 	Dane własne LGD, ankiety monitorujące, dane z gmin, dokumentacja ze szkoleń, listy obecności, ankiety ewaluacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 r. zorganizowanych zostanie minimum 20 szkoleń dla animatorów lokalnych, liderów organizacji dla 100 osób • Do 2015 r. zorganizowanych zostanie minimum 20 przedsięwzięć edukacyjnych (szkolenia, kursy, wizyty studyjne, konferencje, seminaria) 	Dane własne LGD, ankiety monitorujące, dane z gmin, dokumentacja ze szkoleń, listy obecności
Cel szczegółowy 2	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Tworzenie i rozwój zaplecza do rozwoju aktywności mieszkańców	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby osób uczestniczących w spotkaniach społeczności lokalnej w roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 200) 	Dane własne LGD, listy obecności, ankiety monitorujące	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 r. utworzone zostaną minimum 2 nowe świetlice wiejskie 	Dane własne LGD, listy obecności, ankiety monitorujące, dzienniki budowy
Cel szczegółowy 3	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Zwiększenie estetyki wsi oraz wzmocnienie	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost liczby dzieci objętych zajęciami pozalekcyjnymi w roku 	Dane własne LGD, ankiety monitorujące	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 r. powstanie, zostanie wyremontowanych lub 	Dane własne LGD, ankiety monitorujące,

infrastruktury na obszarach wiejskich, w tym doposażenie, remonty budynków i posesji służących jako miejsca spotkań i edukacji mieszkańców	2015 (2009 – 0, 2015 - 1000) ● Liczba osób uczestniczących w spotkaniach społeczności lokalnej w roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 500)		wyposażonych 40 obiektów infrastruktury społecznej ● Do 2015 r. powstanie lub zostanie zagospodarowanych 5 placów zabaw, miejsc rekreacyjno-wypoczynkowych	dzienniki budowy, dokumentacja fotograficzna
--	--	--	---	--

Nazwa przedsięwzięcia

„SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – TURYSTYCZNE WIOSKI”

Przedsięwzięcie przyczynia się do realizacji celów:

Ogólnego

Wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych do rozwoju gospodarczego obszaru LGD

Szczegółowych

1. Poprawa estetyki przestrzennej wsi i wiejskiego budownictwa mazurskiego.
2. Rozwój nowych produktów lokalnych, atrakcji i usług turystycznych oraz ich promocja
3. Budowanie świadomości i tożsamości regionalnej bazującej na wielokulturowości i wieloreligijności mieszkańców obszaru LGD

Uzasadnienie

Na obszarze LGD występuje niedoprecyzowana tożsamość regionalna, wielokulturowość i wielowyznaniowość. Brakuje pełnej informacji o produktach lokalnych, zasobach kulturowych przydatnych w rozwoju obszarów wiejskich. Wykorzystanie dziedzictwa kulturowego, utworzenie wspólnego produktu opartego na dawnych tradycjach, obyczajach wpłynie na poprawę warunków życia mieszkańców, utworzenie nowych miejsc pracy oraz stworzenie możliwości dodatkowych dochodów. Utworzenie wspólnego dla całego obszaru LGD produktu turystycznego – wykorzystującego atrakcje w zakresie dziedzictwa kulturowego, wpłynie na promocję i rozwój całego obszaru LGD oraz stworzenie nowych, dodatkowych możliwości uzyskiwania dochodów przez mieszkańców wsi. Funkcjonujący system promocji na obszarze LGD nie spełnia swojego zadania. Pod pojęciem promocji rozumieć należy prezentację walorów regionu oraz zaangażowanie wszystkich środowisk w budowanie i promocję marki LGD, produktów turystycznych. Zintegrowane i innowacyjne działania w zakresie promocji turystyki spowodują poprawę warunków życia mieszkańców, wzrost dochodów w sektorze turystyki, rozwój gospodarstw agroturystycznych, zwiększenie liczby

turystów przebywających na obszarze LGD.

Grupy docelowe beneficjentów:

Rolnicy, przedsiębiorcy prowadzący działalność w zakresie turystyki, organizacje pozarządowe, podmioty ekonomii społecznej, samorządy lokalne, domy kultury, biblioteki, szkoły, przedszkola

Rekomendowane operacje

Operacje w ramach	Operacje w ramach	Operacje w ramach	Operacje w ramach	Operacje w ramach
Odnowa i rozwój wsi	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Małe projekty	Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja
Liczba operacji – 10	Liczba operacji - 12	Liczba operacji - 16	Liczba operacji - 130	Liczba operacji - 25
<ul style="list-style-type: none"> - organizacja przedsięwzięć związanych z kultywowaniem tradycji lokalnych oraz tradycyjnych zawodów - budowa, przebudowa, remont i wyposażenie obiektów przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług - odnawianie i konserwacja pomników historycznych, miejsc pamięci - zakup i odnawianie budowli charakterystycznych dla regionu, obszaru LGD - adaptacja budynków zabytkowych, historycznych na cele publiczne - odnawianie elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków -odnawianie cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków 	<ul style="list-style-type: none"> - usługi turystyczne z wykorzystaniem tradycji i kultury regionalnej - przedsięwzięcia w zakresie usług turystycznych, gastronomii, hotelarstwa, ekoturystyka i agroturystyka 	<ul style="list-style-type: none"> - usługi turystyczne i produkcja związane z dawnym rzemiosłem, produkcja pamiątek lokalnych i regionalnych - przedsięwzięcia dotyczące usług turystycznych (biura podróży, hotele, pensjonaty, gospodarstwa agroturystyczne, restauracje, bary, wypożyczalnie sprzętu turystycznego, itp.) 	<ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla lokalnych producentów pamiątek, rzemieślników, twórców ludowych, przewodników turystycznych - organizacja wydarzeń promujących produkty lokalne - tworzenie i promocja produktów turystycznych wykorzystujących i promujących dziedzictwo kulturowe - tworzenie atrakcji turystycznych na wsi - organizacja wydarzeń promujących lokalną twórczość kulturalną z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa, w tym kulturowego, historycznego lub przyrodniczego, - kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, - kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła; - projekty poprawy estetyki wsi, - remont i wyposażenie muzeów, - tworzenie i modernizacja bazy 	<ul style="list-style-type: none"> - promowanie dziedzictwa kulturowego obszaru LGD - pomoc w rejestrowaniu produktów tradycyjnych i regionalnych - badanie rynku oraz opracowanie i aktualizacja strategii rozwoju turystyki - inwentaryzacja atrakcji turystycznych obszaru LGD -stworzenie i upowszechnianie kalendarza imprez turystycznych na obszarze LGD - wydawanie cykliczne (kwartalne) gazety turystycznej obszaru LGD - szkolenia z zakresu tworzenia produktów lokalnych, produktów turystycznych

			<p>informacji turystycznej oraz stron internetowych,</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowywanie i wydawanie folderów oraz innych publikacji promujących turystykę na obszarze LGD - budowa, odbudowa lub oznakowanie małej infrastruktury turystycznej, w szczególności punktów widokowych, miejsc wypoczynkowych lub biwakowych, tras narciarstwa biegowego, szlaków wodnych, szlaków rowerowych, szlaków konnych, ścieżek spacerowych i dydaktycznych; - organizacja imprez rekreacyjnych, sportowych i turystycznych - promocja walorów turystycznych obszaru LGD na imprezach wystawienniczo – targowych - zagospodarowywanie miejsc rekreacji i wypoczynku na obszarze LGD 	
--	--	--	--	--

**MATRYCA LOGICZNA DLA PRZEDSIĘWZIĘCIA
„SZLAK DZIEDICTWA KULTUROWEGO – TURYSTYCZNE WIOSKI”**

CELE	WSKAŹNIKI			
Cel ogólny 1	Wskaźniki oddziaływania		Źródła weryfikacji	
Wykorzystanie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych do rozwoju gospodarczego obszaru LGD	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost dochodów właścicieli obiektów turystycznych do roku 2015 o 10% 		Dane z GUS Badania ankietowe (dane na 2009 r. i 2015 r)	
Cel szczegółowy 1	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Poprawa estetyki przestrzennej wsi i wiejskiego budownictwa mazurskiego	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób zwiedzających odnowione i zrekonstruowane obiekty (2009 -0, 2015 - 	Dane własne LGD, ankiety monitorujące, dane konserwatora zabytków	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 r. przeprowadzonych zostanie minimum 6 remontów zabytkowych obiektów • Do 2015 r. 	Dane własne LGD, dane z ankiet monitorujących, dzienniki budowy

	10.000)		zrekonstruowane zostaną co najmniej 2 obiektów architektury wiejskiej	
Cel szczegółowy 2	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Rozwój nowych produktów lokalnych, atrakcji i usług turystycznych oraz ich promocja	<ul style="list-style-type: none"> • Wzrost liczby atrakcji turystycznych do roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 10) • Wzrost liczby podmiotów gospodarczych objętych wsparciem finansowym przez LGD do 2015 r. (2009 – 0, 2015 – 10) • Liczba osób biorących udział w wydarzeniach promocyjnych na obszarze LSR (2009 -0, 2015 – 5.000) • Liczba osób korzystających z nowych tras turystycznych pieszych i rowerowych (2009 – 0, 2015 – 1.000) • Wzrost liczby uczestników imprez rekreacyjnych w roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 15.000) • Wzrost liczby osób korzystających z usług w punktach gastronomicznych do roku 2015 (2009-0, 2015 - 1000) • Liczba osób korzystających z usług punktów informacyjno-turystycznych do roku 2015 (2009 – 0, 2015 - 15.000) 	Dane własne LGD, sprawozdania podmiotów gospodarczych, ankiety monitorujące, karty usług doradczych	<ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 r. powstanie 10 nowych produktów turystycznych • Do 2015 r. minimum 20 podmiotów uruchomi działalność w zakresie turystyki i agroturystyki • Do 2015 r. przeprowadzonych zostanie minimum 15 nowych wydarzeń promocyjnych • Do 2015 r. wytyczonych i oznakowanych zostanie 350 km nowych tras turystycznych pieszych i rowerowych • Do 2015 r. zorganizowanych zostanie minimum 70 imprez rekreacyjnych • Do 2015 r. zwiększy się baza noclegowa na obszarze LGD o minimum 30 miejsc • Do 2015 r. powstanie 1 nowy punkt gastronomiczny • Do 2015 r. powstanie 3 punkty informacyjno-promocyjne dla rolników, przedsiębiorców wiejskich, organizacji pozarządowych i turystów na obszarze LGD 	Dane własne LGD, sprawozdania podmiotów gospodarczych, ankiety monitorujące,
Cel szczegółowy 3	Wskaźnik rezultatu	Źródła weryfikacji	Wskaźnik produktu	Źródła weryfikacji
Budowanie		Dokumentacja	• Do 2015 r.	Dokumentacja

<p>świadomości i tożsamości regionalnej bazującej na wielokulturowości i wieloreligijności mieszkańców obszaru LGD</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba osób korzystających z nowo oznakowanych atrakcji turystycznych do 2015 r. (2009 – 0, 2015 – 5.000) • liczba osób posiadających wiedzę o walorach turystycznych i kulturowych obszaru LGD do roku 2015 (2009- 0, 2015 - 20.000) • Do 2015 r. uzyska większe kwalifikacje zawodowe minimum 20 rzemieślników wykonujących w sposób ciągły własną produkcję (2009 - 0, 2015 – 20) • Liczba osób kupujących produkty rękodzielnicze na obszarze LGD do roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 10.000) • Liczba osób posiadających wiedzę na temat lokalnych produktów z obszaru LGD za pośrednictwem strony internetowej do roku 2015 (2009 – 0, 2015 – 50.000) • Wzrost liczby osób posiadających wiedzę o obszarze LGD do roku 2015 (2009 - 0, 2015 - 5.000) • Liczba osób posiadających wiedzę o obszarze LGD dzięki czytelnictwu kwartalnika do roku 2015 (2009 - 0, 2015 - 40.000) 	<p>przedsięwzięć edukacyjnych, Dane własne LGD, ankiety, listy obecności, dokumentacja fotograficzna</p>	<p>zorganizowanych zostanie minimum 10 targów i jarmarków rzemiosła promujących tradycje i obyczaje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Do 2015 r. wdrożone zostanie jednolite oznakowanie atrakcji turystycznych na obszarze LGD • Do 2015 r. wydanych zostanie minimum 8 folderów opisujących walory turystyczne i kulturowe obszaru LGD • Do 2015 r. powstanie minimum 7 punktów stałej sprzedaży wyrobów rękodzielniczych na obszarze LGD • Do 2015 r. opracowany i wydany zostanie minimum 1 katalog opisujący lokalnych twórców – rzemieślników • Do 2015 r. utworzona zostanie strona internetowa promująca lokalne produkty z obszaru LGD • Do 2015 r. nagrany zostanie minimum 1 film promujący obszar LGD • Do 2015 r. wydanych zostanie minimum 7 publikacji informacyjnych o obszarze LGD • Do 2015 r. zostanie wydanych 20 numerów kwartalnika – informacje o obszarze LGD 	<p>przedsięwzięć edukacyjnych, Dane własne LGD, ankiety, listy obecności, dokumentacja fotograficzna</p>
--	--	--	--	--

LICZBA PLANOWANYCH OPERACJI

ROK	LICZBA OPERACJI Odnowa i rozwój wsi	LICZBA OPERACJI Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	LICZBA OPERACJI Tworzenie i rozwój mikroprzedsię- biorstw	LICZBA OPERACJI Małe projekty	LICZBA OPERACJI Aktywizacja I nabywanie umiejętności	RAZEM
2009	14	-----	-----	18	5	37
2010	14	10	10	52	10	96
2011	-----	10	10	50	10	80
2012	-----	-----	10	50	10	70
2013	-----	-----	-----	40	10	50
2014	-----	-----	-----	20	5	25
2015	-----	-----	-----	-----	-----	-----
RAZEM	28	20	30	230	50	358

Powyższe zestawienie planowanych przedsięwzięć i operacji jest podstawą do opracowania szczegółowego budżetu LSR oraz zaplanowania rezultatów, które będą osiągnięte.

V. Określenie misji LGD

W ramach opracowania LSR dla LDG „Brama Mazurskiej Krainy” określona została misja LGD, której realizacji podporządkowane są cele strategiczne ogólne i szczegółowe.

Misja LGD „BRAMA MAZURSKIEJ KRAINY”

Misją LGD „Brama Mazurskiej Krainy” jest poprawa warunków życia mieszkańców obszaru LGD, poprzez rozwój aktywności społecznej i wykorzystanie walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego, pobudzanie przedsiębiorczości oraz rozwój zasobów ludzkich i krzewienie tożsamości regionalnej.

Hasło reklamowe:

Brama Mazurskiej Krainy – miejscem dla Ciebie!!!

VI. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR

Obszar Lokalnej Grupy Działania "Brama Mazurskiej Krainy" to obszar sąsiadujących ze sobą 14 gmin, powiatu nidzickiego, szczycieńskiego i działdowskiego. Jest to obszar spójny nie tylko pod względem przyrodniczym, komunikacyjnym i geograficznym, ale także pod względem występowania problemów społecznych i gospodarczych, które zostały zdiagnozowane podczas opracowywania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Cele ogólne LSR odnoszą się do trzech obszarów charakterystycznych dla Lokalnej Grupy Działania "Brama Mazurskiej Krainy", tj.: poprawy warunków życia mieszkańców i rozwoju przedsiębiorczości, aktywności społeczeństwa lokalnego oraz wykorzystania zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych do rozwoju gospodarczego.

Z diagnozy obszaru LGD wyniknęły następujące konkluzje:

- nasycenie podmiotami gospodarczymi we wszystkich gminach trzech powiatów LGD jest zdecydowanie niekorzystne;
- wszystkie gminy charakteryzuje bardzo niski poziom inwestycji (wszystkie trzy powiaty znalazły się wśród dwóch najniższych poziomów inwestycji z pięciu możliwych, w skali województwa warmińsko-mazurskiego);
- żadna z gmin LGD nie została uznana za gminę o wysokim potencjale rozwojowym. Z 14 gmin członkowskich, tylko 4 charakteryzują się potencjałem na poziomie przeciętnym
- teren działania LGD „Brama Mazurskiej Krainy” nie stanowi ważnego ośrodka gospodarczego w regionie. W 2006 r. na 1 tys. ludności pracowały tutaj średnio zaledwie 114 osoby (187 osób w województwie i 198 w kraju);
- stopa bezrobocia w gminach należących do LGD Brama Mazurskiej Krainy należy do najwyższych w Polsce (bezrobocie w woj. warmińsko-mazurskim jest najwyższe spośród wszystkich 16 województw). Wszystkie trzy powiaty, na terenie których funkcjonuje LGD cechuje stopa bezrobocia wyższa od średniej dla województwa;
- problemy rynku pracy na całym terenie działania LGD Brama Mazurskiej Krainy pogłębia niska mobilność zawodowa i przestrzenna pracowników (dalekie i kosztowne dojazdy do pracy) oraz wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogólnej liczbie bezrobotnych (ponad 65% bezrobotnych pozostaje bez pracy powyżej 12 miesięcy).

Słaba kondycja istniejących i powstających MŚP powoduje, że nie generują one miejsc pracy dla mieszkańców LGD, co w konsekwencji odzwierciedla zjawisko pogłębiającego się bezrobocia.

Z diagnozy przeprowadzonej podczas spotkań w procesie opracowania strategii dla obszaru

LGD wynika, że jednym z najistotniejszych problemów podnoszonych przez mieszkańców wszystkich gmin jest niski poziom aktywności lokalnych społeczności. Z uwagi na fakt, iż mamy do czynienia ze zjawiskiem starzenia się społeczeństwa, istotną obawę, którą sygnalizowali mieszkańcy wszystkich trzech powiatów jest niski poziom angażowania młodzieży w działania realizowane na rzecz rozwoju swoich społeczności, miejscowości oraz mała ilość miejsc pracy atrakcyjnych dla młodzieży.

Brak atrakcyjnych miejsc pracy dla młodych ludzi powoduje, że migrują oni do większych ośrodków miejskich, tj. Olsztyn, czy Warszawa. Coraz większa grupa osób wyjeżdża też za granicę, szczególnie od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej i odkąd nastąpiły związane z tym faktem ułatwienia w podejmowaniu pracy.

Efektami zrealizowanych w ramach strategii działań będą z jednej strony funkcjonujące sieci ośrodków rozwoju miejscowości, z dostępem do informacji, specjalistycznego doradztwa, wzmocnienie infrastruktury, z drugiej strony natomiast podniesienie kompetencji społecznych, przedsiębiorczych i zawodowych mieszkańców, zgodnie z potrzebami lokalnego rynku pracy oraz potrzebami samych mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży. Długofalowym rezultatem będzie zintegrowanie i zaktywizowanie społeczności lokalnej w zakresie działań związanych z edukacją i rynkiem pracy.

Problemami podnoszonymi przez mieszkańców LGD, podczas spotkań, w trakcie których była tworzona LSR, były kwestie związane z brakiem spójnej strategii promocji obszaru LGD, w tym produktów regionalnych, walorów przyrodniczych i historycznych.

Jest to obszar silnie związany z sektorem gospodarki, generowaniem miejsc pracy oraz dochodami mieszkańców. Stąd powiązanie wykorzystywania walorów przyrodniczych i historycznych w rozwoju gospodarczym LGD.

Rezultatem długofalowym, osiągniętym w wyniku realizacji LSR, będzie wzrost miejsc pracy oraz wzrost dochodów mieszkańców obszaru LGD, które będą ściśle związane z wykorzystaniem istniejącego potencjału i rozwoju turystyki.

VII. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.

Dla zapewnienia skutecznej realizacji strategii oraz efektywnego wykorzystania zasobów niezbędne jest zapewnienie zintegrowanego podejścia. Wszystkie zaplanowane działania przyczyniają się do realizacji przyjętej misji oraz osiągnięcia celów ogólnych i szczegółowych. Wyodrębnione w ramach LSR przedsięwzięcia są ze sobą skoordynowane i będą realizowane we współdziałaniu na każdym etapie przedstawicieli trzech sektorów społecznego, gospodarczego i publicznego. Wszystkie zaplanowane przedsięwzięcia przyczynią się do poprawy jakości życia mieszkańców wsi na obszarze LGD oraz stworzą stałe mechanizmy rozwoju wsi po zakończeniu realizacji zaplanowanych działań. Powstałe w wyniku realizacji LSR nowe miejsca pracy, nowe firmy, stałe i cykliczne wydarzenia, wspólne produkty turystyczne, przedsiębiorcze postawy mieszkańców wsi oraz wykształceni liderzy wiejscy będą najbardziej trwałymi rezultatami zintegrowanych działań.

Zaplanowane działania wynikające z przeprowadzonej analizy SWOT zakładają jednoczesne, wszechstronne i kompleksowe wykorzystanie wyjątkowych walorów przyrodniczych, krajobrazowych, zasobów kulturowych, zabytków. Ich realizacja we współpracy przedstawicieli trzech sektorów zapewni osiągnięcie efektu ożywienia gospodarczego, zwiększenia atrakcyjności turystycznej i gospodarczej obszaru LGD oraz uzyskiwanie dodatkowych dochodów mieszkańców. Zaplanowane przedsięwzięcia w ramach LSR przewidują współpracę między podmiotami różnych sektorów w ramach wspólnej realizacji. Przykładem takiego przedsięwzięcia, które połączy wszystkie gminy, partnerów społecznych i gospodarczych ze wszystkich gmin będzie np. „Szlak dziedzictwa kulturowego- turystyczne wioski”, który wykorzystywał będzie zasoby kulturowe, obyczaje, tradycje, wydarzenia, historyczne miejsca, nowe produkty turystyczne oraz wykorzysta potencjał turystyczny firm prywatnych, wyjątkowe walory przyrodnicze i krajobrazowe, zaangażowanie i udział władz lokalnych oraz organizacji pozarządowych i grup nieformalnych działających na obszarach wiejskich.

Każdy zaplanowany w strategii cel ogólny zostanie osiągnięty wyłącznie wtedy, gdy osiągnięte zostaną cele szczegółowe wynikające z różnych obszarów problemowych., np.: zadań związanych z rozwojem przedsiębiorczości nie zrealizujemy pomijając prace konieczne do wykonania w obszarze pobudzania aktywności mieszkańców, ich edukacji, rozbudowy infrastruktury. Ponadto realizacja działań przez grupy partnerskie, mieszkańców różnych gmin połączy jednostkowe potencjały, co pozwoli na utworzenie nowej jakości – osiągnie się w ten sposób efekty synergii.

Grupy samopomocowe oraz przedsięwzięcia z zakresu ekonomii społecznej (zakorzenianie lokalnego biznesu) nie tylko będą dla mieszkańców obszaru LGD innowacyjne, ale także posłużą do budowania kapitału społecznego miejscowości.

Należy zaznaczyć, że potrzeba i chęć utworzenia tak dużej Lokalnej Grupy Działania nie wynika z ambicji obecnych samorządowców, czy liderów lokalnych. Potrzeba współpracy w grupie 14 gmin z trzech powiatów, stanowiących „Bramę na Mazury”, potrzeba współdziałania międzysektorowego jest bardzo silna wśród dużej części mieszkańców, czego przykładem może być duża liczba osób uczestniczących w wielu spotkaniach podczas opracowywania strategii . **Dodatkowo w czasie prowadzenia prac przygotowawczych do opracowania LSR powstało już kilka partnerskich inicjatyw lokalnych realizowanych na obszarze LGD w ramach środków uzyskanych z PO KL (7.3, 9.5,) oraz złożonych do programów : Ministra Kultury i Dziedzictwa Kulturowego , Marszałka Województwa Warmińsko – Mazurskiego w ramach programu współpracy z organizacjami pozarządowymi, PO KL 9.5, 6.3., 7.3.**

Lokalna Strategia Rozwoju będzie realizowana z wykorzystaniem zasobów własnych gmin-członków LGD oraz środków własnych innych członków LGD (organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy) i otrzymanych środków zewnętrznych w ramach POKL, RPO WiM, PO FIO.

VIII. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć.

Innowacyjne podejście dla planowanych w ramach LSR przedsięwzięć widoczne jest w angażowaniu mieszkańców, od tworzenia LSR poczynając, poprzez jego promocję i wdrażanie, czyli realizację wszystkich poszczególnych działań.

Jednym z głównych aspektów innowacyjnego podejścia jest **nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów**. Obszar LGD „Brama Mazurskiej Krainy” jest regionem o wyjątkowych zasobach przyrodniczych, kulturowych, historycznych. Jest to ogromny potencjał do zaangażowania na rzecz rozwoju. Wykreowanie i wdrożenie nowych produktów lokalnych, regionalnych i turystycznych zaplanowane w ramach realizacji LSR, połączenie ich w jeden spójny program promocyjny i gospodarczy z wykorzystaniem posiadanych zasobów będzie stanowiło także przykład dla innych regionów zainteresowanych innowacyjnym wykorzystaniem swoich zasobów.

Innowacyjność działań w ramach LSR przejawia się także w **rozwoju nowych sposobów zaangażowania lokalnej społeczności w proces rozwoju**. Zaplanowane przedsięwzięcia przewidują przygotowanie, przeszkolenie lokalnych liderów, animatorów społecznych na wsi, którzy zaangażują się w partnerskie rozwiązywanie problemów, realizację partnerskich przedsięwzięć, ze szczególnym uwzględnieniem **nowych rodzajów przedsiębiorczości** w formie inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej. Działające na obszarze LGD przedsiębiorstwo społeczne „Garncarska Wioska” uznane zostało w dwóch konkursach za najlepsze rozwiązanie z zakresu przedsiębiorczości lokalnej w Polsce z włączeniem lokalnej społeczności i będzie stanowiło znakomitą podstawę do powielenia tych działań nie tylko na obszarze LGD, ale także podzielenia się doświadczeniami z innymi LGD w regionie, w kraju. („Garncarska Wioska” jako przedsiębiorstwo społeczne na wsi reprezentuje Polskę w konkursie Komisji Europejskiej „Europejskie Nagrody Przedsiębiorczości”).

W ramach LSR zaplanowano także **innowacyjne podejście w zakresie nowych rodzajów wspierania lokalnej przedsiębiorczości wiejskiej poprzez tworzenie i rozwój klastrów branżowych**. Połączenie zasobów małych wiejskich firm, instytucji i organizacji, stworzenie płaszczyzny sformalizowanej współpracy spowoduje osiągnięcie rynkowych celów poprawy konkurencyjności, zwiększenia wydajności oraz stworzenia kompleksowej obsługi klientów zgodnie z zasadą : **one-stop –shop (przyjedź, załatw wszystko w jednym miejscu, oszczędź swój czas i pieniądze**. Proces tworzenia lokalnych klastrów z wykorzystaniem potencjału firm branży turystycznej, lokalnych rzemieślników, producentów przetworów będzie upowszechniany i będzie mógł być wykorzystywany w innych rejonach.

Innowacyjny charakter mają zaplanowane **działania w zakresie nowych rodzajów usług**. Zaplanowane zostały nowatorskie rozwiązania wspierania doradczego i finansowego osób zakładających i rozwijających działalność pozarolniczą na terenach wiejskich. **Sieć punktów doradczych dostępnych dla mieszkańców obszaru LGD będzie tworzyła trwałe rozwiązania w zakresie wspierania przedsiębiorczości wiejskiej.**

Działania takie mają ogromne znaczenie w budowaniu kapitału społecznego oraz grup samopomocowych, które będą mogły także funkcjonować po zakończeniu zewnętrznego finansowania. Innowacyjny charakter strategii widoczny jest w dużym poziomie wsparcia przewidzianym dla działań związanych z rozwojem przedsiębiorczości, tak więc zostaną utworzone nie tylko miejsca pracy dla specjalistów w punktach doradczych, ale także w mikroprzedsiębiorstwach, które będą tworzyły grupy producenckie i klastry branżowe oraz będą partnerami przedsiębiorstw i inicjatyw z zakresu ekonomii społecznej.. Wiejskie punkty doradcze ukierunkowane zostaną nie tylko na wsparcie przedsiębiorstw nowozakładanych, ale także firm istniejących, gdyż to one w przyszłości na obszarach LGD będą oferować największą ilość miejsc pracy (obecnie w wielu miejscowościach głównym pracodawcą są samorządy).

IX. Określenie procedury oceny zgodności operacji z LSR, wyboru operacji przez LGD, kryteriów zgodności i wyboru operacji z LSR

Beneficjenci zainteresowani uzyskaniem wsparcia na realizację projektu w ramach LSR będą mogli otrzymać wsparcie doradcze od pracownika biura LGD.

Nabór i ocena wniosków oraz wybór operacji do finansowania będzie prowadzona zgodnie z rozporządzeniem w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 z dnia 8 lipca 2008 roku.

LGD „Brama Mazurskiej Krainy” w porozumieniu z Samorządem Województwa Warmińsko - Mazurskiego ustala termin otwarcia naboru wniosków, przy czym wniosek LGD do samorządu województwa o podanie do publicznej wiadomości, na stronie internetowej urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki, na tablicy ogłoszeń urzędu marszałkowskiego lub samorządowej jednostki oraz w prasie o zasięgu obejmującym obszar realizacji LSR, informacji o możliwości składania, za pośrednictwem LGD, wniosków o przyznanie pomocy, LGD przekazuje Samorządowi Województwa w terminie 44 dni przed planowanym dniem rozpoczęcia biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy.

We wniosku LGD określa planowany termin składania wniosków o przyznanie pomocy.

LGD przygotowuje treść wezwania do składania wniosków, które zawiera m.in. lokalne kryteria wyboru operacji do finansowania i przekazuje je do publikacji Samorządowi Województwa nie później niż w terminie 24 dni przed rozpoczęciem biegu terminu składania wniosków o przyznanie pomocy

Na wniosek LGD Samorząd Województwa Warmińsko - Mazurskiego podaje do publicznej wiadomości (za pośrednictwem strony internetowej i tablicy ogłoszeń Urzędu Marszałkowskiego w Olsztynie oraz prasy o zasięgu obejmującym m.in. obszar powiatów działdowskiego, nidzickiego i szczycieńskiego) informację o możliwości składania wniosków o dofinansowanie za pośrednictwem LGD.

Informacja o możliwości składania wniosków zamieszczona zostanie także na stronie internetowej LGD „Brama Mazurskiej Krainy” (www.lgdbmk.pl) oraz w siedzibie Biura. Informację o możliwości składania wniosków podaje się do publicznej wiadomości najpóźniej 14 dni przed rozpoczęciem naboru wniosków przez LGD.

Wnioskodawcy składają wnioski bezpośrednio w siedzibie LGD „Brama Mazurskiej Krainy”. Za datę i godzinę złożenia wniosku uznaje się zawsze datę i godzinę dostarczenia wniosku do siedziby LGD. Wszyscy wnioskodawcy otrzymają potwierdzenie złożenia wniosku (wzór potwierdzenia stanowi załącznik do Regulaminu Rady LGD „Brama Mazurskiej Krainy”).

LGD dokona oceny operacji do finansowania w terminie 21 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy.

Projekty składane do LGD będą poddawane procedurze oceny zgodności operacji z LSR, która dokonywana będzie z zastosowaniem narzędzia – karty zawierającej zestaw pytań i odpowiedzi. Członek Rady głosuje stawiając znak X lub V przy prawidłowych odpowiedziach na pytania:

1. Czy realizacja strategii przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?
2. Czy realizacja operacji przyczyni się do realizacji celów szczegółowych LSR?
3. Czy operacja jest zgodna z przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR?
4. Uzasadnienie zgodności operacji z przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR

Oceny dokonuje Rada, powołana przez Walne Zebranie Członków, reprezentująca wszystkie gminy i wszystkie środowiska: sektor społeczny, sektor gospodarczy i sektor publiczny i działająca zgodnie z przyjętym przez Walne Zebranie Członków regulaminem.

Jeżeli odpowiedź na wszystkie pytania jest pozytywna członek Rady LGD zaznacza na karcie oceny zgodności z LSR „*Głosuję za uznaniem, że operacja jest zgodna z LSR*”.

W przypadku negatywnej odpowiedzi na przynajmniej jedno z powyższych pytań członek Rady LGD zaznacza na karcie oceny zgodności z LSR „*Głosuję za znaniem, że operacja nie jest zgodna z LSR*”. W kolejnym etapie głosy pozytywne i negatywne zostają zliczone przez sekretarza/sekretarzy posiedzenia. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny, jeśli zwykła większość uprawnionych do głosowania (50% + 1) oddała głos jako „*Głosuję za uznaniem, że operacja jest zgodna z LSR*”.

Ostateczna decyzja co do zgodności operacji z LSR podjęta zostaje w formie uchwały Rady LGD. Po dokonaniu oceny zgodności operacji, projekty do finansowania będą wybierane na podstawie opracowanych kryteriów, odrębnie dla każdego działania:

- † RÓŻNICOWANIE W KIERUNKU DZIAŁALNOŚCI NIEROLNICZEJ
- † TWORZENIE I ROZWÓJ MIKROPORZĘDSIĘBIORSTW
- † ODNOWA I ROZWÓJ WSI
- † MAŁE PROJEKTY

Procedura oceny na podstawie lokalnych kryteriów wyboru polega na dokonaniu oceny operacji zakwalifikowanych wcześniej jako zgodnych z LSR na podstawie specyficznych dla LGD lokalnych kryteriów wyboru. Jej zasadniczym celem jest wybór operacji, które w największym stopniu mogą zrealizować założenia LSR. Ze względu na różne cele i charakter poszczególnych działań (odnowa i rozwój wsi, różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, małe projekty) stosowane

będą zróżnicowane kryteria lokalne wyboru. Ocena dokonywana będzie indywidualnie przez członków Rady LGD, na imiennych kartach oceny projektu wg. przyjętych kryteriów. Miejsce operacji na liście rankingowej określi średnia arytmetyczna wszystkich indywidualnych ocen. Lokalne kryteria wyboru opracowane zostały przez Zespół Koordynacyjny ds. opracowania LSR (przedstawiciele samorządów lokalnych, organizacji pozarządowych i biznesu), przyjęte przez Zarząd LGD oraz zatwierdzone przez Walne Zebranie Członków LGD w dniu 22 stycznia 2009 r., zmienione przez Zarząd LGD oraz zatwierdzone przez Walne Zebranie Członków LGD w dniu 22 kwietnia 2010 r.

Dla poszczególnych działań kryteria obejmują:

KARTA OCENY OPERACJI WG. LOKALNYCH KRYTERIÓW

WNIOSEK NR	IMIĘ I NAZWISKO LUB NAZWA WNIOSKODAWCY
Tytuł operacji :	
Działanie PROW 2007-2013	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej
Imię i nazwisko Członka Rady LGD	

LP	Lokalne kryteria oceny operacji	Przyznana ocena	Zgodność z analizą SWOT
1	Miejsce realizacji projektu (<i>Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego złożenie projektu</i>): Miejscowość do 500 mieszkańców 5 pkt. Miejscowość od 501 do 1000 mieszkańców 3 pkt. Miejscowość powyżej 1000 mieszkańców 2 pkt.		Kryterium mierzalne Preferuje się miejscowości małe w celu aktywizacji ich mieszkańców.
2	Powierzchnia gospodarstwa, które posiada lub w którym pracuje wnioskodawca, wynosi: Do 10 ha 4 pkt. 10,01 ha – 30,00ha 3 pkt. 30,01 ha - 50,00 ha 2 pkt. Powyżej 50,01ha 1 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się wnioskodawców, którzy posiadają lub pracują w gospodarstwach rolnych o jak najniższej powierzchni.
3	Wiek wnioskodawcy w chwili złożenia wniosku: Od 18 – 25 lat 4 pkt. Od 26 – 35 lat 3 pkt. Od 36 - 50 lat 2 pkt. Powyżej 50 lat 1 pkt.		Kryterium mierzalne i adekwatne. Preferuje się młodych wnioskodawców. Zgodne z analizą SWOT: Emigracja ludzi młodych i wykształconych do dużych miast i za granicę
4	Wnioskowana kwota Do 50.000 zł 4 pkt. Powyżej 50.000 zł do 100.000 zł 3 pkt. Powyżej 100.000 zł 1 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się operacje o mniejszej kwocie dotacji, w celu realizacji jak największej liczby operacji na obszarze LGD
5	Operacja jest innowacyjna: - zakłada nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów 3 pkt. - projekt zakłada nowe rodzaje przedsiębiorczości 2 pkt. Operacja nie jest innowacyjna 0 pkt.		Kryterium adekwatne, odniesienie do analizy SWOT, w której jako słabe strony określono niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz niewykorzystany potencjał do rozwoju agroturystyki, a w mocnych stronach bogactwo zasobów

			dziedzictwa kulturowego oraz atrakcyjne położenie przyrodnicze.. Jednocześnie jako szanse określono tworzenie i rozwój małych firm, przedsiębiorstw społecznych, innowacyjne projekty aktywizacji mieszkańców oraz wykorzystanie zasobów historycznych, kulturowych i przyrodniczych
6	Operacja dotyczy stworzenia lub rozwoju produktu lub usługi wpisującej się w przedsięwzięcie SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – TURYSTYCZNE WIOSKI Tak 5 pkt. Nie 0 pkt.		Kryterium adekwatne. Odniesienie do analizy SWOT – mocne strony: bogactwo zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego w szczególności: , parki, kościoły, zabytkowe budowle , różnorodność kulturowa, stworzona koncepcja Szlaku Dziedzictwa Kulturowego. W szansach: Wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych w utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kulturowego. Operacja przyczyni się do realizacji III celu ogólnego LSR
7	Operacja dotyczy stworzenia lub rozwoju produktu lub usługi wpisującej się w przedsięwzięcie EDUKACJA NA WSI – WIEJSKIE CENTRA AKTYWNOŚCI Tak 5 pkt. Nie 0 pkt.		Kryterium adekwatne. Odniesienie do analizy SWOT - dużo świetlic wiejskich niewykorzystanych z powodu braku środków finansowych na utrzymanie obiektów, i zatrudnienie personelu, brak ciekawej oferty dla dzieci i młodzieży wiejskiej, mało ofert zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, brak integracji i poczucia wspólnoty . W szansach: Tworzenie Wiejskich Centrów Edukacji w parciu o bazę świetlic wiejskich. Operacja przyczyni się do realizacji II celu ogólnego LSR
8	Operacja dotyczy stworzenia lub rozwoju produktu lub usługi wpisującej się w przedsięwzięcie MAŁE FIRMY – DUŻY EFEKT Tak 2 pkt. Nie 0 pkt.		Kryterium adekwatne. Odniesienie do analizy SWOT - słabe strony: niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, niedobór wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy. W szansach: wzrost liczby grup producenckich, przedsiębiorstw społecznych, klastrów, tworzenie i rozwój małych firm. Operacja przyczyni się do realizacji I celu ogólnego LSR

SUMA PUNKTÓW	
DATA..... CZYTELNY PODPIS :	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY OCENY OPERACJI WG. LOKALNYCH KRYTERIÓW

DZIAŁANIE: Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

1. Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
2. Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności.
3. Kartę należy wypełnić piórem , długopisem lub cienkopisem.
4. Brak wpisania imienia, nazwiska, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.
5. Ad. Kryteria pkt.2. W celu potwierdzenia wielkości gospodarstwa Wnioskodawca wraz z wnioskiem zobowiązany jest złożyć zaświadczenie z Urzędu Gminy o powierzchni gospodarstwa, zgodnie ze stanem na dzień ogłoszenia konkursu. Dotyczy ha fizycznych , a nie przeliczeniowych.
6. Maksymalna liczba punktów – 34
7. Minimalna liczba punktów do zakwalifikowania projektu – 18

Kiedy operacja jest innowacyjna (dot. pkt.5 karty oceny)

Nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów:

- wykorzystanie zasobów historycznych, przyrodniczych, kulturowych w działalności i strategii rozwoju przedsiębiorstwa
- tworzenie miejsc pracy dla mieszkańców wsi obszaru LGD
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- działalność zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju
- wykorzystanie w działalności lokalnych surowców naturalnych
- zastosowanie nowoczesnych rozwiązań proekologicznych

Nowe rodzaje przedsiębiorczości:

- podejmowanie działalności w obszarach nisz rynkowych
- przedsiębiorstwa społeczne
- przedsiębiorstwa oparte na współpracy z lokalnymi firmami
- przedsiębiorstwa wdrażające nowe technologie
- przedsiębiorstwa wprowadzające na rynek nowe produkty i usługi
- przedsiębiorstwa zakładające społeczne zaangażowanie biznesu
- przedsiębiorstwa uczestniczące w powiązaniach klastrowych
- przedsiębiorstwa promujące obszar LGD
- przedsiębiorstwa oparte na zastosowaniu nowoczesnych technologii informatycznych

Pieczętka LGD

KARTA OCENY OPERACJI WG. LOKALNYCH KRYTERIÓW

WNIOSEK NR	IMIĘ I NAZWISKO LUB NAZWA WNIOSKODAWCY
Tytuł operacji :	
Działanie PROW 2007-2013	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw
Imię i nazwisko Członka Rady LGD	

LP	Lokalne kryteria oceny operacji	Przyzna na ocena	Zgodność z analizą SWOT
1	Liczba nowych miejsc pracy w wyniku realizacji projektu (w przeliczeniu na etaty średnioroczne Powyżej 3 etatów 5 pkt. Od 2 do 3 etatów 3 pkt. Minimum 1 etat – mniej niż 2 etaty 2 pkt.		Kryterium mierzalne i adekwatne. Preferuje się operacje powodujące utworzenie jak największej liczby nowych miejsc pracy. Kryterium zgodne z analiza SWOT – szanse: wzrost liczby grup producenckich, przedsiębiorstw społecznych, klastrów, tworzenie i rozwój małych firm.
2	Miejsce realizacji projektu (<i>Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego złożenie projektu</i>) : Miejscowość do 500 mieszkańców 5 pkt. Miejscowość od 501 do 1000 mieszkańców 3 pkt. Miejscowość powyżej 1000 mieszkańców 2 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się miejscowości małe w celu aktywizacji ich mieszkańców
3	Wnioskowana kwota Do 50.000 zł 5pkt. Powyżej 50.000 zł do 100.000 zł 3pkt. Powyżej 100.000 zł 1pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się operacje o mniejszej kwocie dotacji, w celu realizacji jak największej liczby operacji na obszarze LGD
4	Wiek wnioskodawcy w chwili złożenia wniosku: Od 18 – 25 lat 4 pkt. Od 26 – 35 lat 3 pkt. Od 36 - 50 lat 2pkt. Powyżej 50 lat 1 pkt.		Kryterium mierzalne i adekwatne. Preferuje się operacje, których wnioskodawcami są ludzie młodzi. Jest to zgodne z określonymi w analizie SWOT zagrożeniami :emigracja ludzi młodych i wykształconych do dużych miast i za granicę

5	<p>Operacja jest innowacyjna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zakłada nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów 3 pkt. - projekt zakłada nowe rodzaje przedsiębiorczości 2 pkt. <p>Operacja nie jest innowacyjna 0 pkt.</p>	<p>Kryterium adekwatne, odniesienie do analizy SWOT, w której jako słabe strony określono niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców oraz niewykorzystany potencjał do rozwoju agroturystyki, a w mocnych stronach bogactwo zasobów dziedzictwa kulturowego oraz atrakcyjne położenie przyrodnicze.. Jednocześnie jako szanse określono tworzenie i rozwój małych firm, przedsiębiorstw społecznych, innowacyjne projekty aktywizacji mieszkańców oraz wykorzystanie zasobów historycznych, kulturowych i przyrodniczych</p>
6	<p>Operacja dotyczy stworzenia lub rozwoju produktu lub usługi wpisującej się w przedsięwzięcie SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – TURYSTYCZNE WIOSKI</p> <p>Tak 5 pkt. Nie 0 pkt.</p>	<p>Kryterium adekwatne. Odniesienie do analizy SWOT – mocne strony: bogactwo zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego w szczególności: , parki, kościoły, zabytkowe budowle , różnorodność kulturowa, stworzona koncepcja Szlaku Dziedzictwa Kulturowego. W szansach: Wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych w utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kulturowego. Operacja przyczyni się do realizacji III celu ogólnego LSR</p>
7	<p>Operacja dotyczy stworzenia lub rozwoju produktu lub usługi wpisującej się w przedsięwzięcie MAŁE FIRMY – DUŻY EFEKT</p> <p>Tak 5 pkt. Nie 0 pkt.</p>	<p>Kryterium adekwatne. Odniesienie do analizy SWOT - słabe strony: niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców, niedobór wykwalifikowanych pracowników na lokalnym rynku pracy. W szansach: wzrost liczby grup producenckich, przedsiębiorstw społecznych, klastrów, tworzenie i rozwój małych firm. Operacja przyczyni się do realizacji I celu ogólnego LSR</p>
8	<p>Operacja dotyczy stworzenia lub rozwoju produktu lub usługi wpisującej się w przedsięwzięcie EDUKACJA NA WSI – WIEJSKIE CENTRA AKTYWNOŚCI</p> <p>Tak 2 pkt. Nie 0 pkt.</p>	<p>Kryterium adekwatne. Odniesienie do analizy SWOT - dużo świetlic wiejskich niewykorzystanych z powodu braku środków finansowych na utrzymanie obiektów, i zatrudnienie personelu, brak ciekawej oferty dla dzieci i młodzieży wiejskiej, mało ofert zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, brak integracji i poczucia wspólnoty . W szansach: Tworzenie Wiejskich Centrów Edukacji w parciu o bazę świetlic wiejskich. Operacja przyczyni się do realizacji II celu ogólnego LSR</p>

SUMA PUNKTÓW	
DATA..... CZYTELNY PODPIS :	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY OCENY OPERACJI WG. LOKALNYCH KRYTERIÓW

DZIAŁANIE: Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

- 1 Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
- 2 Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności.
- 3 Kartę należy wypełnić piórem, długopisem lub cienkopisem.
- 4 Brak wpisania imienia, nazwiska, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.
- 5 Maksymalna liczba punktów – 36
- 6 Minimalna liczba punktów do zakwalifikowania projektu – 19

Kiedy operacja jest innowacyjna (dot. pkt.5 karty oceny)

Nowatorskie wykorzystanie lokalnych zasobów:

- wykorzystanie zasobów historycznych, przyrodniczych, kulturowych w działalności i strategii rozwoju przedsiębiorstwa
- tworzenie miejsc pracy dla mieszkańców wsi obszaru LGD
- tworzenie miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych
- działalność zgodna z zasadami zrównoważonego rozwoju
- wykorzystanie w działalności lokalnych surowców naturalnych
- zastosowanie nowoczesnych rozwiązań proekologicznych

Nowe rodzaje przedsiębiorczości:

- podejmowanie działalności w obszarach nisz rynkowych
- przedsiębiorstwa społeczne
- przedsiębiorstwa oparte na współpracy z lokalnymi firmami
- przedsiębiorstwa wdrażające nowe technologie
- przedsiębiorstwa wprowadzające na rynek nowe produkty i usługi
- przedsiębiorstwa zakładające społeczne zaangażowanie biznesu
- przedsiębiorstwa uczestniczące w powiązaniach klastrowych
- przedsiębiorstwa promujące obszar LGD
- przedsiębiorstwa oparte na zastosowaniu nowoczesnych technologii informatycznych

KARTA OCENY OPERACJI WG. LOKALNYCH KRYTERIÓW

WNIOSEK NR	IMIĘ I NAZWISKO LUB NAZWA WNIOSKODAWCY
Tytuł operacji :	
Działanie PROW 2007-2013	Odnowa i rozwój wsi
Imię i nazwisko Członka Rady LGD	

LP	Lokalne kryteria oceny operacji	Przyznana ocena	Zgodność z analizą SWOT
1	Wnioskowana kwota wynosi Od 25.000 - do 100.000 zł 5 pkt. Powyżej 100.000 zł 3 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się operacje o mniejszej kwocie dotacji, w celu realizacji jak największej liczby operacji na obszarze LGD
2	Miejsce realizacji projektu (<i>Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego złożenie projektu</i>) : Miejscowość do 500 mieszkańców 5 pkt. Miejscowość od 501 do 1000 mieszkańców 3 pkt. Miejscowość powyżej 1000 mieszkańców 2 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się miejscowości małe w celu aktywizacji ich mieszkańców
3	Projekt przyczyni się do aktywizacji lokalnej społeczności: główny cel projektu dotyczy aktywizacji społeczności lokalnej 5 pkt. jeden z celów szczegółowych projektu dotyczy aktywizacji społeczności lokalnej 3 pkt. projekt nie dotyczy aktywizacji społeczności lokalnej 0 pkt.		Kryterium adekwatne. Wyraźne odniesienie do analizy SWOT – słabe strony: bierność i małe zainteresowanie sprawami społecznymi, publicznymi w znacznej części społeczeństwa, brak ciekawej oferty dla dzieci i młodzieży wiejskiej, mało ofert zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, brak integracji i poczucia wspólnoty, brak zaangażowania napływającej ludności w inicjatywy lokalne, mała ilość liderów lokalnych, W szansach: Wyjście z propozycjami i możliwościami innowacyjnych projektów aktywizacji mieszkańców wsi, tworzenie

			Wiejskich Centrów Edukacji w parciu o bazę świetlic wiejskich, wzmocnienie umiejętności organizowania się i współpracy. Operacja przyczyni się do realizacji II celu ogólnego LSR
4	<p>Wnioskodawca posiada doświadczenie w realizacji projektów finansowanych ze środków UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> • powyżej 3 projektów - 3 pkt. • 2-3 projekty - 2 pkt. • 1 projekt - 1 pkt. • żadnego projektu - 0 pkt. 		Kryterium mierzalne. Preferuje się wnioskodawców, którzy posiadają doświadczenie w realizacji projektów ze środków zewnętrznych.
5	<p>Projekt będzie obejmował waloryzację lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych: Główny cel operacji dotyczy waloryzacji lokalnych zasobów 5 pkt.</p> <p>Jeden z celów szczegółowych projektu dotyczy waloryzacji lokalnych zasobów 3 pkt.</p> <p>Projekt nie dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów 0 pkt..</p>		Kryterium adekwatne. Wyraźne odniesienie do analizy SWOT - Atrakcyjne położenie (jeziora, walory krajobrazowe, rezerваты przyrody), Charakterystyczna architektura mazurska, Bogactwo zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego w szczególności: parki, kościoły, zabytkowe budowle, różnorodność kulturowa, Zasoby niematerialne dziedzictwa kulturowego (legends, podania) Operacja przyczyni się do realizacji III celu ogólnego LSR

SUMA PUNKTÓW	
DATA..... CZYTELNY PODPIS :	

INSTRUKCJA WYPEŁNIANIA KARTY OCENY OPERACJI WG. LOKALNYCH KRYTERIÓW

DZIAŁANIE: **Odnowa i rozwój wsi**

1. Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
2. Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności.
3. Kartę należy wypełnić piórem ,długopisem lub cienkopisem.
4. Brak wpisania imienia, nazwiska, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.
5. Ad. Kryteria pkt.4 . Bierze się pod uwagę projekty, których realizacja zakończyła się w ciągu 3 lat od daty złożenia wniosku oraz projekty aktualnie realizowane. Przez środki zewnętrzne rozumie się środki publiczne (zgodnie z Ustawą o finansach publicznych) oraz inne środki pochodzące z dotacji od fundacji, stowarzyszeń i związków stowarzyszeń
6. Maksymalna liczba punktów – 23
7. Minimalna liczba punktów do zakwalifikowania projektu – 13

KARTA OCENY OPERACJI WG. LOKALNYCH KRYTERIÓW

WNIOSEK NR		IMIĘ I NAZWISKO LUB NAZWA WNIOSKODAWCY	
Tytuł operacji :			
Działanie PROW 2007-2013		Małe projekty	
Imię i nazwisko Członka Rady LGD			
LP	Lokalne kryteria oceny operacji	Przyznana ocena	Zgodność z analiza SWOT
1	Wnioskowana kwota Do 15.000 zł 5 pkt. Powyżej 15.00 zł do 20.000 zł 3 pkt. Powyżej 20.000 zł do 25.000zł 1 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się operacje o mniejszej kwocie dotacji, w celu realizacji jak największej liczby operacji na obszarze LGD
2	Miejsce realizacji projektu (<i>Liczba mieszkańców na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego złożenie projektu</i>) : Miejscowość do 500 mieszkańców 5 pkt. Miejscowość od 501 do 1000 mieszkańców 3 pkt. Miejscowość powyżej 1000 mieszkańców 2 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się miejscowości małe w celu aktywizacji ich mieszkańców
3	Projekt realizowany będzie w okresie: do 12 miesięcy 4 pkt. Powyżej 12 do 18 miesięcy 2 pkt. Powyżej 18 miesięcy 1 pkt.		Kryterium mierzalne. Preferuje się operacje, które będą zrealizowane w okresie do 12 miesięcy i przyniosą oczekiwane efekty w krótkim czasie. Stworzona zostanie możliwość składania większej liczby aplikacji przez małe organizacje.
4	Liczba partnerów uczestniczących w realizacji projektu Więcej niż 3 partnerów 5 pkt. Od 1 partnera do 3 partnerów 3 pkt. Projekt realizowany bez partnera 1 pkt.		Kryterium mierzalne i adekwatne. Preferuje się operacje, które będą realizowane z udziałem partnerów. Wyraźne odniesienie do analizy SWOT- słabe strony: niski poziom współpracy przedsiębiorców z innymi sektorami i podmiotami, brak integracji i poczucia wspólnoty.

5	<p>Projekt będzie obejmował waloryzację lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych i kulturowych: Główny cel operacji dotyczy waloryzacji lokalnych zasobów 5 pkt. Jeden z celów szczegółowych projektu dotyczy waloryzacji lokalnych zasobów 3 pkt. Projekt nie dotyczy wykorzystania lokalnych zasobów 0 pkt.</p>		<p>Kryterium adekwatne. Preferuje się operacje zakładające jak największe wykorzystanie lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych Wyraźne odniesienie do analizy SWOT – mocne strony: Atrakcyjne położenie (jeziora, walory krajobrazowe, rezerваты przyrody), Charakterystyczna architektura mazurska, Bogactwo zasobów materialnego dziedzictwa kulturowego w szczególności: parki, kościoły, zabytkowe budowle, różnorodność kulturowa, Zasoby niematerialne dziedzictwa kulturowego (legendy, podania). Operacja przyczyni się do realizacji III celu ogólnego LSR</p>
6	<p>Projekt przyczyni się do aktywizacji lokalnej społeczności: główny cel projektu dotyczą aktywizacji społeczności lokalnej 5 pkt. jeden z celów szczegółowych projektu dotyczy aktywizacji społeczności lokalnej 3 pkt. projekt nie dotyczy aktywizacji społeczności lokalnej – 0 pkt.</p>		<p>Kryterium adekwatne. Preferuje się projekty przyczyniające się w największym stopniu do aktywizacji lokalnej społeczności. Wyraźne odniesienie do analizy SWOT – słabe strony: Bierność i małe zainteresowanie sprawami społecznymi, publicznymi w znacznej części społeczeństwa, Brak ciekawej oferty dla dzieci i młodzieży wiejskiej, mało ofert zagospodarowania czasu wolnego młodzieży, brak integracji i poczucia wspólnoty, brak zaangażowania napływającej ludności w inicjatywy lokalne, Mała ilość liderów lokalnych, mała ilość organizacji pozarządowych na wsi. Operacja przyczyni się do realizacji II celu ogólnego LSR</p>
7	<p>Zasięg realizacji projektu Więcej niż 5 gmin 5 pkt. Od 2 gmin do 5 gmin 3 pkt. Teren jednej gminy 1 pkt.</p>		<p>Kryterium mierzalne i adekwatne Preferuje się projekty realizowane w kilku gminach jednocześnie. Odniesienie do analizy SWOT: słabe strony: Niskie poczucie związku społeczności ze środowiskiem lokalnym, Brak skonsolidowanej promocji turystycznej, szanse : wzrastająca świadomość i tożsamość regionalna w oparciu o wielokulturowość i wieloreligijność, wykorzystanie zasobów kulturowych, historycznych i przyrodniczych w utworzeniu Szlaku Dziedzictwa Kulturowego</p>
8	<p>Projekt jest innowacyjny - projekt angażuje mieszkańców do współpracy 3 pkt. -projekt buduje kapitał społeczny 3 pkt. - projekt tworzy „wartości dodane” 3 pkt. Operacja nie jest innowacyjna 0 pkt.</p>		<p>Kryterium adekwatne, odniesienie do analizy SWOT: w słabych stornach określono bierność i małe zainteresowanie mieszkańców sprawami społecznymi, brak integracji i poczucia wspólnoty brak zaangażowania napływowej ludności w inicjatywy lokalne, , mała ilość liderów lokalnych. W szansach wskazano na wzmocnienie umiejętności organizowania się i współpracy oraz innowacyjne projekty aktywizacji mieszkańców</p>
SUMA PUNKTÓW			
DATA..... CZYTELNY PODPIS :			

DZIAŁANIE: Małe projekty

1. Pola zaciemnione wypełnia biuro LGD przed rozpoczęciem procesu oceny.
2. Pola białe wypełnia Członek Rady biorący udział w ocenie zgodności.
3. Kartę należy wypełnić piórem, długopisem lub cienkopisem.
4. Brak wpisania imienia, nazwiska, daty i czytelnego podpisu skutkuje nieważnością karty.
5. Ad. 4 kryteria: wnioskodawca wraz z wnioskiem zobowiązany jest złożyć umowę partnerską lub deklarację współpracy podpisaną przez partnerów.
6. Maksymalna liczba punktów – 43
7. Minimalna liczba punktów do zakwalifikowania projektu – 23

Kiedy operacja jest innowacyjna (dot. pkt. 8 karty oceny)

Projekt angażuje mieszkańców do współpracy:

- mieszkańcy aktywnie uczestniczą w przygotowaniu i realizacji projektu, nie są tylko odbiorcami działań
- w projekcie zaangażowani są lokalni twórcy, rzemieślnicy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, szkoły, młodzież

Projekt buduje kapitał społeczny:

- tworzony jest program współpracy długofalowej
- tworzone jest lokalne partnerstwo na rzecz ..... (rozwoju, lokalnego rynku pracy, ekonomii społecznej, kształcenia ustawicznego, ochrony środowiska itp.)
- stosowane są różnorodne formy współpracy lokalnej samorządu, organizacji społecznych i biznesu

Projekt tworzy wartości dodane:

- powstają nowe organizacje pozarządowe, grupy nieformalne
- inicjowane są nowe projekty partnerskie
- w ramach projektu mieszkańcy zdobywają nowe umiejętności, kompetencje
- powstają nowe wartości materialne i niematerialne (programy, procedury, scenariusze, publikacje, technologie, patenty, etc...)
- pozyskiwane jest wsparcie zewnętrzne (ludzkie, finansowe, materiałowe, usługowe) dla lokalnych inicjatyw
- tworzone są stałe mechanizmy konsultacji społecznych
- powstają nowe projekty społeczne

Zapewniona została procedura odwoławcza dla beneficjentów od decyzji Rady

Wnioskodawca w terminie 3 dni roboczych od dnia otrzymania pisma z informacją o negatywnej decyzji Rady może złożyć w biurze LGD odwołanie od rozstrzygnięć Rady. W przypadku wpłynięcia odwołań Zarząd LGD niezwłocznie powiadamia Przewodniczącego Rady LGD, który w terminie 3 dni roboczych od terminu zakończenia przyjmowania odwołań, zwołuje posiedzenie Rady w celu rozpatrzenia złożonych odwołań. W momencie ponownego rozpatrywania wniosku członkowie Rady rozpatrują wniosek na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie, w szczególności w tych jego elementach których dotyczy uzasadnienie podane przez wnioskodawcę. O wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku wnioskodawca zostaje poinformowany w terminie nie dłuższym niż 3 dni roboczych od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był ponownie rozpatrywany.

Po rozpatrzeniu odwołań, nie później jednak niż w terminie 45 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy, LGD ustala ostateczną listę operacji wybranych do finansowania ustalając ich kolejność wg liczby uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania lokalnych kryteriów wyboru, ze wskazaniem projektów, które mieszczą się w ramach limitu dostępnych środków oraz listy operacji nie wybranych do dofinansowania i listy wniosków, które nie zostały złożone w miejscu i terminie wskazanym w informacji o rozpoczęciu naboru wniosków.

Listy publikowane są przez LGD na stronie internetowej nie później niż w dniu ich przekazania do Samorządu Województwa.

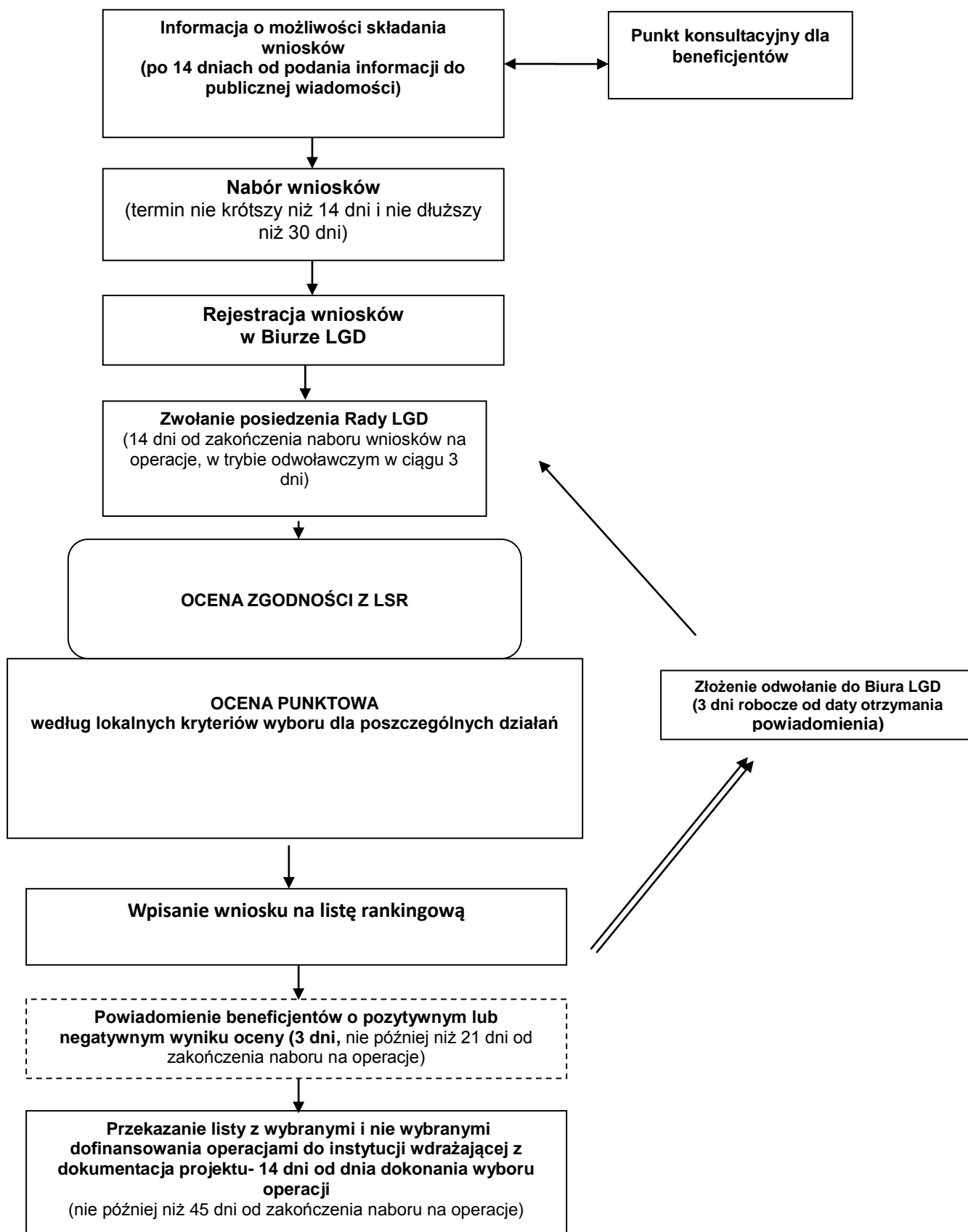
Zmiany kryteriów wyboru operacji

Lokalne kryteria wyboru będą podobnie jak cała LSR ewaluowane systematycznie i możliwe będzie wprowadzenie zmian z uwzględnieniem zmieniających się uwarunkowań i potrzeb. Procedura wprowadzenia zmian w lokalnych kryteriach wyboru uregulowana jest w regulaminie Rady LGD i zapewnia gwarancję zmian w przypadku gdyby przyjęte w LSR kryteria wyboru nie przyniosły oczekiwanych rezultatów lub w sposób niewłaściwy i niekorzystny realizowały LSR. Wniosek o dokonanie zmian w lokalnych kryteriach wyboru operacji zgłasza pisemnie Rada LGD do Zarządu LGD wraz z uzasadnieniem. Projekt zmian w lokalnych kryteriach przygotowuje Zarząd LGD i następnie przedstawia projekt na Walnym Zebraniu Członków, które zatwierdza zmiany. Zmiany obowiązują dla oceny wniosków w konkursach ogłoszonych po dniu ich zatwierdzenia.

Schemat procedury wyboru operacji przedstawia poniższy rysunek.

**SCHEMAT OCENY I WYBORU OPERACJI PRZEZ LGD „Brama Mazurskiej Krainy”
w ramach działania „Wdrażanie Lokalnej Strategii Rozwoju”**

Szczegółowy opis procedury w formie tabelarycznej

Etap	Czas realizacji	Osoba odpowiedzialna	Czynności	Wzory dokumentów	
Promocja i informacja dla beneficjentów działań wdrażanych w ramach lokalnej strategii rozwoju	Min. 14 dni kalendarzowych przed datą ogłoszenia naboru wniosków	Dyrektor biura LG	Opracowanie treści ogłoszenia do prasy lokalnej i na stronę internetową Przeprowadzenie spotkań informacyjnych z beneficjentami Uruchomienie punktu konsultacyjnego z biurze LGD	Wzór podania do publicznej wiadomości ogłoszenia o konkursie	
Nabór wniosku	Termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni kalendarzowych	Dyrektor biura LGD, Pracownicy biura LGD	Przyjęcie wniosku wraz z załącznikami.	Wzór potwierdzenia wpływu/rejestracji wniosku Wzór rejestru wniosku	
			Potwierdzenie przyjęcia wniosku /pieczęć LGD, data, nazwa wnioskodawcy, nr konkursu, nr ewidencyjny, podpis/		
			Rejestracja (wpisanie na pierwszej stronie wniosku oraz w rejestrze papierowym lub elektronicznym)		
Zawiadomienie o posiedzeniu organu decyzyjnego	W terminie 14 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków na operacje	Przewodniczący Rady na wniosek zarządu LGD	Przygotowanie i wysyłka zawiadomień o posiedzeniu organu decyzyjnego	Wzór zawiadomienia o posiedzeniu organu decyzyjnego	
			Zamieszczenie informacji o posiedzeniu na stronie internetowej LGD 7 dni przed posiedzeniem		
			Przygotowanie kopii wniosków dla każdego członka Rady		
Posiedzenie Rady i ocena zgodności operacji z LSR oraz wybór operacji do realizacji zgodnie z kryteriami lokalnymi		Dyrektor biura LGD	Przygotowanie niezbędnych materiałów	Wzór listy obecności	
		Członkowie Rady	Podpisanie oświadczenia o zachowaniu poufności i bezstronności	Wzór deklaracji bezstronności, Wniosek o wyłączenie z dokonywania oceny danej operacji	
			Głosowanie nad zgodnością operacji z LSR	Wzór karty oceny zgodności operacji z LSR	
			Dyskusja członków organu decyzyjnego nad przyjęciem operacji punktacji za kryteria adekwatne do SWOT, interpretacyjne	Wzory kart oceny operacji z kryteriami lokalnymi	
		Sekretarz posiedzenia	Sporządzanie protokołów z posiedzenia		
			Komisja skrutacyjna		Obliczanie wyników głosowań, kontrola quorum, podpisanie protokołów z wyników głosowania
			Przewodniczący Rady		Prowadzenie posiedzenia
	Podpisanie protokołów				

Zawiadomienie o wynikach wyboru	W terminie 3 dni od zakończenia posiedzenia, nie później jednak niż w terminie 21 dni od dnia, w którym upłynął termin składania wniosków o przyznanie pomocy (w Regulaminie Rady § 29 na sporządzenie protokołu z posiedzenia Rada ma 7 dni)	Pracownik biura LGD	Wysłanie pism informujących o wynikach wyboru do wnioskodawców z informacją o: -zgodności operacji z LSR lub jej niezgodności -liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny Rady i miejscu na liście operacji -możliwości odwołania od wyników oceny Rady poprzez złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie operacji	Wzór pisma informującego wnioskodawcę o wynikach wyboru operacji
		Przewodniczący Rady	Rozesłanie pism informujących o wynikach wyboru Podpisanie pism informujących o wynikach wyboru	
Procedura odwoławcza od decyzji Rady	Wniesienie odwołania: 3 dni robocze od otrzymania pisma Zwołanie posiedzenia Rady – rozpatrzenie odwołań – 3 dni robocze od terminu wpływu odwołań (w Regulaminie Rady § 29a do 5 dni) Wysłanie zawiadomienia o przyjęciu lub odrzuceniu odwołania w ciągu 3 dni od posiedzenia Rady, na którym rozpatrywano odwołania	Wnioskodawca	Złożenie pisemnego odwołania w terminie 3 dni roboczych od dostarczenia pisma informującego o wyniku wyboru	Wzór wniosku o ponowną ocenę
		Pracownik biura	Przyjęcie odwołania – zarejestrowanie	
			Przygotowanie pism o przyjęciu/odrzuceniu odwołania	
			Wysłanie pism o przyjęciu/odrzuceniu odwołania	
		Prezes Zarządu LGD	Powiadomienie Przewodniczącego Rady o wpływie odwołań w dniu zakończenia terminu wpływu odwołań	
		Przewodniczący Rady	Zwołanie posiedzenia Rady Podpisanie pism o przyjęciu/odrzuceniu odwołania Głosowanie nad przyjęciem/odrzuceniem odwołania	
	Członkowie Rady	Głosowanie nad przyjęciem/ odrzuceniem odwołania		
		Przyjęcie ostatecznej I listy projektów wybranych do realizacji.		
Zakończenie procedury	W terminie 14 dni od dnia dokonania wyboru operacji do finansowania LGD lecz nie później niż 45 dni od dnia w którym upłynął termin składania wniosków na operacje	Dyrektor Biura/Prezes Zarządu	Przygotowanie i przesłanie do Urzędu Marszałkowskiego woj. warmińsko - mazurskiego: -listy wybranych operacji, ustalając ich kolejność uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteriów wyboru operacji, ze wskazaniem projektów, które mieszczą się w ramach limitu dostępnych środków, - listy niewybranych operacji, - uchwał i protokołów z posiedzeń Rady wybierającej operacje, - dokumentacji wnioskodawców.	Wzór listy operacji Wzór wykazów wniosków, które nie uzyskały dofinansowania
			Poinformowanie wnioskodawców na piśmie o: - wybraniu lub niewybraniu operacji – wskazując przyczyny - liczbie uzyskanych punktów w ramach oceny spełniania kryteriów wyboru operacji.	

X. Budżet LSR dla każdego roku jej realizacji

Lokalna Grupa Działania „Brama Mazurskiej Krainy” obejmuje swoim zasięgiem obszar, który zamieszkuje 101.527 osób (wg. GUS stan na dzień 31.12.2006 r.) i zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23. 05.2008 r., może ubiegać się na realizację LSR o środki w wysokości **15.025.996 zł. (101.527 x 148 zł).**

Podział środków na poszczególne komponenty przedstawia poniższa tabela:

Kod wg. PROW 2007-2013	Nazwa komponentu	Kwota w zł na jednego mieszkańca	Liczba mieszkańców na 31.12.2006	Budżet LGD
4.13	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	116	101.527	11.777.132
4.21	Wdrażanie projektów współpracy	3	101.527	304.581
4.31	Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja	29	101.527	2.944.283
X	RAZEM	148	101.527	15.025.996 zł

Środki przeznaczone na wdrażanie LSR Działanie 4.13 wynoszą: 101.527 x 116 zł = 11.777.132 zł

Zgodnie z analizą SWOT, określonymi w trakcie przygotowania i konsultacji LSR obszarami problemowymi oraz zaplanowanymi przedsięwzięciami, dokonany został procentowy podział pomiędzy działania osi 3:

41,0 % - Odnowa i rozwój wsi, średnia wartość jednego projektu 172.500 zł

29,3 % Małe projekty, średnia wartość jednego projektu 15.000 zł

19,1 % - Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, średnia wartość jednego projektu 75.000 zł

10,6 % - Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, średnia wartość jednego projektu 62.356,60 zł

PODZIAŁ 4.13	KWOTA W ZŁ	%	ŚREDNIA WARTOŚĆ DOTACJI	LICZBA DOTACJI
Odnowa i rozwój wsi	4.830.000	41,0	172.500	28
Różnicowanie w kierunku działalności pozarolniczej	1.247.132	10,6	62.356,60	20
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	2.250.000	19,1	75.000	30
Małe projekty	3.450.000	29,3	15.000	230
Razem	11.777.132	100	-	308

Środki przeznaczone na funkcjonowanie LGD Działanie 4.31 wynoszą 101.527 zł x 29 zł = 2.944.283 zł, w tym:

- refundacja kosztów administracyjnych (11.777.132 zł + 304.581 zł + 2.944.283 zł = 15.025.996 x 15 % = 2.253.899 zł

- środki przeznaczone na operacje typu „nabywanie umiejętności i aktywizacja” (2.944.283zł – 2.253.899zł) = 690.384 zł

Koszty bieżące, administracyjne funkcjonowania LGD	2.253.899zł
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	690.384 zł
Razem	2.944.283zł

Założenia do budżetu:

Minimalna kwota przeznaczona na każde z działań osi 3 do realizacji w PROW w ramach osi 4 oraz małe projekty wynosi

11.777.132 zł x 10% = 1.177.713 zł

Kwoty całkowite stanowią sumę kwoty refundowanej i wkładu własnego zgodnie z rodzajem operacji wg. wytycznych

PROW 2007-2013:

Maksymalnie 50% dofinansowania operacji w ramach „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”

Maksymalnie 50% dofinansowania operacji w ramach „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

Maksymalnie 75% dofinansowania operacji w ramach „Odnowa i rozwój wsi”

Maksymalnie 70% dofinansowania operacji w ramach „Małe projekty”

Jednocześnie zaplanowany został harmonogram wdrażania LSR, poczynając od II półrocza 2009 roku. **Zaplanowane zostały także projekty w ramach współpracy. LGD podpisało już jedno porozumienie z LGD w regionie warmińsko – mazurskim (Lider w EGO), przygotowywane są porozumienia o współpracy z LGD w regionach mazowieckim, kujawsko – pomorskim oraz z LGD za granicą (Włochy, Szwecja, Dania, Francja).**Zaplanowany budżet , przedstawiony w poniższej tabeli zapewnia systematyczną i ciągłą realizację LSR przez LGD „Brama Mazurskiej Krainy”. **Koszty całkowite uwzględniają udział własny beneficjentów. Z naszych doświadczeń w realizacji projektów finansowanych ze środków UE wynika, że takie koszty będą występowały.**

DZIAŁNIA OSI 4 PRZEPROWADZONE PRZEZ LGD											
ROK	Kategoria kosztów	413-Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					421- Wdrażanie projektów współpracy	431-Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja			RAZEM osi 4
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	RAZEM 413		Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	RAZEM 431	
2009	całkowite	.....	.....	3 220 000,00	385 715,00	3 605 715,00	.....	240 000,00	70 000,00	310 000,00	3 915 715,00
	kwalityfikowalne	.....	.....	3 220 000,00	385 715,00	3 605 715,00	.....	230 000,00	70 000,00	300 000,00	3 905 715,00
	do refundacji	.....	.....	2 415 000,00	270 000,00	2 685 000,00	.....	230 000,00	70 000,00	300 000,00	2 985 000,00
2010	całkowite	1 247 132,00	1 500 000,00	3 220 000,00	1 114 286,00	7 081 418,00	80 000,00	410 000,00	135 000,00	545 000,00	7 706 418,00
	kwalityfikowalne	1 247 132,00	1 500 000,00	3 220 000,00	1 114 286,00	7 081 418,00	70 000,00	400 000,00	135 000,00	535 000,00	7 686 418,00
	do refundacji	623 566,00	750 000,00	2 415 000,00	780 000,00	4 568 566,00	70 000,00	400 000,00	135 000,00	535 000,00	5 173 566,00
2011	całkowite	1 247 132,00	1 500 000,00	.....	1 071 429,00	3 818 561,00	80 000,00	380 000,00	135 000,00	515 000,00	4 413 561,00
	kwalityfikowalne	1 247 132,00	1 500 000,00	.....	1 071 429,00	3 818 561,00	70 000,00	370 000,00	135 000,00	505 000,00	4 393 561,00
	do refundacji	623 566,00	750 000,00	.....	750 000,00	2 123 566,00	70 000,00	370 000,00	135 000,00	505 000,00	2 698 566,00
2012	całkowite	.....	1 500 000,00	.....	1 071 429,00	2 571 429,00	90 000,00	370 000,00	135 000,00	505 000,00	3 166 429,00
	kwalityfikowalne	.....	1 500 000,00	.....	1 071 429,00	2 571 429,00	80 000,00	360 000,00	135 000,00	495 000,00	3 146 429,00
	do refundacji	.....	750 000,00	.....	750 000,00	1 500 000,00	80 000,00	360 000,00	135 000,00	495 000,00	2 075 000,00
2013	całkowite	.....	.....	.....	857 143,00	857 143,00	90 000,00	370 000,00	135 000,00	505 000,00	1 452 143,00
	kwalityfikowalne	.....	.....	.....	857 143,00	857 143,00	84 581,00	360 000,00	135 000,00	495 000,00	1 436 724,00
	do refundacji	.....	.....	.....	600 000,00	600 000,00	84 581,00	360 000,00	135 000,00	495 000,00	1 179 581,00
2014	całkowite	.....	.....	.....	428 572,00	428 572,00	.....	370 000,00	80 384,00	450 384,00	878 956,00
	kwalityfikowalne	.....	.....	.....	428 572,00	428 572,00	.....	360 000,00	80 384,00	440 384,00	868 956,00
	do refundacji	.....	.....	.....	300 000,00	300 000,00	.....	360 000,00	80 384,00	440 384,00	740 384,00
2015	całkowite	.....	.....	.....	.....	.....	.....	180 000,00	.....	180 000,00	180 000,00
	kwalityfikowalne	.....	.....	.....	.....	.....	.....	173 899,00	.....	173 899,00	173 899,00
	do refundacji	.....	.....	.....	.....	.....	.....	173 899,00	.....	173 899,00	173 899,00
Razem	całkowite	2 494 264,00	4 500 000,00	6 440 000,00	4 928 574,00	18 362 838,00	340 000,00	2 320 000,00	690 384,00	3 010 384,00	21 713 222,00
	kwalityfikowalne	2 494 264,00	4 500 000,00	6 440 000,00	4 928 574,00	18 362 838,00	304 581,00	2 253 899,00	690 384,00	2 944 283,00	21 611 702,00
	do refundacji	1 247 132,00	2 250 000,00	4 830 000,00	3 450 000,00	11 777 132,00	304 581,00	2 253 899,00	690 384,00	2 944 283,00	15 025 996,00

Harmonogram realizacji LSR

OKRESY REALIZACJI LSR (z dokładnością do pół roku)

	OKRESY REALIZACJI LSR (z dokładnością do pół roku)													
Przedsięwzięcia i typy operacji zgodnie z LSR	2009 I	2009 II	2010 I	2010 II	2011 I	2011 II	2012 I	2012 II	2013 I	2013 II	2014 I	2014 II	2015 I	2015 II
MAŁE FIRMY – DUŻY EFEKT														
EDUKACJA NA WSI – WIEJSKIE CENTRA AKTYWNOŚCI														
SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – TURYSTYCZNE WIOSKI														
Wdrażanie projektów współpracy														
Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja														

XI. Opis procesu przygotowania LSR

Strategia LGD „Brama Mazurskiej Krainy” opracowana została z zapewnieniem szerokiego udziału społecznego. Do prac nad przygotowaniem dokumentu włączono przedstawicieli wszystkich gmin i środowisk społecznych i zawodowych. Cały proces przygotowania i konsultacji ostatecznej wersji LSR podzielony był na kilka etapów:

1. Opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich (LEADER I)
2. Realizacja ZSROW w ramach schematu II LEADER
3. Opracowanie ostatecznej wersji LSR po przyjęciu do LGD 8 nowych gmin

Dokument LSR został zaakceptowany przez zespół ds. opracowania LSR w dniu 19 stycznia 2009 roku, przyjęty przez zarząd LGD oraz Walne Zebranie Członków w formie uchwały w dniu 22 stycznia 2009 r.

W ostatnim etapie procesu opracowania LSR uczestniczyło **199 przedstawicieli** organizacji pozarządowych, przedsiębiorstw, samorządów lokalnych i samorządowych instytucji, przedstawicieli administracji i instytucji rządowych (Lasy Państwowe, Agencja Nieruchomości Rolnych, Ośrodki Doradztwa Rolniczego) **ze wszystkich gmin obszaru LGD**. Razem odbyły się 22 spotkania, seminaria, konferencje, warsztaty, prezentacje podczas seminariów i konferencji, spotkań wiejskich, sesji rad gminnych. Wykaz wszystkich spotkań w ramach przygotowania LSR zawiera załącznik do niniejszej strategii. Koordynatorem opracowania LSR była Nidzicka Fundacja Rozwoju NIDA, która zainicjowała utworzenie LGD i odgrywa znaczącą rolę w rozwoju obszarów wiejskich na obszarze LGD. Proces konsultacji LSR jest procesem ciągłym. Dowodem na to jest cykliczność i systematyczność spotkań począwszy od 2005 roku.

Wykaz spotkań, warsztatów, seminariów i konferencji o ostatnim etapie opracowania LSR:

LP	DATA	MIEJSCE	LICZBA UCZESTNIKÓW	PROWADZĄCY
1	08.05.2007	Nidzica	98	Prelegenci : Krzysztof Margol Jarosław Sarnowski
2	05.12.2007	Janowiec K.	20	Krzysztof Margol
3.	02.04.2008	Świątajno	6	Dorota Czarzasta -Wardyn Joanna Czułowska

4	02.04.2008	Janowo	9	j. w.
5	07.04.2008	Płońnica	24	j. w.
6	07.04.2008	Łłowo-Osada	28	j. w.
7	14.04.2008	Nidzica	20	j. w.
8	15.04.2008	Działdowo	6	j. w.
9	16.04.2008	Świątajno	22	j. w.
10	21.04.2008	Działdowo	21	j. w.
11	23.04.2008	Nidzica	20	j. w.
12.	29.04.2008	Nidzica	21	j. w.
13	31.05.2008	Kamionka	123	Prelegenci Dorota Czarzasta-Wardyn Krzysztof Margol Barbara Bąkowska
14	13.06.2008	Nidzica	16	Dorota Czarzasta Wardyn
15	20.06.2008	Nidzica	9	Marcin Konieczny
16	03.07.2008	Nidzica	28	Marcin Konieczny
17	27.10.2008	Dźwierzuty	18	Marcin Konieczny
18	27.10.2008	Pasym	16	Krzysztof Margol
19.	29.10.2008	Pasym	19	Krzysztof Margol
20	14.11.2008	Kamionka	17	Krzysztof Margol Iwona Błęcka
21	27.11.2008	Kamionka	50	Krzysztof Margol
22	19.01.2009	Nidzica	14	Krzysztof Margol
Ogółem:			591	

W procesie przygotowania i konsultowania LSR stosowane są różnorodne formy: seminaria, konferencje, warsztaty, punkt konsultacyjno – informacyjny w biurze LGD, strona internetowa. Opracowana została prezentacja multimedialna, która na płycie CD upowszechniana była w środowisku organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych, przedsiębiorców na obszarze LGD.

W ostatniej fazie opracowania LSR odbyło się wiele spotkań, konferencji i warsztatów, których wynikiem jest aktualny kształt LSR.

Spotkania powiatowe

1. Określenie problemów ,
2. Określenie celów strategicznych
3. Wybór najciekawszych pomysłów na projekty i przedsięwzięcia realizowane w ramach LGD

4. Wstępne ustalenia dotyczące zasad zarządzania, funkcjonowania LGD w nowym obszarze działania
5. Wybór przedstawicieli do Zespołu LGD ds. opracowania LSR

Metoda pracy: burza mózgów, prezentacja, praca indywidualna i w grupach warsztatowych

Warsztaty zespołu ds. LSR – 4 spotkania

1. Prezentacja i analiza wyników prac grup powiatowych, opracowanie wizji, misji LGD oraz celów LSR
2. Wstępne opracowanie i wybór projektów realizowanych na obszarze LGD
3. Ustalenie sposobu zarządzania, wdrażania strategii
4. Wypracowanie projektu formuły prawnej LGD (w porozumieniu z komisją statutową LGD) : pozostawienie obecnego statusu – związku stowarzyszeń lub przekształcenie LGD w formę stowarzyszenia zgodnie z art. 15 Ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich z dnia 7 marca 2007 roku.

Konsultacje społeczne Lokalnej Strategii Rozwoju

Po opracowaniu pierwszej wersji strategii, dokument był przedmiotem konsultacji społecznych w gminach i powiatach. Zorganizowano specjalne warsztaty z organizacjami pozarządowymi nt. zaproponowanych przedsięwzięć, zasad realizacji i wdrażania strategii. Dokument prezentowany był podczas spotkań środowiskowych oraz podczas organizowanych przez Fundację NIDA i LGD „Brama Mazurskiej Krainy” konferencji , szkoleń, seminariów z udziałem mieszkańców obszaru LGD. LSR prezentowana była na sesjach rad gminnych, spotkaniu pracowników samorządowych, warsztacie z organizacjami pozarządowymi. Przez cały okres przygotowywania LSR czynny był w biurze LGD punkt konsultacyjno – informacyjny, w którym można było uzyskać informacje nt. przygotowywanego dokumentu. **W tej fazie konsultacji uczestniczyło w bezpośrednich spotkaniach 591 osób.**

XII. Opis procesu wdrażania i aktualizacji LSR

System wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Brama Mazurskiej Krainy” jest realizowany zgodnie z systemem wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej (Rozporządzenie Rady (WE) z dnia 20 września 2005 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) oraz Rozporządzenie Komisji Europejskiej z dn. 15 grudnia 2006 w sprawie szczegółowych zasad stosowania powyższego rozporządzenia Rady).

Wszystkie działania związane z wdrażaniem i aktualizacją LSR będą prowadzone kompleksowo, w sposób ciągły oraz zgodnie z zasadami ewaluacji LSR.

We wdrażanie i aktualizację zaangażowany będzie cały Zarząd LGD, powołane biuro – zatrudniające 4 pracowników oraz Rada LGD. Wszystkie organy LGD (zarząd, rada, komisja rewizyjna) posiadają regulaminy działań, precyzyjne zakresy działań oraz procedury zapewniające obiektywność w podejmowaniu decyzji. Dla wszystkich członków organów LGD i administracji zapewnione zostały szkolenia doskonalące ich umiejętności oraz podnoszące kwalifikacje.

Proces wdrażania i aktualizacji będzie realizowany zgodnie z zasadami jawności, przejrzystości, obiektywności oraz społecznych konsultacji. O wszystkich dokonaniach i wprowadzanych zmianach w LSR będą informowani wszyscy członkowie LGD oraz mieszkańcy obszaru, którzy przed wprowadzeniem zmian, będą mieli możliwość wnoszenia swoich opinii, sugestii, propozycji.

Za koordynację wszystkich działań związanych z wdrażaniem LSR, aktualizacją, konsultowaniem proponowanych zmian i upowszechnianiem informacji na temat LGD i realizowanej LSR odpowiedzialny będzie zarząd LGD. Proces ten składał się będzie z kilku systematycznie prowadzonych działań:

- **przyjęcie wewnętrznych procedur monitorowania działań** – opracowane zostaną szczegółowe procedury oceny zaangażowania członków zarządu oraz realizacji zadań przez pracowników biura LGD. Na koniec każdego roku dokonywana będzie ocena pracy i stopnia realizacji zadań. W tej procedurze zaangażowany zostanie niezależny ekspert zewnętrzny.
- **analiza stopnia realizacji zaplanowanych działań** – opracowane będą raporty okresowe (roczne) określające faktyczny stan wdrażania strategii. Raporty prezentowane będą raz w roku na posiedzeniach organów LGD : zarządu, komisji rewizyjnej i Rady i Walnego Zebrania Członków.
- **wizyty w miejscach realizacji projektów w ramach LSR** – podczas przygotowywania raportu nt. stanu i stopnia realizacji LSR, organizowane będą wizyty w wybranych miejscach

realizacji działań, z których przeprowadzane będą raporty. Analizowane będą także wyniki ankiet uczestników działań

- **analiza osiągniętych celów** - opracowana zostanie matryca stopnia realizacji zadań i osiągnięcia celów. Matryca będzie narzędziem, które umożliwi jednolity system oceny wdrażania LSR w całym okresie realizacji.

- **opracowanie propozycji zmian** – na podstawie uzyskanych informacji opracowane zostaną przez zarząd LGD zmiany we wdrażaniu LSR.

- **konsultowanie proponowanych zmian z mieszkańcami obszaru oraz członkami LGD** – po przyjęciu propozycji zmian we wdrażaniu LSR, przeprowadzone będą szerokie konsultacje społeczne. Informacje o tym prezentowane będą podczas bezpośrednich spotkań z mieszkańcami oraz zamieszczane będą w lokalnych mediach

- **przygotowanie wniosków w formie raportu i propozycji zmian** – po przeprowadzeniu konsultacji opracowane zostaną propozycje zmian do przyjęcia przez Walne Zebranie Członków LGD

- **przyjęcie wniosków, wprowadzenie zmian przez Walne Zebranie Członków LGD**

- **upowszechnianie informacji wśród mieszkańców obszaru LGD nt. wdrażania LSR, działania LGD i przyjętych zmian** – wprowadzone przez Walne Zebranie Członków zmiany będą upowszechniane w zwyczajowo przyjęte sposoby komunikacji społecznej. Prezentacja tych zmian będzie odbywała się w formie bezpośrednich spotkań, podczas organizowanych wydarzeń, w lokalnych mediach oraz poprzez upowszechnianie materiałów promocyjnych i informacyjnych LGD.

XIII. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej

Celem ewaluacji własnej dokonywanej przez LDG „Brama Mazurskiej Krainy” jest ocena skuteczności zaplanowanych i realizowanych działań oraz ich przydatności w realizacji celów szczegółowych i ogólnych przyjętych w LSR i realizacji misji LGD.

W ewaluacji wykorzystane zostaną wskaźniki określone w LSR dające obraz postępów oraz uzyskiwanych rezultatów:

- liczba nowych firm na terenach wiejskich
- liczba nowych miejsc pracy na wsi
- liczba zorganizowanych szkoleń
- liczba przeszkolonych osób
- liczba dzieci i młodzieży objętych zajęciami pozalekcyjnymi, świetlicowymi
- liczba udzielonych stypendiów
- liczba nowych miejsc noclegowych
- liczba nowych gospodarstw agroturystycznych
- liczba zorganizowanych wydarzeń promocyjnych
- liczba nowych atrakcji turystycznych
- liczba wniosków złożonych przez organizacje pozarządowe, samorzady i samorządowe instytucje, szkoły, firmy o dofinansowanie projektów
- liczba nowych organizacji pozarządowych na wsi
- liczba powstałych samopomocowych grup społecznych
- liczba zawiązanych partnerstw lokalnych

W procesie ewaluacji wykorzystana zostanie także ankieta, której analiza wyników przedstawi zmiany społeczne osiągnięte poprzez realizację LSR : poprawa jakości życia mieszkańców wsi, wzrost świadomości o potrzebie systematycznego kształcenia, wzrost udziału mieszkańców wsi w życiu społecznym (udział w pracach organizacji pozarządowych, w realizacji inicjatyw wiejskich, w wyborach, etc..), wzrost świadomości mieszkańców wsi w zakresie wartości kulturowych i zachowania wartości przyrodniczych.

Ewaluacja LGD i LSR będzie dokonywana na podstawie uchwały, którą w tej sprawie podejmie Walne Zebranie Członków LGD. Przyjęte przez Walne Zebranie Członków LGD zasady obejmowały będą ewaluację ex ante, systematyczną, okresową ewaluację bieżącą oraz ewaluację ex post. Raz w roku do końca marca, po zakończeniu każdego roku realizacji strategii, poczynając od marca 2009 roku prezentowany będzie raport z ewaluacji bieżącej realizowanych operacji. Wyniki uzyskiwane podczas ewaluacji własnej umożliwią LGD bieżące usprawnianie zarządzania programem i zwiększenie skuteczności wdrażania

LSR. Co dwa lata dokonywana będzie ewaluacja „ex post” dotycząca oceny zrealizowanych operacji, uzyskanych rezultatów, jakości funkcjonowania LGD. Ze ewaluację odpowiedzialna będzie Komisja Rewizyjna, która raz w roku prezentowała będzie na Walnym Zebraniu Członków raport z ewaluacji. Zakres i wzór raportu określi Walne Zebranie Członków w uchwale o zasadach dokonywania ewaluacji.

XIV. Określenie powiązań LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

LSR jest dokumentem komplementarnym w stosunku do innych dokumentów planistycznych oraz działań realizowanych na obszarze LGD „Brama Mazurskiej Krainy”. Na etapie opracowania LSR wykorzystano gminne strategie rozwoju, strategie rozwoju powiatów, plany rozwoju lokalnego, strategie rozwoju województwa warmińsko – mazurskiego. W przygotowaniu LSR uczestniczyli przedstawiciele wszystkich gmin, przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz instytucji, które będą realizowały komplementarne i uzupełniające działania w stosunku do LSR: plany nadleśnictw, działania w ramach Poakcesyjnego Programu Wspierania Obszarów Wiejskich, strategie rozwoju turystyki, programy rozwoju przedsiębiorczości. Uwzględniono także w LSR Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury oraz PO Kapitał Ludzki, PO „Innowacyjna Gospodarka”, PO „Infrastruktura i Środowisko”.

Lokalna Strategia Rozwoju wypracowana przez Lokalną Grupę Działania „Brama Mazurskiej Krainy” jest zgodna ze Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Działdowskiego, Strategią Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Szczycieńskiego oraz Strategicznym Planem Rozwoju Powiatu Nidzickiego. LSR jest dokumentem komplementarnym do Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku.

1). Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Działdowskiego (Działdowo, wrzesień 2000r).

Cele strategiczne opisane w powyższym dokumencie są następujące:

- polepszenie warunków życia mieszkańców oraz funkcjonowania podmiotów gospodarczych, (osiągnięty poprzez realizację celu szczegółowego, m.in. aktywizację społeczną w zakresie rozwoju przedsiębiorczości w gminach);
- zrównoważony rozwój gospodarczy (osiągnięty poprzez m.in. poprawę jakości zasobów ludzkich w powiecie);
- integracja i aktywizacja mieszkańców powiatów (m.in. aktywizacja grup społecznych i środowisk lokalnych na rzecz rozwoju).

Cele strategiczne oraz szczegółowe wymienione wyżej są kompatybilne z celami ogólnymi LSR, która zakłada aktywizację społeczności lokalnych w kierunku przedsiębiorczości, w tym m.in. tworzenie i wsparcie ośrodków ekonomii społecznej, szeroko zakrojone doradztwo w zakresie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, kształcenie zasobów ludzkich w tym obszarze oraz podjęcie działań integracyjno – aktywizacyjnych.

2). Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Szczycieńskiego (2003r.)

Cele strategiczne wyznaczone przez Strategię to:

- stworzenie lepszych warunków życia mieszkańców powiatu sprzyjających powstrzymaniu ujemnego salda migracji szczególnie młodzieży;
- restrukturalizacja rolnictwa i terenów wiejskich;
- rozwój turystyki;
- wykorzystanie warmińsko-mazurskiej specjalnej strefy ekonomicznej S.A. oraz stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw.

Są one zbieżne z celami LSR, w szczególności w obszarze rozwoju przedsiębiorczości, w tym sektora turystycznego (cel I i III) oraz aktywizacji młodych ludzi obszaru LGD (cel II).

3). Strategiczny Plan Rozwoju Powiatu Nidzickiego (2003r.).

Cele założone przez strategię są następujące:

- ucząca się społeczność;
- konkurencyjna gospodarka rolna i atrakcyjna wieś;
- rozwinięta przedsiębiorczość;
- kompleksowa obsługa turysty;
- wspieranie obszarów wymagających aktywizacji i zagrożonych marginalizacją.

Cele te są zgodne z celami LSR, która zakłada rozwój przedsiębiorczości, w tym wzmocnienie sektora turystycznego oraz aktywizację mieszkańców obszaru LGD (obszarów wiejskich).

Cele strategiczne wskazane w LSR w sposób bezpośredni odnoszą się do strategii rozwoju wszystkich 14 gmin objętych obszarem działania LGD :”Brama Mazurskiej Krainy”

Cele wyznaczone w LSR są zgodne z celami wyznaczonymi w Strategii Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2020 roku. Jednym z nich jest wzrost konkurencyjności gospodarki, który zostanie osiągnięty poprzez realizację celów operacyjnych, które są zgodne z celami LSR. Są to m.in.: wzrost konkurencyjności firm, wspieranie systemu produkcji i promocja wytwarzanej w regionie żywności wysokiej jakości (realizacja tego celu przewidziana jest w szczególności na obszarach wiejskich, takich jak obszar LGD), wzrost potencjału turystycznego, wzrost liczby miejsc pracy oraz wzrost potencjału instytucji otoczenia biznesu. Kolejnym celem wyznaczonym przez strategię województwa jest wzrost aktywności społecznej. Jest on komplementarny do celu II LSR. Obie strategie wyznaczyły sobie cele dotyczące dostosowania systemu edukacji do potrzeb rynku pracy.

XV. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć i operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR

LGD „Brama Mazurskiej Krainy” planuje realizację innych projektów i programów oprócz osi 4 LEADER PROW 2007-2013. Będą one miały charakter komplementarny do działań realizowanych w ramach PROW. Źródłem finansowania tych programów i projektów będą środki uzyskiwane w drodze konkursów : Funduszu Inicjatyw Obywatelskich, konkursów Marszałka Województwa Warmińsko – Mazurskiego, Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich, Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury, Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Zaplanowane w ramach LSR działania wynikające z analizy SWOT zakładają rozwój działalności pozarolniczej na terenach wiejskich poprzez rozwój usług turystycznych i agroturystycznych, poprawie i promowaniu infrastruktury turystycznej oraz wykorzystania lokalnych zasobów naturalnych, walorów krajobrazowych i przyrodniczych. Zestawienie działań w LSR jest spójne z celami zapisanymi w PROW. Realizowanie dodatkowych działań w ramach PROW wpłynie na zwiększenie liczby zatrudnienia na obszarach wiejskich, rozwój przedsiębiorczości na wsi, wzrost konkurencyjności gospodarczej wsi oraz tworzenie dodatkowych źródeł dochodów mieszkańców wsi.

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

W ramach PO KL , planowana jest realizacja projektów szkoleniowych, doradczych, aktywizacyjnych w celu podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców wsi, podnoszeniu umiejętności społecznych i wzrost zaangażowania w rozwiązywanie lokalnych problemów. W szczególności planowana jest realizacja projektów w ramach;

1/ Priorytetu VI Rynek pracy otwarty dla wszystkich, działanie 6.3. Inicjatywy lokalne na rzecz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej na obszarach wiejskich

2/Priorytetu VII Promocja integracji społecznej, poddziałanie 7.2.1 Aktywizacja zawodowa i społeczna osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, działanie 7.3 Inicjatywy lokalne na rzecz aktywnej integracji

3/ Priorytetu IX Rozwój wykształcenia i kompetencji e regionach, działanie 9.5 Oddolne inicjatywy edukacyjne na obszarach wiejskich.

Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka

W ramach tego Programu planowana jest realizacja przedsięwzięć w zakresie dostępu do Internetu do odbiorców na wsi, w ramach tzw. "ostatniej mili" oraz wykorzystania wsparcia w tworzeniu klastrów. Oś priorytetowa 8. Społeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki wsparcie dostarczania dostępu do Internetu szerokopasmowego na etapie tzw. „ostatniej mili” . Oś priorytetowa 5 Dyfuzja Innowacji, 5.1 Wspieranie powiązań kooperacyjnych o znaczeniu ponadregionalnym.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury

W ramach RPO Warmia i Mazury planowana jest realizacja przedsięwzięć w zakresie kilku osi priorytetowych;

Oś priorytetowa 1 – Przedsiębiorczość

Oś Priorytetowa 2 – Turystyka

Oś priorytetowa 6 – Środowisko przyrodnicze

Oś priorytetowa 7 – Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

W celu zapewnienia przejrzystości operacji oraz zabezpieczenia przed nakładaniem się pomocy w ramach PROW zastosowane będą następujące mechanizmy:

1. Wszyscy pracownicy zatrudnieni przez LGD będą posiadali umowy o pracę precyzyjnie określające zakres obowiązków i zadań ze wskazaniem programu na rzecz którego te zadania wykonują oraz za jakie wynagrodzenia.
2. Osoby zaangażowane w realizację jednocześnie więcej niż jednego programu będą posiadały w umowie o pracę szczegółowe opisy zadań wykonywanych w poszczególnych programach wraz z kwotą wynagrodzenia i zachowaniem jednoczesnym wymiaru pracy zgodnie z kodeksem Pracy. Dla każdej osoby, której wynagrodzenie będzie finansowane w części z różnych projektów prowadzona będzie dodatkowo odrębna ewidencja czasu pracy.
3. Wszystkie dokumenty księgowe będą opisywane z jakich środków, z jakiego programu koszty zostały opłacone. W przypadku wydatków, które będą współfinansowane więcej niż z jednego programu w opisie znajdzie się informacja w jakiej części finansowane są wydatki w ramach każdego programu.
4. Dla każdego projektu i programu utworzone zostanie odrębne konto lub subkonto.
5. Każdy program posiadał będzie osobę odpowiedzialną za jego realizację – koordynatora projektu oraz odrębny zespół pracowników – realizatorów.
6. W przypadku realizacji innych oprócz LEADER projektów, zarząd LGD zapewni sprawny przepływ informacji pomiędzy pracownikami realizującymi programy

7. W przypadku wydatków o charakterze rzeczowym (użytkowanie i wynajem pomieszczeń, energia elektryczna, etc..) wprowadzony będzie system ewidencjonowania i rozliczania wydatków.

8. Wszystkie wnioski o przyznanie grantu składane przez LGD będą zawierały opis ryzyka w zakresie nakładania się pomocy oraz projekt zastosowania działań, które uniemożliwią nakładanie się pomocy zgodnie z powyższymi zasadami.

XVI. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Realizacja LSR przez LGD „Brama Mazurskiej Krainy” przyczyni się do rozwoju obszaru 14 gmin objętych działaniami, poprawy warunków życia mieszkańców wsi oraz rozwoju całego regionu. Dzięki zrealizowanym projektom w ramach LSR nastąpi poprawa w jakości infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej. Wzrośnie dostęp do Internetu dla mieszkańców wsi, wzbogacona zostanie oferta wypoczynku. Poprawa w wyposażeniu świetlic wiejskich umożliwi w większym stopniu rozwijanie zainteresowań i atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu.

W ramach zaplanowanych przedsięwzięć zrealizowane zostaną cele strategiczne wynikające z analizy SWOT. Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia **MAŁE FIRMY – DUŻY EFEKT** wpłynie na wzrost zamożności mieszkańców wsi, zwiększenie możliwości uzyskiwania dodatkowych przychodów z działalności pozarolniczej oraz wzrost konkurencyjności całego regionu Warmii i Mazur.

W wyniku działań realizowanych w ramach przedsięwzięcia **EDUKACJA NA WSI – WIEJSKIE CENTRA AKTYWNOŚCI**, nastąpi wzrost przedsiębiorczych postaw oraz aktywności społecznej mieszkańców wsi. Zainicjowane i rozwijane będą partnerskie projekty w rozwiązywaniu problemów, co przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców wsi. Innowacyjne projekty będą powielane w innych rejonach województwa i przyczynią się do większej świadomości mieszkańców w zakresie możliwości rozwoju, potrzeby kształcenia ustawicznego, rozwoju zawodowego, podnoszenia kwalifikacji i umiejętności.

Realizacja projektów w ramach przedsięwzięcia **SZLAK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO – TURYSTYCZNE WIOSKI** przyczyni się do promocji obszaru LGD oraz kształtowania odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze. Powstaną w wioskach nowe mikroprzedsiębiorstwa, mieszkańcy wsi, rolnicy będą uzyskiwali dodatkowe dochody z działalności pozarolniczej. Wzrośnie poziom usług turystycznych, przygotowane zostaną nowe urządzenia i atrakcje turystyczne, które spowodują wzrost ruchu turystycznego oraz dochodów z turystyki. W całym regionie wzrośnie liczba turystów, a nowe produkty turystyczne, atrakcje regionalne zwiększą zainteresowanie turystów obyczajami, kulturą mazurską. Nastąpi rozwój infrastruktury turystycznej oraz wzrost konkurencyjności firm turystycznych. Realizacja LSR przyczyni się do wzrostu atrakcyjności turystycznej i promocji całego regionu warmińsko – mazurskiego, poprawy jakości usług oraz poprawy stanu środowiska naturalnego. Poprzez wdrożenie nowych produktów regionalnych, wypromowanie marki turystycznego klastra „Garncarska Wioska” wzrośnie także rozpoznawalność całego regionu.

W ramach LSR szczególne znaczenie mają przedsięwzięcia realizowane w partnerstwach. Współpraca organizacji pozarządowych, samorządów lokalnych i biznesu przyczyni się do zwiększenia poziomu absorpcji środków z funduszy Unii Europejskiej, powstaną nowe organizacje pozarządowe, nowe nieformalne grupy (Samopomocowe Grupy Inicjatywne, kluby zainteresowań, koła gospodyń wiejskich), więcej osób i organizacji będzie uczestniczyło w realizacji projektów rozwojowych. Realizacja LSR będzie spójną realizacją przyjętej misji LGD „Brama Mazurskiej Krainy”: **poprawa warunków życia mieszkańców obszaru LGD, poprzez rozwój aktywności społecznej i wykorzystanie walorów przyrodniczych, dziedzictwa kulturowego, pobudzanie przedsiębiorczości oraz rozwój zasobów ludzkich i krzewienie tożsamości regionalnej.**

DZIEDZINA	PRZYKŁADY WSKAŹNIKÓW
ROZWÓJ GOSPODARCZY OBSZARU LGD	<ul style="list-style-type: none"> -wzrośnie zamożność mieszkańców wsi, -zwiększą się możliwości uzyskiwania dodatkowych przychodów z działalności pozarolniczej -wzrośnie konkurencyjność obszaru LGD i całego regionu Warmii i Mazur. - nastąpi ograniczenie bezrobocia -powstaną nowe firmy
AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA, EDUKACJA I MŁODZIEŻ	<ul style="list-style-type: none"> -wzrosną przedsiębiorcze postawy oraz aktywność społeczna mieszkańców wsi. -zainicjowane zostaną i rozwijane będą partnerskie projekty, -zwiększy się liczby imprez kulturalnych na wsi -zwiększy się oferta edukacyjna
WYKORZYSTANIE ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH, KULTUROWYCH I HISTORYCZNYCH	<ul style="list-style-type: none"> -wzrośnie poziom usług turystycznych - powstaną nowe mikroprzedsiębiorstwa, -przygotowane zostaną nowe urządzenia i atrakcje turystyczne, które spowodują wzrost ruchu turystycznego oraz dochodów z turystyki. -wzrośnie liczba turystów, -będą nowe produkty turystyczne, atrakcje regionalne, -nastąpi rozwój infrastruktury turystycznej oraz wzrost konkurencyjności firm turystycznych -zostaną wyremontowane obiekty zabytkowe

XVII. Informacja o załącznikach

Załącznikami do Lokalnej Strategii Rozwoju są :

1. Statut Lokalnej Grupy Działania „Brama Mazurskiej Krainy”
2. Regulamin Walnego Zebrania Członków LGD
3. Regulamin pracy Zarządu LGD „Brama Mazurskiej Krainy”
4. Regulamin Rady LGD „Brama Mazurskiej Krainy” z załącznikami
5. Regulamin pracy Komisji Rewizyjnej
6. Karta oceny zgodności operacji z LSR
7. Skład Zarządu LGD „Brama Mazurskiej Krainy”